

Roka

Roka ka yama hanimetemone amake, Sesowi tamine kaminari.

Roka ka yama hani kaminematamonaka.

¹⁻⁴ Teofiro tiwa onofa oke, kasiro ya. Yama hani rawi okine oke, tiwahabonehe. Yama hani tiwaha yama hani tiwi ya tiwati e nabone onahara oke ahi: "Hiyara omitaha amosa awineke", tinahabone tike, oko yama hani tiwaha tiwa. "Keye me hiri ra me awineke, Sesowi me kamina mati", tinahabone tike.

Me one yama hani rawi narawa me amake, Sesowi tamine, me tamaha mati. Me hiwehimata me hikaminate amaka, ota ni ya. Sesowi me awehemete Teoso ati me kakamina tohineke. Me ohiyarahara oke, yama owatoabone owa, oko yama hani amosabone owa.

Teoso nanarifa Yowao kaminematamonaka, watehibanoho.

⁵ Sasetoti me ka owa Sakaria tohe wiwina tohehimatamonaka, Soteya ya. Soteya ka towisawa inomatamona amaka Eroti. Sakaria Abatia ka notimatamona amaka. Sakaria fati inimetemone amake Isabeo. Isabeo hinakiti inomatamona amaka Arao. ⁶ Sakaria fati ya famehi me ihi aamosa tohehemetemoneke, fare Teoso ati nima me ihi nabone mati. ⁷ Me kakahiwa toharemetemoneke. Isabeo kahiwhina na toharemetemoneke. Me fami botokimehemetemoneke.

⁸ Abariko owa ya Abatia ka noti sasetoti me tohaha Teoso ka yama me ahi nemetemoneke teboro ya. ⁹ Yama wehe one ya me ati ihi Sakaria tokiyomehimatamonaka teboro baikani ya, wami sari kanehibonaha, Teoso ka wamibonehe. ¹⁰ Sasetoti wami sari kanehimatamonaka.

Wami sari kane haha me nahokosa me tamaha Teoso me ha nemetemoneke. ¹¹ Faya Teoso nanarifa kakehi-matamonaka Sakaria ni ya. Wehimatamonaka, fara wami sasari kana beheri ya. ¹² Teoso nanarifa Sakaria awe habo si tonehimatamonaka. Teoso nanarifa nakomehimatamonaka.

¹³ Teoso nanarifa ati yana nematamonaka. "Sakaria kakomerima tinahi. Tiwati Teoso mitehimona ati nareka, ha tinahari. Teoso ati ehene Isabeo inamatewe nawataboneke, tikataobonaha. Ino ha tinehibonaka, Yowao tohehibonaka. ¹⁴ Yayai tinahabone tike. Me one yayai, naboneke, inamatewe wate karo, me tamaha mati. ¹⁵ Inamatewe Teoso hinofatehiba amaka. Fi fawarihi, kasasa fawarihi, tehibonaka. Teoso Kanamori kitehibonaka he ni ya, foyasa ne ya mati tori ya, watehibanoho. Teoso Kanamori kitehi sasawi tohehibonaka he ni ya. ¹⁶ Me ati boti namosawahamehiba amaka, me tamaha mati, Ihayeo mati. Faya Teoso me nofawaboneke. ¹⁷ Tokehibonaka, Teoso nokosi ya. Fare Eriyamatomona nima nebonaka, kitahari, Teoso Kanamori ehene. Ati me himite ka me makiti matehe me nofawaboneke. Me ihi hiyara me one ati me kamitaboneke waha, me ihi amosa me ati. Mera hawa tonihebonaka, Teoso ka me tohawabone mati", Teoso nanarifa ati nematamonaka.

¹⁸ Sakaria ati yana nematamonaka. "Keye amarini? Ota kahiwaba ota ama?" ati nematamonaka. "Bote ama oke. Oko yibote bote tohinima ke bisa".

¹⁹ "Kabirio ama oke", Teoso nanarifa ati nematamonaka. "Teoso ya fafama ama oke. Teoso owa yosehi okine oke, tiwa ni ya, tiwa ohiyarahabone owa, hiyara amosa tiwatoabone tiwa. ²⁰ Owati timitahi haro. Owati tikasawaria tiwati yana ni watomarahabone tike mata. Manakobisa tikatao wate ya tiwati yana ni watomatasa-haba ama tike. Owati amosate ama oke. Yama owatote ama oke", ati nematamonaka.

²¹ Me nahokosaha Sakaria me noki nemetemoneke. "Himata ebe ne kamakabote rara?" me ati nemetemoneke. ²² Sakaria kiyomame mera hiyarebona ati yana ni watorematamonaka. "Sakaria inamati awehino tohe awaka, teboru baikani ya", me ati nemetemoneke. Sakaria ati yana ni watore hine ya yama yofi nematamonaka, yehe ya.

²³ Yama wehe one ya Sakaria yama ahi ni hawa tohematamonaka, teboru ya mata. Tokomematamonaka, fare taboru ya mata.

²⁴ Yama wehe one ya Isabeo nabati weye nemetemoneke. Nabati weye na wawahiya tohehemetemoneke, yobe toru ya. Hinaka abariko siko nematamonaka, wahi-yaru, yobe toru ya.

²⁵ "Teoso ati ehene onabati weye one oke, Teoso owa nofe kari. Owa me haha kanamarahabone oke", ati nemetemoneke.

Teoso nanarifa Sesowi kamina nematamonaka, watehibanoho.

²⁶ Isabeo nabati weye ni ka abariko 6 ne ya Kabirio Teoso hiyose tokehimatamonaka, Maria tabori ya ahi Nasare ya. Karireya ka sitatimetemone amake Nasare. ²⁷ Yose fatibonemetemone amake, Maria. Yose hitihabone hina ati amosemetemoneke, Kabirio ati watere ya mata. Yose Tafi ka notimatamona amaka. Maria atonametemone amake, me ahi hiraharu. ²⁸ Kabirio tokiyome ati yana nematamonaka.

"Maria afa ama ti? Maria Teoso tiwa nofaka. Teoso sawika tiwa ni ya", ati nematamonaka.

²⁹ Maria Teoso nanarifa ati mitaha ati boti yama nima nemetemoneke. "Himata nima ati nara?" ati nemetemoneke.

³⁰ "Maria watorima tinahi, Teoso tiwa nofehi tiwa", ati nematamonaka. ³¹ "Maria owati timitahi haro. Tinabati weye naba ama tike. Tikatao nehiba ama tike. Ino te

nawatebonaka, Sesowi tohehibonaka. ³² Kitatehibonaka. 'Okatao amaka', Teoso ati nebonaka. ³³ Ihayeo me ka towisawabona amaka, Teoso ati ehene. Fare Tafi namatamona nima nebonaka. Tafi Ihayeo me ka towisawa tohibehimatamona nima nebonaka. Yako ka noti me ka towisawa tohatehiba amaka. Ihayeo mera kakatomi fawa rihi tehiba amaka", ati nematamonaka.

³⁴ Maria ati e nemetemoneke ahi: "Owa me ahi nofara ama oke. Himata nima onaha okatao nehiba ama ori?" ati nemetemoneke.

³⁵ "Teoso Kanamori kisehibonaka tiwa ni ya. Teoso kiti baforine ya tiwahabone tike. 'Inamatewe Teoso biti tohe awaka. Fare Teoso nima te amaka', me ati naba me amake. ³⁶ Maria owati timitamata. Ati hine ka Isabeo bote tohaha nabati weye narake. Me ati e nibaha me amake ahi, 'Isabeo kahiwateraba amake', me ati na me amake. Nabati weye ni ka abariko 6 tohaka waha. ³⁷ Teoso yama nafi watote amaka, kitahari", Kabirio ati nematamonaka.

³⁸ "Ee fara tiwati nima onahabana oke", Maria ati nemetemoneke. "Teoso nanarifa ama oke", ati nemetemoneke. Faya Teoso nanarifa fawa nematamonaka.

Maria Isabeo yaka nemetemoneke.

³⁹ Yama wehe one ya Maria yana tona tokomakekabote nemetemoneke, sitati one ya, Yota ka sitati ya, seha ya. ⁴⁰ Maria kobo towitia tokiyomehemetemoneke, Sakaria ka yobe ya. Faya Isabeo haha nemetemoneke. ⁴¹ Maria ati Isabeo mitaha nabati inamatewe tai hinehemetemoneke. Teoso Kanamori kitehimatamonaka, Isabeo ni ya.

⁴² Isabeo ati kitehemetemoneke. "Maria Teoso tiwa nofaka, ha tiwa ta. Me fanawi one Teoso nonofa raba ka. Teoso inamatewe nofa, naka hari, tinawatehibonaha. ⁴³ Ha owa yama owatora owa ni ya tikine tike, Teoso tiwa yosehino tiwa. Oko Hiti mati ama tike. ⁴⁴ Aya tiwati omi ya inamatewe onabati tai ne amaka, yayai

nari. ⁴⁵ Teoso tiwa nofaka, tiwati amosani tiwa, Teoso ati tamine timitani tiwa", ati nemetemoneke.

Maria Teoso tahi kayakemetemoneke.

⁴⁶ Maria ati e nemetemoneke ahi: "Owati boti e ke ahi: 'Teoso amosaka', onaha ⁴⁷ owati boti yayai nineke, Teoso owa kasome owa. ⁴⁸ Ohonaraha otaminahamone me ati naboneke waha Teoso ati ehene. Me ati e naboneke ahi: 'Teoso hinofa hiken'i', me ati naboneke. 'Teoso hinofemete amake', me ati tehaboneke, me yanamakeha mati. ⁴⁹ Owa kasomaka, kitahari, e nima rari. ⁵⁰ Teoso ehene e tehi amaka ahi: Teoso ati e nonofa era nofate amaka. Teoso yahi fawa tere amaka. ⁵¹ E ka one yama me watohamone me ati na Teoso mera katomareka, kitahari. Me kana ni tokarikosaharake, me kitamara mati, Teoso ehene. ⁵² E ka one towisawa me tohaha towisawa me tohamaraboneke, Teoso ati ehene. Me one yama me watora yama me watoaboneke, Teoso ehene. ⁵³ Me fimiha me tafebone Teoso ta nareka. Me one ta yama me kihaha Teoso ni ya yama me kanika me ka yamabone Teoso ta rareka. ⁵⁴ Ihaye'o mera kasomareka waha. Ihaye'o Teoso nanarifa me amake. Mera kasomareka, hibati ka atimata fawa nire kari. ⁵⁵ Hibati ya e ka iti boteri mera hiyarematamonaka. Abarao hiyara, me one hiyara, nematamonaka. Ati e nematamonaka ahi: 'Tera owakatmatehaba ama oke. Te ka noti me owakatoma, otehaba ama oke', Teoso ati nematamonaka", Maria ati nemetemoneke.

⁵⁶ Maria ka abariko terei nematamonaka, Isabeo tabori ya. Manakobisa Maria tokomemetemoneke, fara tabori ya.

Yowao watehimatamonaka.

⁵⁷ Yama totoyabo kawahi ya Isabeo tori kome yana tona biti watehimatamonaka. ⁵⁸ Sakaria wini yabore ka me toha, fara me one toha na, hiyara me mitaha me ati e nemetemoneke ahi: "Teoso Isabeo nofe awaka",

me ati nemetemoneke. Isabeo yayai, me one yayai, nemetemoneke, me winaha mati, Isabeo wini yabori ya.

⁵⁹ Yama wehe 8 ni ya me kakehemetemoneke, Sakaria ka yobe ya, inamatewe sowiri ataro kote me wisi nakosabone mati. Inamatewe inobona me nawatabone me ati nemetemoneke. "Sakaria tohehibanaka. Fare bati ino ya ino tohehibanaka", me ati nemetemoneke.

⁶⁰ Mati ati hiyaremetemoneke. "Sakaria toharebanaka. Yowao tohehibanaka", mati ati nemetemoneke.

⁶¹ "Te one me ka owa ino e neba watakara ahi", me ati nemetemoneke.

⁶² Faya bati me aate hinehimatamonaka, ati me himitebonaha. Me ati wataremetemoneke, hine ya yama me yofi nemetemoneke, me yehe ya. ⁶³ Yama hani rawi kabona ka awa baki ati nematamonaka. Yama hani rawi kane ati e nematamonaka ahi: "Yowao amaka", ati nematamonaka. "Hika", me ati nemetemoneke, Yowao ino me nofara mati.

⁶⁴ Sakaria yama hani rawi kane ya ati yana namehimatamonaka tasa, Teoso ati ehene. Ati yana ne Teoso kahiyarehimatamonaka. ⁶⁵ Me kakomehemetemoneke.

⁶⁶ Hiyara me kaminemetemoneke me one ni ya, me wina mati, sitati yabori ya. Hiyara me mita me ati boti yama kaminemetemoneke. "Himata nima Sakaria biti ehene neba amara, Teoso ya famahari?" me ati boti ati nemetemoneke.

Sakaria Teoso ati kaminematamonaka.

⁶⁷ Teoso Kanamori kitehi sawihimatamonaka, Sakaria ni ya. Makoni ati yana nematamonaka, Teoso ati kamindari.

⁶⁸ "Ihayeo me ka Teoso amosaka kasiro ya, era kasomari. ⁶⁹ Teoso ati ehene e ka owa kakehinoka, era kasomebonaha, Tafi ka noti. ⁷⁰ Teoso ati kakamina me hikaminehimatamona amaka hibati ya, Teoso ati me kamina mati. ⁷¹ Era me nofara mera mowa nebona ati nematamonaka, era kasomebonaha. ⁷² E ka iti boteri mera

hiyarematamonaka. Ihayeo mera kasomatehibona ati nematamonaka. ⁷³ "Fara owati nima owehene te ama oke. Keye amakere", Teoso ati nematamonaka, Abarao mera hiyarari, e ka iti boteri mati. ⁷⁴ Teoso era kasomatehibona ati nematamonaka. Teoso era kasome ya yawa e nakomeri ya Teoso e narifawahatehabone Teoso ati nematamonaka. ⁷⁵ E amosawahatehabone eke, Teoso ni ya. Fare Teoso nima e nawahatehabone Teoso ati nematamonaka, fara yama wehe nima", Sakaria ati nematamonaka.

⁷⁶ "Okatao Teoso ati kakamina tihatehaba ama tike. Tai tihahabone tike Teoso nokosi ya, hawi tinamosahabone tiwa, Teoso hawinebonaha. ⁷⁷ Tiwati me miti ya me ati e naboneke ahi: 'Teoso era kasomaka. Teoso ati somawamaka waha', me ati naboneke, yama hiyara me hiri na mati. ⁷⁸ Teoso yahehibonaka, e ni ya, e kawahi ya, fara Teoso ka yama wehe ya. ⁷⁹ Teoso ka yama wehe kamaki ya yama soki ya me nahoha me nahohaboneke yama wehe ya. Me ahabinima na me kitamawahaboneke. Hawi amosa yofi kanehibonaka, e amosawahibone karo", Sakaria ati nematamonaka.

⁸⁰ Yowao yanawahe yama watohi wiwina tohehimatamonaka yama honara ya, yama noki nari, hiwa namohibonaha Ihayeo me ni ya.

2

Sesowi watehimatamonaka.

¹ Me nafi ka towisawamatamona amaka, Sesa Akosto. Mera yosehimatamonaka, me nafi ini me rawi narawabone mati, ² me me tomi hikanabone mati, me nafi ini watara mati mata, babeo ya. Kirino Siria me ka towisawa tohehimatamonaka, Sesa ati ehene. ³ Me tokomarawemetemoneke, fara me ka iti me taborimetemone ya, me ini me rawi nabone mati fahi.

⁴ Yose yana tonehimatamonaka, Nasare ya Karireya ka sitati ya. Tokehimatamonaka, Berei ya. Soteya ka sita-timetemone amake, Berei. Tafi taboromatamona amaka, Berei. Yose Tafi hinaka noti tohe ka Yose tokehimatamonaka, Berei ya. ⁵ Yose Maria ya famehi me towakemetemoneke, Berei ya. Maria Yose fatibone nabati weye nemetemoneke. ⁶ Berei ya me kobo tokowitia tori kome yana tonehemetemoneke. ⁷ Faya biti watehimatamonaka, biti taiti. Rofi hikawe hibehimatamonaka, bowi me tafe wiye ya, yobe me kihari karo, me tamaha me ihi, Berei ya me kakehani mati.

Teoso nanarifa Sesowi wati me kaminemetemoneke, ofeya nanarifa me ni ya.

⁸ Bere yabori ya me nahohemetemoneke, ofeya me kakatomarawaha mati, kabo ya, masiri boti ya, yama soki ya. ⁹ Faya Teoso nanarifa kakehimatamonaka me ni ya. Teoso ka yama oye firi nisehemetemoneke, fara me naho ka yama ya. Me kakomemetemoneke kasiro ya.

¹⁰ "Te kakomeriyahi. Hiyara amosa te mitahi", ati nematamonaka. "Hiyara te ka one me miti ya me yayai naba me amake, me nafi. ¹¹ Hiyara amake haro: Kirisito watahareka, Tafi taboromatamona ya. Te ka towisawatebona amaka. Tera kasomatehiba amaka. ¹² Te towasiwitiba amaka, forehari, bowi me tafe wiye ya, rofi kawahari makari ibe ya. Bowi me tafe wiye ya forehi te towasiwiti ya 'Efe amaka hari', te ati naba teke", Teoso nanarifa ati nematamonaka.

¹³ Ohari kakibehi manakobisa me tamaha me ya tabawehimatamonaka. Teoso me kahiyaremetemoneke.

¹⁴ Me ati e nemetemoneke ahi: "'Teoso amosaka', ota ati na otake, neme ya. Teoso amosabisaka te ni ya, bofe ya te winaha te bisa. Teoso tera nofaka", me ati nemetemoneke.

¹⁵ Faya Teoso nanarifa me tokometemoneke neme ya. Ofeya nanarifa me abe hiyararawemetemoneke.

"Hima e tokomibeya Berei ya. Yama e awibeya, me hikaminaharo, Teoso ati ehene", me ati nemetemoneke.

¹⁶ Faya me tokometemoneke kita ya. Maria me wasihemetemoneke Yose ya famaharo. Inamatewe forehimatamonaka bowi me tatafa ya. ¹⁷ Inamatewe me awaha Teoso nanarifa me ati me kaminemetemoneke, inamatewe me kamina mati. ¹⁸ Ofeya nanarifa me ati me mita "Hika", me ati nemetemoneke. ¹⁹ Maria ta yama wati nawahemetemoneke.

²⁰ Ofeya nanarifa me fari tonamemetemoneke, Teoso me kahiyara mati kasiro ya. "Fare inamati ati nima yama naharake, e awaharo", me ati nemetemoneke.

²¹ Yia 8 na ahabi ya inamatewe sowiri ataro kote me wisi nemetemoneke. Ino me hinawatehimatamonaka. Sesowi tohehimatamonaka. Maria nabati weye namatari ya inamatewe inobona Teoso nanarifa hitihi fare ino tohasa nematamonaka.

Sesowi me towakamehemetemoneke, teboroy Serosarei ya.

²² Yama totoyabo raba ni ya me hekematamonaka Serosarei ya, me hinamobonaha Teoso ni ya. Monowi me me tabasi nemetemoneke, me me ta hina mati Teoso ni ya, me amosawahamibone karo Teoso ni ya, inamatewe wati nowati ya. Mowisei ati e te amaka hinaka yama hani karo. ²³ Teoso Mowisei yosehimatamonaka, yama hani e nabone ati nari ahi:

"Te ka matehe makiti taiti Teoso ka meboneke".

²⁴ Monowi me famaha me me ta nabone me ati nemetemoneke, me me tabasi hinahabone mati, Teoso ka mebone mati, Teoso ka yama hani ati ihi.

²⁵ Me ka owa Simiao tohehi winehimatamonaka Serosarei ya. Ehene aamosa tohehimatamonaka. Teoso noki nematamonaka Ihayeo mera kasomebonaha.

²⁶ Teoso Kanamori sawihimatamonaka he ni ya. Teoso Kanamori aate hinibehimatamonaka. Teoso ka Kirisito awatehibona hinehimatamonaka, ahabamatare ya afa yama ya. ²⁷ Teoso ati ehene tokiyomehimatamonaka teboru wari ka yama ya. Tokiyome Sesowi bati me hekamakimatamonaka efe yobe ya, Simiao sawi ka yobe. Haha yama Mowisei hikamina me hiri nabone me ati nemetemoneke. ²⁸ Simiao Sesowi tiwa nematamonaka. Teoso amosemona Simiao ati nematamonaka. Ati e nematamonaka ahi:

²⁹ "Teoso yayai oke waha. Tiwati ihi okomabone oke ohababa owa. ³⁰ Owahareka, otara kakasomabonaha. ³¹ Tiwati ihi me hiwatehiba amaka, me nafi. ³² Efe yama oye nima tehiba amaka, tika yama me awibone karo, me nafi, soteo me amara mati", ati nematamonaka.

³³ Faya bati mati me na Simiao ati me mita "Hika", me ati nemetemoneke. ³⁴ Teoso mera kakatomehibona Simiao ati nematamonaka. Faya Maria hiyarematamonaka.

"Maria hehi inamatewe yanahi nafi ya ati ehene Ihayeo me one amosaba me amake, me tamaha mati. Ihayeo me one ta me ni ya yama hiyara kakehaba amake, ehene. Efe Teoso ati kamine ya me tamaha me hikakotehiba amaka. ³⁵ Ha tiwa bisa kokoriri tinahaba ama tike kasiro ya. Mera kaminatēhiba amaka, me tamaha me ati boti me wati nawaha mati", ati nematamonaka.

³⁶ Fana one Teoso ati kakamina tohahani kobo nakehemetemoneke, Ana tohaharo, me ni ya. Ana ate Ase tohehemetemoneke. Bati inomatamona amaka Fanoweo. Ana bote tohehemetemoneke, hinaka ano 84 tohehemetemoneke. Fani ka hinaka ano 7 nemetemoneke, maki ya fami karo. ³⁷ Winawemetemoneke ohariaro. Hinaka ano

tamehemetemoneke, oharia winaharo. Fara sawi totoha tohehemetemoneke teboru wari ka yama ya, ayakaro, Teoso tahi hiri naro. Hine nafimirima na Teoso haha tohehemetemoneke. Yama wehe ya sawi fara toha, yama soki ya fara sawi toha, nemetemoneke teboru wari ka yama ya.

³⁸ Ana kamakia Sesowi awaha ati yana nemetemoneke. "Teoso faya amake", ati nemetemoneke, Sesowi ehene. Faya fara Sesowi tamine kamini totoha tohehemetemoneke, fara me one ni ya, Teoso me noki na mati, Serosarei ka mera kasomebonaha.

³⁹ Faya me hawa tohehemetemoneke, yama nafi me hiri na mati, Teoso hikaminaharo hinaka yama hani ya. Faya me kamehemetemoneke Karireya ya, fara me ka sitati ya Nasare ya.

⁴⁰ Faya inamatewe yanawe kitawematamonaka. Yama nafi watohimatamonaka. Amosematamonaka Teoso ehene.

Sesowi sawihimatamonaka, teboru ya.

⁴¹ Fara ano nima Sesowi bati mati me na me tokomaki fara totoha tohehemetemoneke Serosarei ya, Basikowa ka ayaka ya. ⁴² Sesowi ka ano tosi na me tokomatasemetemoneke ayaka ya. ⁴³ Ayaka ahabi ya me kama Sesowi tosawikosematamonaka Serosarei ya. Me hiwatorematamonaka. ⁴⁴ Sawihimona me hinehimatamonaka fara me one ni ya. Me yaka kana bahi toke ya Sesowi me siba nemetemoneke fara me one me baikani ya. ⁴⁵ Me hiwasirematamonaka.

Me fari tokanamemetemoneke Serosarei ya, Sesowi me siba nabone mati. ⁴⁶ Yama wehe famaha ahabi ya me hiwasimatamonaka, sawihinoho teboru wari ka yama ya. Itarimatamonaka borofeso me baikani ya. Me ati kamitematamonaka, mera aate nari. ⁴⁷ Ati me himite "Yama watoka kasiro ya", me ati nemetemoneke, me nafi.

⁴⁸ Faya Sesowi bati mati toha na me hiwe "Hika", me ati nemetemoneke.

Mati ati yana nemetemoneke. "Okatao himata hiri tine tiri hiyararo ota ni ya? Abi ya ota fama tiwa ota siba nineke, fawa tina tiwa", ati nemetemoneke.

⁴⁹ "Himataba owa te siba rini? Owa te watorani te awine, osawia owa okobi ka yobe ya?" ati nematamonaka.

⁵⁰ Sesowi ati me watoremetemoneke. ⁵¹ Sesowi ya me totabamehemetemoneke Nasare ya. Fara hiri hinahabone me hinaha nima ehene nematamonaka. Mati wati hiwahematamonaka.

⁵² Sesowi yanehi yama watohimatamonaka. Teoso hinofematamonaka. Me nafi Sesowi me nofehemetemoneke.

3

Yowao mera iibofarisa na tohehimatamonaka.

¹ Yowao winehimatamonaka me winari ka yama ya, Teoso ati wasihari. Homa ka towisawa inomatamona amaka Tiberio Sesa. Tiberio towisawa tohe ka ano 15 na Yowao Teoso ati wasihimatamonaka. Soteya ka kofenato Bosio Birato tohehimatamonaka. Karireya ka towisawa Eroti tohehimatamonaka. Itoreya ya Taroniti famaha ka towisawa Firibi tohehimatamonaka, Eroti nisori. Abireni ka towisawa Risanio toha, nematamonaka.

² Anania ya Kaifa me famaha sasetoti ehebote memetemone me amake. Yowao Sakaria biti tohahi Teoso ati wasihimatamonaka, yama honara ya. ³ Yaka nawaharehimatamonaka faha Sotao toha witi ka yama ya, me nafi hiyarari. "Te ehene hiyara te ehene te nofamarahaba teke. Te batisa, nabone teke, Teoso ati somawamabona karo", ati nematamonaka, me narabi nima nari.

⁴ Yama hani ati e te amake ahi, Teoso ati kakamina Isaiya tohehi ka yama hani karo:

"E ka owa ati yana nebonaka yama honara ya, ati e nari ahi: 'Teoso hawinebona te namosahi. Hawi te yai tonihahi, Teoso hawinebonaha. ⁵ Yama nafi ka wami kokowawa na kamowamaboneke, homi amosabana. Yati nafi nemehamarawaraba amake. Hawi kehoho kawaha yai tokenaba amake waha. Hawi hoti naha isohaba amake. ⁶ Me nafi Teoso mera kasome me me awahaba me amake', ati nareka",

Isaiya ka yama hani ati te amake.

⁷ Yowao ni ya me tokometemoneke, me hihibofaris-abone mati. He ni ya me kamaha me aate hinehemetemoneke. "Ha te maka biti me te amake, maka komaharo. Hike te narabo nima rano, te kana nawahabone te, Teoso tera kosi rebona te? Teoso te watoha te awineke, mera kosi nebona ati nari, me ihi hiyara mati. ⁸ Te ehene hiyara te nofamaramone te ati na, yama amosa te hiri nawahahi waha. Te ati boti e rabone teke ahi: 'Abarao ka noti me ota amake', te ati rima nahi. Abarao ka noti mebone mera Teoso nofe ya Abarao ka noti mebone mera hiri nebonaka yati ya, so tosharo ahi. ⁹ Teoso bari tama ni hawa toe awa ka nebonaka hibayata ya, awa boni hiyararo. Ka hini ya koro hiwitiaboneke yifo hiri ni ya", ati nematamonaka.

¹⁰ Yowao he ya tataba me amara he me aate nemetemoneke. "Yowao himata ota hiri ribe?"

¹¹ "E ka owa makari famaha kihehi owa hora kasarebonaka. E ka owa yamata kihehi yamata kayawarihi, nebonaka", ati nematamonaka.

¹² Me one kamakietemoneke he ni ya me hihibofarisa hinahabone mati, yinero yayaba mati, yinero me ta nabone mati Homa ka me ka yinerobonaha. Himata ota hiri ribe? me ati nemetemoneke.

¹³ "Yinero te fiya toniharabone teke te yabahari. Fare yowabona me hine ka yama ya yowehibonaka", ati nematamonaka.

¹⁴ Saotato me kamakia me aate hinehimatamonaka. "Himata ota hiri ribe ha ota?" me ati nemetemoneke.

"Me te keyeharahabone teke, me ihi hiyaramone me kibehabone te ati na te. Me one ka yinero te yabarabone teke, te hamaha te. Te ka yama ahi ni manakone faya tohahaboneke fahi".

¹⁵ Me abe hiyaremetemoneke, me nafi. "Yowao Kirisito tohe awane?" me ati boti ati nemetemoneke.

¹⁶ Yowao mera hiyarematamonaka, me nafi. "Ha owa tera oobofarisine oke faha ya hine ya. Owa onowati ya kamakibonaka, kiti mati tohahari. Okita okere, ha owa. Hehi narifi owato okara, owehene amosara owa. Teme borone katisi owato okara ha owa, owehene amosara owa. Tera batisa neba amaka Teoso Kanamori ya. Tera batisa, neba amaka yifo hiri ni ya. ¹⁷ Tiriko kekero kana tama naka, hinaka tiriko namosebona ati nari. Hinaka tiriko nafi namosebonaka, hobokori nafi ahababonehe. Tiriko namosi ahabe ya tiriko tonihebonaka yobe ya. Hobokori sari hikana hinaboneke yifo ya, yifo owihinateraro".

¹⁸ Yama tamaha kaminematamonaka me ni ya, mera hiyarari, hiyara amosa kaminari me ni ya. ¹⁹ Efe Eroti hora nematamonaka, yama hiyara hiri nari, anoti fati Erotia tohaha ihawahari. Eroti ka yama hiyara tamaha ihi Yowao hora, hinehimatamonaka. ²⁰ Eroti ati ehene Yowao foyehimatamonaka. Afa yama Eroti hiri hina hiyaremetemoneke kasiro ya.

Yowao Sesowi ibofarisematamonaka.

²¹ Me nafi iibofarisi ya Sesowi ibofarisi sawi nematamonaka. Me iibofarisi nowati ya Sesowi ibofarise Teoso ha ne ya neme hine naha kanemetemoneke. Neme hine naha kanaha ya ²² Teoso Kanamori kishimatamonaka Sesowi ni ya. Kobo nematamonaka okoko nima nari. Neme ya Teoso ati saihimatamonaka. "Okatao ama tike.

Tiwa onofa oke. Tiwehene amosake owa ni ya", ati nematamonaka.

Sesowi hinakiti me inimetemone amake.

²³ Sesowi ka ano 30 toha Teoso ati kamini yana tonehimatamonaka. Sesowi Yose bitimona me hinehimatamonaka. Yose batimatamona amaka, Eri.

²⁴ Eri batimatamona amaka, Mataha.

Mataha batimatamona amaka, Refi.

Refi batimatamona amaka, Meoki.

Meoki batimatamona amaka, Yanai.

Yanai batimatamona amaka, Yose.

²⁵ Yose batimatamona amaka, Matatia.

Matatia batimatamona amaka, Amosi.

Amosi batimatamona amaka, Naho.

Naho batimatamona amaka, Esiri.

Esiri batimatamona amaka, Nakai.

²⁶ Nakai batimatamona amaka, Mahati.

Mahati batimatamona amaka, Matatia.

Matatia batimatamona amaka, Semei.

Semei batimatamona amaka, Yose.

Yose batimatamona amaka, Yota.

²⁷ Yota batimatamona amaka, Yowanaha.

Yowanaha batimatamona amaka, Hesa.

Hesa batimatamona amaka, Sorobabeo.

Sorobabeo batimatamona amaka, Saratieo.

Saratieo batimatamona amaka, Neri.

²⁸ Neri batimatamona amaka, Meoki.

Meoki batimatamona amaka, Ati.

Ati batimatamona amaka, Kosaha.

Kosaha batimatamona amaka, Eomataha.

Eomataha batimatamona amaka, Eo.

²⁹ Eo batimatamona amaka, Sesowe.

Sesowe batimatamona amaka, Eriesa.

Eriesa batimatamona amaka, Sorihi.

Sorihi batimatamona amaka, Mataha.

Mataha batimatamona amaka, Refi.

³⁰ Refi batimatamona amaka, Simiao.

Simiao batimatamona amaka, Yota.

Yota batimatamona amaka, Yose.
Yose batimatamona amaka, Yonaha.
Yonaha batimatamona amaka, Eriaki.
³¹ Eriaki batimatamona amaka, Meria.
Meria batimatamona amaka, Mena.
Mena batimatamona amaka, Matata.
Matata batimatamona amaka, Nataha.
Nataha batimatamona amaka, Tafi.
³² Tafi batimatamona amaka, Sese.
Sese batimatamona amaka, Obeti.
Obeti batimatamona amaka, Bowasi.
Bowasi batimatamona amaka, Sara.
Sara batimatamona amaka, Nahasoho.
³³ Nahasoho batimatamona amaka, Aminatabi.
Aminatabi batimatamona amaka, Atimihi.
Atimihi batimatamona amaka, Ahini.
Ahini batimatamona amaka, Esiroho.
Esiroho batimatamona amaka, Faresi.
Faresi batimatamona amaka, Yota.
³⁴ Yota batimatamona amaka, Yako.
Yako batimatamona amaka, Isaki.
Isaki batimatamona amaka, Abarao.
Abarao batimatamona amaka, Terahi.
Terahi batimatamona amaka, Nakoho.
³⁵ Nakoho batimatamona amaka, Seroki.
Seroki batimatamona amaka, Hakao.
Hakao batimatamona amaka, Fareki.
Fareki batimatamona amaka, Ebe.
Ebe batimatamona amaka, Sara.
³⁶ Sara batimatamona amaka, Kainaha.
Kainaha batimatamona amaka, Ahafakisati.
Ahafakisati batimatamona amaka, Sehe.
Sehe batimatamona amaka, Nowe.
Nowe batimatamona amaka, Rameki.
³⁷ Rameki batimatamona amaka, Metosarehe.
Metosarehe batimatamona amaka, Enoki.
Enoki batimatamona amaka, Sareti.
Sareti batimatamona amaka, Marerehe.
Marerehe batimatamona amaka, Kainaha.

³⁸ Kainaha batimatamona amaka, Enosi.
 Enosi batimatamona amaka, Seti.
 Seti batimatamona amaka, Atao.
 Atao batimatamona amaka, Teoso, Teoso hiri hine kari.

4

Yama hiyara Sesowi hiri nebona Satanaisi ati nematamonaka.

¹ Sesowi ni ya Teoso Kanamori nafihimatamonaka waha. Sotao ya yana tone tokomematamonaka. Teoso Kanamori ati ehene tokehimatamonaka yama honara ya, ² wehibonaha fahi. Satanaisi fare hiyari hihehimatamonaka yama hiyara hiri nebonaha. Amo ni 40 tohehimatamonaka we karo me winari ka tabora hinita ya, tafarihi, nari. Yama wehe 40 na ahabi ya fimi hiwasimatamonaka.

³ "Teoso biti ama ti? Keye amarini? Teoso biti tihya ya yati tinihawahahi, bao tohabana", Satanaisi ati nematamonaka.

⁴ Sesowi ati yana nematamonaka. "Teoso ka yama hani ati e te amake ahi:

'Bao kabi e ohari ya e amosatera amake',

ati te amake", Sesowi ati nematamonaka.

⁵ Satanaisi Sesowi towakamematamonaka yama nemeha ya. Yama nemeha ya hekame hinamomatamonaka me nafi ka tabora ya. Wami nafi namohimatamonaka Sesowi ni ya.

⁶ "Me nafi ka towisawa tihahabana tike owati ihi. Me yoyose tiha, me ka yama nafi tihawa, tinahabana tike, owati ihi. Keye amakere, oko yama nafi amake. Ta ni onofi ya ta onahaboneke. ⁷ Owa tinofi ya me nafi ka towisawa tihahabana tike. Owa tinofi ya tika yama hahana haboneke me ka yama", ati nematamonaka.

⁸ "Teoso ka yama hani ati e te amake ahi:

'Teoso ohari nokosi ya te foro nabone teke. Teoso narifi te ohari nabone teke',

ati te amake", Sesowi ati nematamonaka.

⁹ Faya hekamematamonaka Serosarei ya. Hekame hinawarehimatamonaka teboru tati nemehe ya.

"Teoso biti ama ti? Keye amarini? Teoso biti tihi ya yora tinisahi bofe ya. ¹⁰ Yama hani ati e te amake ahi, me rawi hinehemete:

'Teoso he nanarifa mera yosehibonaka, tiwa me kakatomahabone mati. ¹¹ Tiwa me itimisahaboneke, titime karimarahabone tiwa yati ya',

ati te amake", Satanaisi ati nematamonaka.

¹² "Yama hani nake ati e naru ahi:

'Tika Teoso e ka Hiti tohe totomi tirahabone tike',

ati te amake", Sesowi ati nematamonaka.

¹³ Sesowi totomi ni fawa ne ya Satanaisi tokomematamonaka mata.

Sesowi mera kanawanehimatamonaka, Karireya ya.

¹⁴ Teoso Kanamori nafihimatamonaka Sesowi ni ya. Tokomematamonaka Karireya ya. Sesowi tamine me kaminemetemoneke haha me nafi winaha me ni ya, yama yabori ka me ni ya. ¹⁵ Mera kanawanematamonaka sinakoka ya. Me abe hiyara amosemona me hinehimatamonaka.

Sesowi mera kanawanehimatamonaka, Nasare ka sinakoka ya.

¹⁶ Tokomematamonaka Nasare ya, fare yanamatamona ka tabora ya. Fara sabato nima tokomi nematamonaka sinakoka ya. Nasare ya kobo toname ya tokoma, nematamonaka sinakoka ya sabato ya. Warematamonaka, yama hani ati yabebonaha. ¹⁷ Isaiya ka yama hani me ta nemetemoneke he ni ya. Yama hani se kawahe siba hinemetemoneke.

¹⁸ Ati hiyaba ati e nemetemoneke ahi:

"Teoso Kanamori ehene ohi ka hiyara amosa okominahabone oke me honara me ni ya. Haha me kibeha me kibemarabone onahabone ati nareka. Ati ehene me noki awatera me ohiyarahabone oke me noki awamibone karo. Haha me one me hinofara me onarifahabone oke, ati ehene. ¹⁹ Owati e nabone ati nareka ahi: Afa ano ya Teoso amoseba amaka e ni ya",

Sesowi ati nematamonaka, yama hani ati yabahari.

²⁰ Yama hani boko kawahame yama hani ta tokanamematamonaka tasa. Itaririsematamonaka. Me nafi hekatomematamonaka, ati me himitebonaha. Kakatomi me hinofematamonaka, ati me noki hinahari.

²¹ Hiyari yana tonematamonaka hibayata ya. "Afa yama amake haro, yama hani kaminimete ka yama", ati nematamonaka.

²² Me nafi hikahiyarematamonaka. "Hika", me ati nemetemoneke. "Ati amosate amaka hari mata ya. Yose biti amare?" me ati nemetemoneke.

²³ "Te ati e naba te awineke ahi, ata te hiri na te. 'Metiko ama tirini? Fara tiwa tikasomahi', te ati naba te awineke. 'Kafanao ya fara yama hiri tinaha hiri tinahabone tike ahi, fara titaboro ya tasa', te ati naba te awineke. ²⁴ E ka owa Teoso ati kakamina tohe me one ati hinofatere amaka, fare taboro ka mati. Keye amakere. ²⁵ Hibati ya faha kaki fawa nemetemoneke. Hinaka ano terei nemetemoneke

kote ya. Me nafi fimihehemetemoneke, yamata watari karo, kabahabana. Teoso Eria yosehimatamonaka Sito ka me ka fanawi ni ya, sitati Sarebita ya, haha fana maki watamarahari. ²⁶ Teoso hiyoserematamonaka fanawi ni ya Ihayeo tohaharo. Me fanawiri tamehemetemoneke Ihayeo me fanawiri, me makiti watamara mati. ²⁷ Teoso ati kakamina Ariseo tohe Nama nakitama, nematamonaka, Teoso ati ehene, ataro komene awahari. Nama Siria kamatamonaka. Ihayeo me tamehemetemoneke, me atari kome me awaha mati. Me ta Teoso mera nakitamarematamonaka", Sesowi ati nematamonaka.

²⁸ Sesowi ati me mita me nafi hamehemetemoneke, me kibeha mati sinakoka toro ya. ²⁹ Me nahorimisa Sesowi me towakamemetemoneke sitati beheri ya, atami beheri ya, me koro hinisehibonaha bofe ya. ³⁰ Me koro hinisebona me hine fari namehimatamonaka me baikani ya. Tokomematamonaka, mera fiya tonamari.

Sesowi me ka owa kasomematamonaka, inamati hinara-bikari.

³¹ Tokomematamonaka Kafanao ya, Karireya ka sitati ya. Sabato one ya mera kanawanematamonaka. ³² "Hika", me ati nemetemoneke, Sesowi ati me mita mati, me one ati nima ati re karo. Me one ati me kamina Sesowi ta ati kaminematamonaka, fare.

³³ Me ka owa sinakoka toro ya itari kiya kanematamonaka inamati ehene. ³⁴ "Hika, Sesowi Nasare ka tihaha himataba otara ahi tine tiri? Otara tinahabihaba tiwa awine ti? Tiwa owato oke. Teoso tiwa yosehino ama tike, me tikasomahabone tiwa. Efemata ama tike, Teoso hikaminehimata hibati ya", ati nematamonaka.

³⁵ Sesowi ati ehene ati fawa nematamonaka. **"Tiwati watarima nahi. Sa tisaho"**, ati nematamonaka. Hinamati sa hise sonehimatamonaka bofe ya, me baikani ya. Hihiya niba watarematamonaka.

³⁶ Me nafi ati boti yama kaminemetemoneke, me abe hiyara mati. "Himata amari? Ati kite awane. Makoni me inamati tokomineni, ati ehene", me ati nemetemoneke. ³⁷ Faya tamine me hikamina hiwaharehimatamonaka haha tabora nafi ya.

Simao fati mati Sesowi nakitamemhimatamonaka.

³⁸ Sesowi tasi tonematamonaka sinakoka ya. Tokomematamonaka Simao ka yobe ya. Simao fati mati yama kome awaha ihi Sesowi me aate nemetemoneke, he kasomebonaha. ³⁹ Sesowi tokomakematamonaka afa ni ya. Yama kome Sesowi e nihimatamonaka. Yama kome fawa nemetemoneke, ati ehene. Hibati ya yana namisamemetemoneke, mera narifabanihi.

Sesowi me tamaha mera nakitamemhimatamonaka.

⁴⁰ Bahi tokarise ya me me kakirawemetemoneke, yama kome me awaha mati, me nafi, Sesowi ni ya, yama kome yoro tokana me kihaha mati. Sesowi mera bobori kanematamonaka, yehe ya. Me kitamemetemoneke. ⁴¹ Me inamati me one me me sasa tosetemoneke. Mera sa tosa ati yana nemetemoneke. "Teoso biti ama tike", me inamati ati nemetemoneke, me kikiya kana mati. Me ati fawa nimatamonaka, me hikaminarebonaha, me hiwatohari, Kirisito tohahari, Teoso ka towisawa.

Sesowi hiyara amosa kaminematamonaka Karireya ya.

⁴² Yama hiba wa ni ya tokehimatamonaka yama honara ya. Me one siba hine me hinakamakimatamonaka, tokomi me hinofarahari.

⁴³ "Hiyara amosa okominahabone onahara oke, Teoso ka towisawa tamine, sitati one ka me ni ya. Hiyara okominabone oke Teoso ati ehene", ati nematamonaka.

⁴⁴ Mera hiyarematamonaka Soteya ka tabora tamaha ka sinakoka ya.

5

Sesowi Betiromera ha nematamonaka.

¹ Yama wehe one ya Sesowi yaka nematamonaka rako Senisare beheri ya. He beheri ya me ihabasa Teoso ati me kamitemetemoneke. ² Kanawa howe famaha yoro na awehimatamonaka faha witi ya. Faha kiki me yoro hinamanihi tahafa me soko nemetemoneke. ³ Sesowi tofoyawitimatamonaka kanawa tori ya, Simao ka kanawa ya. Simao aate nematamonaka, kanawa yoyoko tonamaraba nebonaha, Sesowi kawitabona karo. Sesowi mera kanawanematamonaka, me nahobasa mati faha witi ya.

⁴ Mera kanawani hawa tohe ya Simao yosehimatamonaka, kanawa towakamehibonaha faha kokowi nama na ya. "Tahafa te koro nifehi, aba me te nawasibeya", ati nematamonaka.

⁵ "Sesowi faha ota ki naba aba me ota nawasira otake. Tiwati ihi tahafa ota koro nifekibone", Simao ati nematamonaka.

⁶ Tahafa me koro nifemetemoneke. Tahafa tokisa aba mera nawasiemetemoneke. Aba me tamaha me me horo kamisemetemoneke, tahafa kihi. Tahafa bete kasinima nemetemoneke, aba me tamaha me ihi. ⁷ Me one me ha nemetemoneke, kanawa one ka me kawita mati, me me hikasomahabone mati. Me kakamake kanawa fami mo kanikimehemetemoneke aba me ihi. Kanawa bokinima nemetemoneke aba me kanahari ihi. ⁸ Aba me tamaha Betiro mera awehi sonarisehimatamonaka Sesowi nokosi ya. "Ota ka Hiti totowanama tinahi. Owehene hiyatera ama oke", ati nematamonaka.

⁹ Betiro yama wati nawahematamonaka, aba me tamaha mera awahari, me me hinawasiha mati. ¹⁰ Me one yama wati nawaha nemetemoneke. Tiako Sebeteo biti memetemoneke Yowao ya me famaha mati, Simao ya tataba mati.

Sesowi ati yana nematamonaka. **"Simao tiwatorahabone tike. Hibayata ya te one me ki tiwahabone tike waha"**, ati nematamonaka.

¹¹ Kanawa me towakamehemetemoneke faha witi ya. Me one me kakosehemetemoneke. Yama nafi me kakosa, nemetemoneke. Sesowi ya me tabehemetemoneke waha.

Me ka owa mese hiyare Sesowi kasomematamonaka.

¹² Yama we one ya tabora one ya me ka owa mese hiyare Sesowi awehimatamonaka. Sonarisehimatamonaka Sesowi nokosi ya. Sesowi aate nematamonaka. "Ota ka Hiti owa kasomi tiwatoa tiwa awine tike. Owa kasomi tinofini?" ati nematamonaka.

¹³ Sesowi bori hikanematamonaka yehe ya. **"Tiwa kasomi onofa oke. Tikitamahabone tike hibati ya"**, ati nematamonaka. Yama kome fawa kabote nemetemoneke.

¹⁴ Sesowi narabo nima hinehimatamonaka, kasomi tamine kaminarehibonaha me one ni ya. **"Tikamahi sasetoti me ni ya, tiwa tinamobeya sasetoti me ni ya. Mowisei ati e nematamonaka ahi: E ataro amosamaha bani e ta te e amake Teoso ni ya, tabasi nebonaha. Mowisei ati namatama tiwehene nahi, tiwa me watobone karo, titaminawaha tiwa"**, ati nematamonaka.

¹⁵ Me nafi Sesowi tamine mitehemetemoneke waha. Me tamaha me kamakietememoneke he ati me mitahabone mati. Me one sawi narawemetemoneke Sesowi me hikasomahabone mati. ¹⁶ Sesowi tokawehimatamonaka yama honara ya, Teoso ha nebonaha.

Me ka owa yaka ni watore Sesowi nakitamehimatamonaka.

¹⁷ Yama we one ya Sesowi mera kanawane fariseo me toha, Mowisei ati kakamina me toha, na me nahoriemetemoneke ayata ya. Karireya ka tabora nafi ka me toha, Soteya ka tabora nafi ka me toha, Serosarei ka me toha, nemetemoneke, me kakeha mati. Teoso kiti

sawihimatamonaka Sesowi ni ya, makoni mera nakitamehimatamonaka.

¹⁸ Me ka owa me kakiemetemoneke forehari, me tiwa hikanari, yana ni watorari. Me hekiyomakehibona me hinehimatamonaka, forehibonaha Sesowi nokosi ya.

¹⁹ Me hekiyomakerematamonaka, me tamaha me ihi. Me hekimisehimatamonaka yobe bari ka ya. Hoti me wi nemetemoneke yobe bari ka ya. Me hikanakisematamonaka me baikani ya Sesowi nokosi ya. ²⁰ Me ati boti Sesowi hiwatoemetemoneke, "Teoso kitate amaka", me ati boti ati na mati. Ati yana nematamonaka. "Habai Teoso tiwehene hiyara fawa nika", ati nematamonaka.

²¹ Fariseo Mowisei ati kakamina me ya me tabaha me ati boti yama nima nemetemoneke, Sesowi ati me nofara mati. "Yama hiyara kaminareka, Teosomona ati nari. Yama hiyara e hiri teha Teoso fawa nite amaka, fare Teoso ati ehene. E ati ehene amakere", me ati boti ati nemetemoneke.

²² Yama me wati nawaha Sesowi me hiwatoemetemoneke. "Himataba yama e na te wati nawahineri te ati boti ya? ²³ Owati e nara oke ahi: 'Tiwehene hiyara Teoso fawa nika', onahara oke. 'Yana tinahi, yaka tibeya', onehene ama oke. Fara owati famineke. ²⁴ Owa te watowahaba te amake waha, me ihi hiyara me ihi fawa ni owatoa owa ahi, bofe ya, Teoso ati ehene".

Faya me ka owa forehi hiyarematamonaka. "Owati timitahi. Yana timisamahi. Tika fofore titihi. Tikamahi titaboro ya", ati nematamonaka. ²⁵ Yana kabote nematamonaka me nokosi ya. Fofore itikabote ne tokomematamonaka, Teoso ehene kahiyarahari.

²⁶ "Hika", me nafi ati nemetemoneke. Teoso me kahiyarehemetemoneke. "Yama e na e awatera e amake ahi", me ati nemetemoneke.

Sesowi Refi hima nematamonaka.

²⁷ Sesowi tokomematamonaka. Me ka owa awehi-matamonaka itariari kofeno ka yinero taboro ya. Yinero yayaba tohehimatamonaka, kofeno ka yinerobonaha. Inomatamona amaka Refi. "Tisawihi owa ni ya", Sesowi ati nematamonaka. ²⁸ Sesowi ati mite hinaka yama nofamarehimatamonaka. Yana ne Sesowi ya famehimatamona amaka.

²⁹ Refi marina nafiha hiri nematamonaka hinaka yobe ya, Sesowi mera mari nari. Me tamaha me tafehemetemoneke, yinero yayaba me ya me one tabaha mati. ³⁰ Fariseo Mowisei ati kakamina me ya me taba Sesowi ya tataba me me hora nemetemoneke. "Himataba me ya te tabaha te tafineri, me yoro tokana mati, yinero yayaba me ya yama hiyara hihiri me tabaha mati?" me ati nemetemoneke.

³¹ Sesowi ati yana nematamonaka. "Yama kome e awara metiko era narifatere amaka, e taminaro. Me kiya na me ta metiko mera narifate amaka. ³² Me ihi amosa me ha orahabone okehara oke. Okehara oke, me ihi hiyara me ta me ha onahabone owa, yama hiyara me hiri namaribone karo", ati nematamonaka.

Sesowi me aate nemetemoneke, era e nanafimi ka yama kaminebonaha.

³³ Sesowi me aate nemetemoneke. "Sesowi himataba tiwa ya tataba me tafi fara tohi nofa me amari? Yowao ya tataba me nima me kere. Yama we one ya Yowao ya tataba hine me nafimi nofa me amake, Teoso me ha nabone mati. Fariseo me ya tataba me ihi e, te amake ahi", me ati nemetemoneke.

³⁴ Sesowi ati e nematamonaka ahi: "E ka owa fanehibona ya tataba hine me nafimiabone e ati rabone eke, me ni ya sawi kari hinaka ayaka ya. ³⁵ Yama we one ya me one hitimakehibonaka. Faya he ya tataba hine me nafimiaboneke fahi", ati nematamonaka.

³⁶ Sesowi mera kanawanehimatamonaka tasa. "Makari yati e sibi naretera amake, ibe e nawanamiba karo makari bote ya. Makari yati hiyaraba amake. Makari yati ibe amosaraba amake wanaharo makari bote ya. ³⁷ Fi yati e tonihatera amake yama atari bote yama wiye tohaha ya. Fi yati nafimisaha ihi yama wiye bosu tokanaba amake, kitaharo, bote tohaharo. Yama atari sibi toni ya fi ahababa amake. Yama atari ahaba, naba amake. ³⁸ Fi yati e tonihate amake yama wiye yati ya. Fi nafimisi ya ahabarahaba amake, yama wiye kitari karo, yati tohaharo. ³⁹ Fi bote e fawi ya fi yati fawi e nofatera amake. E ati e te amake ahi: 'Fi bote amosake', e ati te amake", Sesowi ati nematamonaka.

6

Sesowi sabato kaminematamonaka.

¹ Sabato one ya Sesowi kariwematamonaka fatara ya. He ya tataba tiriko boni me bata nemetemoneke. Me kikiyo hikawa noki me hikabemetemoneke.

² Fariseo me one ati yana nemetemoneke. "Himataba te ehene e nineri ahi? Sabato ya yama e na e hiri tera amake ahi", me ati nemetemoneke.

³ Sesowi ati e nematamonaka ahi: "Yama hani te awaterani te ama, Tafi tamine kaminaro? Tafi he ya tataba me ya tabehi me fimiha ⁴ Tafi tokiyomehimatamonaka Teoso ka yobe ya. Bao yabehimatamonaka, Teoso ka bao. Hahi bao e kabatere kabehimatamonaka, sasetoti me ta me hikabatehari. He ya tataba me hikaba hinehimatamonaka, ta hinahari me ni ya. ⁵ Neme ka Owa sabato Hiti tohate amaka", ati nematamonaka.

Me ka owa Sesowi nakitamehimatamonaka, mano kamo namahari.

⁶ Sabato one ya Sesowi tokiyomematamonaka sinakoka ya, mera kanawanehibonaha. Me ka owa sawihimatamonaka, mano kamo namahari, hinaka kanihina. ⁷ Mowisei ati kakamina fariseo me ya me taba me hekatomematamonaka, ehene me hiwehibonaha. Me ka owa nakitame ya ehene me hikaminebona me hinehimatamonaka me one ni ya, sabato ya yama ahi nemona me hinahari, ehene hiyaremona me ati na mati. ⁸ Sesowi me ati boti watohimatamonaka hibati ya. Me ka owa ha nematamonaka, mano kamo namahari. "Yana tinahi, tiwaribeya ahi me nafi nokosi ya", ati nematamonaka. Yana ne warehimatamonaka fahi.

⁹ Sesowi mera aate nematamonaka. "Te ati omitabone oke. Sabato ya e abe kasomaterani ama? Sabato ya e abe kakotehani ama? Sabato ya e abe nakitamaterani ama? E abe nabowatehani ama?" ati nematamonaka.

¹⁰ Me nafi noki awehimatamonaka, me nahoria mati. "Timano yai tinihahi", ati nematamonaka. Mano yai tonihe ya amosawahamematamonaka.

¹¹ Me hamawemetemoneke waha. Me abe hiyaremetemoneke. "Himata nima e ribe Sesowi ni ya?" me ati nemetemoneke.

Sesowi mera ha nematamonaka, me 12 na mati.

¹² Yama we one ya Sesowi tokomisehimatamonaka Teoso ha nebonaha yati waha mese ya. Teoso ha nematamonaka yama soki oharia ya. ¹³ Yama warisi ya mera ha nematamonaka, he ya me tabaha mati. Me 12 na mera ha nematamonaka, me hiyosehabone mati. ¹⁴ Simao ha nematamonaka, ino hinawatahari, Betiro tohahari. Atere toha, Simao nisori. Tiako, Yowao, Firibi, Batoromeo, ¹⁵ Mateo, Tome, Tiako Afeo biti, Simao, Homa ka mera momonotemona me hitehari. ¹⁶ Yota Tiako biti, Yota Isikarioti toha, Sesowi ta tehibana.

Sesowi mera kanawanehimatamonaka.

¹⁷ Mera kakisamematamonaka yama homi amosa ya. Me tamaha me ya tabehimatamonaka, he ati me mitahabone mati. Me one nakitamebona me ati, nemetemoneke. He nonofa me tama, Soteya nafi ka me tama, Serosarei ka me toha, ma beheri ka me toha, nemetemoneke, Tiro ya Sito fama ka mati. ¹⁸⁻¹⁹ Me kamakia Sesowi me boyo na Teoso kiti ehene me kitamemetemoneke. Me tamaha Sesowi me boyo narawemetemoneke. Inamati me ihi me rabikateha mera kasoma, nematamonaka.

Teoso me one nofa, me one ta nofarihi, tehimona Sesowi ati nematamonaka.

²⁰ Sesowi ya tataba mera awehimatamonaka. Mera hiyarematamonaka. "Teoso tera nofaka, te honara te. Te winaba te amake Teoso taboro ya".

²¹ "Teoso tera nofaka, te fimiha te. Te tefebone ta nebonaka".

"Teoso tera nofaka, te ohi na te. Te haha naba te amake, te yayai na te".

²² "Teoso tera nofaka, tera me kakoa te. Te ya tabi me nofaraba me amake, Neme ka Owa te nofi karo. Te hiyaramone me ati naba me amake, te ino me nofamaraha mati. ²³ Te ni ya me ihi e na te yayai nabone teke. Te yora kanahabone teke te yayai ni karo. Teoso tera kakawebonaka yama amosa tamaha ya neme ya. Fara me ka iti me ihi nimetema me te me amake. Me ka iti Teoso ati kakamina me me nofaremetemoneke".

²⁴ "Ha te ta yama tamaha te kihaha te ni ya yama hiyara kakehaba amake. Yama amosa te kihake hibati ya. ²⁵ Te nabati fotaha Teoso tera nofakara. Te fimihaba te amake. Te haha na Teoso tera nofareba amaka. Te ohi naba te amake, te yawaha te. ²⁶ Teoso tera nofamareba amaka, me one tera nofaha te. Hibati ka Teoso ati kakamina memone me me nofehemetemoneke, keye me hiri na mati, Teoso ati amare me kamina mati", ati nematamonaka.

Me me nofara me me nofahabone Sesowi ati nematamon-aka.

²⁷ "Owati e nara oke ahi, te kamitaro. Tera me nofara me te nofahaba teke. Tera me kakoa te ehene amosabone teke me ni ya. ²⁸ Tera me hifo kani ya me te ha kanahabone teke, Teoso mera nofabona karo. Tera me kako ya me te ha kanahaba te amake Teoso ni ya. ²⁹ Tinoko baki me tao hiki ya one behe tiwahamahi, me tao hikanabana tasa. Tika makari mese ka me sota ni ya tika makari boti ka tikayawarabone tike. ³⁰ Te ka yama me nofi ya te ta naboneke me ni ya. Te ka yama me boti ya te ati watarabone teke, yama me ta namahabone te ati na te. ³¹ Haha yama me hiri hinahabone te ati na te ni ya afa yama te hiri nabone teke me ni ya".

³² "Tera nonofa me nofi te oharia te ehene amosarahaboneke Teoso ni ya. Me hiyara me ihi e te me amake bisa, mera nonofa me me nofaha mati. ³³ Tera me kasoma me kasomi te oharia te ehene amosarahaboneke Teoso ni ya. Me hiyara me ihi e te me amake bisa. ³⁴ Yama hine ya te ta na me ta hiwamabone te ati na te ehene amosarahaboneke Teoso ni ya. Me hiyara me abe kakawate me amake, yama me ta nawahamaba mati me ni ya. ³⁵ Tera me kakoa me te nofahaba teke. Te ka yama te kayawaraba teke, tera me aate ni ya. Te ati e rabone teke ahi: 'Yama me ta nawahamaraba me amake', te ati rabone teke. Yama te ta ni ya Teoso tera nofehiba amaka, Teoso ehene nima te ehene ni karo. Me hiyara Teoso mera nofaka, yama me ta nawahamara mati".

³⁶ "Te yahahabone teke fare e ka abi ehene nima. ³⁷ Me te kakorabone teke. Me te kako ya Teoso tera kakobisebonaka. Te ni ya yama hiyara me hiri ni ya me ni ya te ati somawamabone teke, Teoso ati somawamabona karo te ni ya bisa, te ka yama hiyara nafi wati nawahamarari. ³⁸ Me ni ya yama nafi te ta ni ya yama nafi Teoso ta neba amaka

te ni ya. Te ka yama wiye mo naba amake yamata ihi. Yamata mo kanaha yoko tinisabone tike, tokisabonehe. Yama wiye kisa tikani ya foro naba amake mo kani karo. Fara te ehene nima Teoso ehene nebonaka te ni ya", ati nematamonaka.

³⁹ Sesowi hiyara kaminematamonaka me ni ya. "E ka owa noko awatere owa towakameba ama hawi ya, noko awarari? Me fami kasohaba me amake hoti ya. ⁴⁰ Borofeso nanarifa he nima neba amaka, borofeso ka yama wato nima, borofeso ati kamiti nafi ya. Borofeso nanarifa he fya karehiba amaka", ati nematamonaka.

⁴¹ "Tika owa noko ebene biti foyehi tiwini? Tinoko tiwahi. Awa ibe foyake tinoko ya. ⁴² Tiwati e narake ahi tika owa ni ya: 'Habai tinoko abe bite foyaha soba onamibeya', tinahara tike. Awa ibe foyaha tiwa tikere tinoko ya. Tiwati boti hiyarara tike. Tinoko ka awa ibe foyaha soba towiti tai tohahaboneke. Tinoko ka awa ibe foyaha soba tiwiti ya tinoko awi amosabone tike, tika owa noko ebene soba tiwitibone karo", ati nematamonaka.

Awa one boni amosa, one boni hiyarihi, na Sesowi kamine-matamonaka.

⁴³ "Awa amosa boni hiyaraba watatera amake. Awa hiyara boni amosaba watarihi te amake. ⁴⁴ Awa boni e awi ka e watote amake. Fiko boni watatera amake atiwa ete ya. Ofa boni watarihi te amake atiwa ete ya. ⁴⁵ E amosa yama amosa kaminante amake, e ati boti amosaro. E hiyara yama hiyara kaminante amake, e ati boti hiyari karo. E ati boti hiyari nafi ya e ati hiyatera amake", ati nematamonaka.

Sesowi yobe famehi kaminematamonaka.

⁴⁶ "Himataba 'Ota ka Hiti' te ati nofa te amari, owati te nofara te? ⁴⁷ Owa ni ya tikami ya owati tikamiti ya yama okomina hiri tini ya ⁴⁸ e tinahabone tike, e ka owa

nima, yobe amose hiri nari. Hoti wi ne yobe ewene si tonihematamonaka yati mese ya, wami boti karo. Faha kakeha ihi fa fowe kimisa ihi yobe waifimatamonaka fa boti ya. Yobe sonarematamonaka kite karo".

⁴⁹ "Owati timiti ya yama okomina hiri tiri ya e tinahabone tike e ka owa nima, yobe hiyare hiri nari. Yobe hiri nematamonaka bofe ya ewene watarari. Faha kakeha ihi fa fowe kimisa ihi yobe waifi ahabematamonaka nafi", Sesowi ati nematamonaka.

7

Sesowi saotato ka yama aahi nakitamehimatamonaka.

¹ Sesowi hiyare hiyari me himite ya hiyari ahabe ya tokomematamonaka Kafanao ya. ²⁻³ Homa ka saotato me ka towisawa owa Sesowi tamine mite ati ehene soteo me ka hiti me tokomaketemoneke Sesowi ni ya, towisawa ka yama aahi rabike tamine me kaminabone mati Sesowi ni ya. Ahabinima nemona me ati nemetemoneke. Towisawa ka yama aahi nofehimatamonaka kasiro ya. Sesowi tokomakebona me ati nemetemoneke, towisawa ka yama aahi kasomebonaha. ⁴ Me kamakia Sesowi hiyari me noko tonihemetemoneke. "Towisawa ati nima tinahi, me ati nemetemoneke. Hibati ya amosate amaka. ⁵ E nafi nofate amaka. Ota ka sinakokabona hiri nemari amaka", me ati nemetemoneke.

⁶ Sesowi me ya totabamematamonaka. Yobe wari yabore ya towisawa ya tataba me one me me kobo nemetemoneke, towisawa ati ehene. Towisawa ati me kaminemetemoneke. "Sesowi tikerabone tike oko yobe ya, titaminaha tiwa. Otamina okere ha owa. ⁷ Otaminari ka okomakerara oke tiwa ni ya. Hine ya tiwati yana ni ya owa nanarifa kitamebonaka. ⁸ Tiwa nima one oke, me one oyoseha owa. Saotato me oyosete ama oke. 'Tikamakehi', oni ya saotato tokomakehibonaka. 'Tikamahi', owa ni ya

oni ya kamehibonaka. Oko yama aahi me oyose ote ama oke. 'Yama e na hiri tinahi', oni ya oko yama aahi hiri hinahaboneke", me ati nemetemoneke towisawa ati me kamina mati.

⁹ Sesowi atimona himite "Hika", ati nematamonaka. Tonokowamematamonaka fara me one ni ya, mera hiyarebonaha. "Hahi bare nima me naba me watakere, Ihayeo mati, Teoso kitehimona ati nari. Keye amakere", ati nematamonaka.

¹⁰ Towisawa ya tataba me wete tonama me kobo tonami ya towisawa ka yama aahi me awehemetemoneke kitamari.

Sesowi yetene nawamisamematamonaka.

¹¹ Sesowi tokomematamonaka sitati one ya Nai tohaharo. He ya tataba me toha me one toha, nemetemoneke.

¹² Sitati ka nokobi wani yabori ya me kakehemetemoneke, me ka owa me tiwa kana mati, ahabari. Mati toha nemetemoneke, fare biti oharimata, maki ahabemata. Me tamaha me ya me tabehemetemoneke, sitati ka mati.

¹³ Sesowi hiwi ya yawehimatamonaka. "Ohi rima tinahi", ati nematamonaka.

¹⁴ Tokomake awa wara tonehimatamonaka, me tiwa hikane ewene. Me ma tonehemetemoneke, yetene abowi me tiwa kana mati. "Yetene tiwamisamahi", ati nematamonaka.

¹⁵ Abowi itarimise hiyari yana nematamonaka. Sesowi ta hinamematamonaka fare mati ni ya.

¹⁶ Me nafi kakomehemetemoneke. Teoso me kahi-yaremetemoneke. "Teoso ati kakamina e ni ya kakehareka yama watohari", me ati nemetemoneke. "Teoso era kasomaka", me one ati nemetemoneke.

¹⁷ Sesowi ehene tamine me kaminemetemoneke Soteya ka me nafi ni ya. Soteya beheri ka me winaha Sesowi ehene tamine me mita nemetemoneke.

Yowao ya tataba Sesowi me aate nemetemoneke.

¹⁸ Yowao ya tataba Sesowi tamine me kaminemetemoneke Yowao ni ya. ¹⁹ Yowao me famaha mera ha nematamonaka, me kakamabone mati he ni ya, me hiyosehabone mati Sesowi ni ya, Sesowi me aate nabone mati. "Te ati e nabone teke ahi: 'Efemata ama ti, kaketehibona me hinehimata? Owa ta ota noki nabana?'"

²⁰ Me towakamakiemetemoneke Sesowi ni ya. "Sesowi Yowao Batisita otara yose otake tiwa ota aate nabone ota. Ati e nareka ahi: 'Efemata ama ti, kaketehibona me hinehimata? Owa ta ota noki nabana?'" me ati nemetemoneke.

²¹ Afa yama ya Sesowi mera kasomematamonaka, me tamaha mati. Yama kome me awaha me toha, me rabika me toha, me noki awara me toha, nemetemoneke, me hikasomaha mati. ²² Yowao ya tataba Sesowi mera hiyarematamonaka. "Te wete tokanamahi Yowao ni ya. Yama te mitaha te kaminibeya he ni ya. Yama te awa te kamina, nabone teke he ni ya. Me noki awatera me noki awake waha. Me yaka ni watotera me yaka nawahineke waha. Me mese hiyatera me mese amosawahineke waha. Me warabi hawitera me warabi hawiwake waha. Me ahaba me kitama, narake waha. Me honara me ni ya hiyara amosa okominine oke. ²³ Owehene me awi ya owehene me nofi ya Teoso me hekatomaboneke", ati nematamonaka.

²⁴ Faya me towakami ya Yowao ni ya, Sesowi me one hiyarematamonaka, me moto kawahamaha mati, Yowao tamine kaminari. "Himataba te tokomake te awineri yama honara ya? Yama isi afe te awahabone te ati na te awine, feo kanaharo boni ihi? ²⁵ Himata yama te awahabone te ati rini? E ka owa te awahabone te ati ninihi, makari amosa akahari? Makari amosa me weye na me watakere ahi yama honara ya. Me winate me amake, towisawa me tabori ya, yama tamaha me kiha

mati. ²⁶ Himata te awahabone te ati rini? Teoso ati kakamina owa te awahabone te ati ninihi? Ee, Teoso ati kakamina amaka. Yowao ehene ta amosi mati tohaka. ²⁷ Efe amaka hibati ka me hikaminehimata, yama hani ya, me ka yama hani ati e na mati ahi:

'Owati kaminebona tinokosi ya tai tohehibonaka, oyose kari. Tika hawibone namosebonaka tinokosi ya',

yama hani ati ke. ²⁸ Yowao amosi mati tohaka. E fanawiri ni ya me wataha me one ihi aamosa raba te me amake. Teoso ka towisawa ya me tabaha me ta me amosate me amake mata ya, me nafi. Yowao aamosa raba te amaka. Keye amakere", ati nematamonaka.

²⁹ Sesowi ati me mitaha Teoso yama hinofa amosamone me ati nemetemoneke, Yowao me hihibofarisa mati, me nafi, yinero yayaba me toha na mati. ³⁰ Mowisei ati kakamina me toha, fariseo me toha, na Teoso yama hinofa hiri ni me nofaremetemoneke, Yowao me hihibofarisara mati.

³¹ "Himata nima me naba me amari hibayata ka mati? Hibake me nima me naba me amari? ³² Matehe nima me nineke me nahoria mati mekato ya, me abe ha na mati, me ati e na mati ahi: 'Hohori ota hori na te sere kara teke. E abe kamoha tahi ota hiri na te ohi rihi na teke', matehe ati te amake. ³³ Yowao Batisita kakehita amaka, bao kabarari, fi fawa rihi nari. 'Rabike awaka', te ati na teke. ³⁴ Neme ka Owa kakehimari amaka, yamata nafi kabahari, fi fawa nari. 'Te awa hari, tafi nafihari, fi fawi nafi nari mata ya', te ati na te awineke. 'Yinero yayaba me ya tabaka, mera nofahari. Yama hiyara hihiri me ya taba, ka', te ati na te awineke. ³⁵ Yowao ya ota famaha ota ehene amosamone me ati naba me amake. Teoso otara watoka, ota ehene amosa ota", ati nematamonaka.

Simao fariseo tohe Sesowi mari nematamonaka.

³⁶ Fariseo me ka owa Sesowi ha nematamonaka, me ya tafi tabehibonaha. Tokiyomehimatamonaka fariseo ka yobe toro ya. Forehimatamonaka mesa beheri ya tafehibonaha. ³⁷ Haha sitati ka fana yama hiyara hiri teha Sesowi tamine mitaha kakehemetemoneke he ni ya, esitarato tama kanaharo yama wiye yati yama ni tohaha ya. ³⁸ He nowati ya waremakehemetemoneke ohi naro. He teme soko nemetemoneke noki fehe ya. He teme namosemetemoneke tati kone ya. He teme komi nemetemoneke. He teme soko nemetemoneke esitarato ya.

³⁹ Fana ihi fariseo awehi ati boti e nematamonaka ahi: "Teoso ati kakamina tohehimanaha fana ihi watohina amaka. Fana ihi watohina amaka, ihi hiyateraro", ati boti ati nematamonaka.

⁴⁰ Sesowi ati yana nematamonaka. "Simao tiwa ohiyarabone oke", ati nematamonaka.

"Ee, owa tihiyarahi", Simao ati nematamonaka.

⁴¹ "Me famaha me ka owa me tefe nemetemoneke. Owa 500 moweta tohe tefe, owa 50 moweta tohe tefe, nematamonaka. ⁴² Yinero me kiharemetemoneke, me ka kota me nahabihaba mati. 'Hine tohawake', ati nematamonaka. Hike hinofeba amara mata ya?" Sesowi ati nematamonaka.

⁴³ "Hahi yama tefe ni nafihi ta hinofeba amaka, mata ya", Simao ati nematamonaka.

"Tiwati amosake", Sesowi ati nematamonaka.

⁴⁴ Sesowi ki towahamematamonaka fana ni ya. Simao hiyarematamonaka. "Simao fana tiwini haro? Tika yobe ya okiyomaha faha tekamarara tike oteme soko tiba karo. Oteme afi toniharake noki fehe ya. Oteme nahokowaharake tati kone ya. ⁴⁵ Owa komi tinakirara tike. Okiyomaha oteme komi ni yana tona oteme komi ni fawa rarake haro. ⁴⁶ Otati kone kiyo tiwiharara tike orifa

fehe ya. Oteme soko nawaharake esitarato ya. ⁴⁷ Owati timitahi. Yama hiyara hiri hiteha tamake. Yama hiyara hiri hiteha Teoso fawa hiniha owa nofake waha kasiro ya. Me one ka yama hiyara yokana tohara Teoso me nonofa raba te me amake", ati nematamonaka.

⁴⁸ Fana hiyarematamonaka. "Tika yama hiyara Teoso fawa nika waha", ati nematamonaka.

⁴⁹ Me one mesa ya me nahoria me ati boti e nemetemoneke ahi: "Hike teno amara hari, me ka yama hiyara fawa nihari?" me ati boti ati nemetemoneke.

⁵⁰ Sesowi fana hiyarematamonaka. "Tikamahi. Teoso ati tinofi ka tiwa kasomareka", ati nematamonaka.

8

Me fanawi Sesowi ya tabarawehemetemoneke.

¹ Sesowi yaka nematamonaka sitati nafi ya, tabora nafi ya. Hiyara amosa kaminematamonaka me ni ya, Teoso ka towisawa tamine, he ya tataba me 12 na me ya tabahari.

² Me fanawi toha nemetemoneke he ni ya, mera kasomari, me inamati ihi me one rabika mati, me one kiya, na mati. Maria toha, nemetemoneke hinaka inamati me tokoma inamati mera kihamaraharo, me inamati 7 na mati. Ini onemetemone amake Matarena. ³ Yowana toha, nemetemoneke, Kosa fati, Eroti nanarifa. Sosana toha, nemetemoneke. One toharawa, nemetemoneke tamarawaharo, yinero ta narawaro, yamata manakonebonehe, Sesowi me tafe manakonebonehe, he ya tataba me ya tabahari.

Sesowi yama noki tamine kaminematamonaka.

⁴ Me tamehemetemoneke me yoro tokana me kakerawaha mati tabora nafi ka mati Sesowi ni ya. Faya hiyara kaminematamonaka. Mera kanawanehimatamonaka. ⁵ "E ka owa tokehimatamonaka yama noki koro

nebonaha. Yama noki were kane noki one kasohemetemoneke hawi beheri ya. Me tai hinaha bani biti me kakeha me hikabemetemoneke. ⁶ Noki one kasohemetemoneke wami yati kihaha mese ya. Yanaha waya tokanemetemoneke bai hiwene ehene. ⁷ Noki one kasohemetemoneke atiwa baikani ya. Atiwa yanehi ehene noki yani watoremtemoneke. ⁸ Wami amosa ya noki one kasoha yanaha bonohemetemoneke. Noki oharia koro na boni 100 tohehemetemoneke, hiyabamatehabana. Te narabo naha owati te mitahi", Sesowi ha ni ati nematamonaka.

⁹ He ya tataba ati me hiwatorehimatamonaka, yama hikaminaharo. Makoni me hihiyarehimatamonaka. ¹⁰ "Teoso ka towisawa ka yama wato yokana te tohababone Teoso ati nareka, ha te ta, tera okanawani ya. Me one kanawani forima orahabone oke. Hine ya hiyara okominahabone oke me one ni ya. Owa me awa, owati me mita, na owati me watoraba me amake", ati nematamonaka.

¹¹ "Haha hiyara te watohi. Haha yama noki tamine nima Teoso ati tehi amaka. ¹² Haha yama noki hawi beheri ya kasoha e ka one me nima nemetemoneke, Teoso tamine me mitaha mati, me boti ka Teoso ati Satanaisi hitimakeha mati. Afa mera Teoso kasomaterebonaka, he ati me nofara mati. ¹³ Haha yama noki wami yati kihaha mese ya kasoha hine ya me yayai na me nima nemetemoneke, Teoso ati me mitaha mati, Teoso ati me tokatabaha mati, me yayai na mati, yama totoyabo kawahi ya Teoso ati me nofamarawara mati, yama habi watara nima me na mati. Inamati me totomi hinaha me Teoso ati me nofamatera me amake. ¹⁴ Haha yama noki atiwa baikani ya kasoha nima me naboneke, Teoso ati me nofaha yama tamaha me nofa na mati. Afa yama yani yokana tohara boni hati watara nima me te me amake. ¹⁵ Haha yama wami amosa ya kasoha Teoso ati me mitaha Teoso ati me tokatabaha me nima nemetemoneke, me ihi amosi

mati tohaha mati mata ya, fare Teoso ati nima me ihi na mati", ati nematamonaka.

Nabarina taminemetemone amake.

¹⁶ "Nabarina e sari kanaha nabarina hiri ni e yoko tokatehani ama kama bofe ya? Boti tori ya hiri ni e boko karihi teha amake. Nabarina e kawatarete amake fara nabarina tabori ya kawitarehabana. E ka owa tokiyome ya nabarina hiri ni awehibonaka. ¹⁷ E ehene e tebisahabone eke ahi. E ehene e kehemoterabone eke. Teoso oyene e ehene namotehiba amaka, e hiri naro. ¹⁸ Owati te miti forima namata. Tika yama tamaha onebone me ta namakitasaboneke mata ya tiwa ni ya. Haha yama tamara tikihamone tina me toyabamakiaboneke".

Sesowi mati me hihiyarehibona me hinehimatamonaka.

¹⁹ Sesowi mati Sesowi nisori mati me na me kobo namakietemoneke. Me hihiyarehibona me hinehimatamonaka. Ayata ya me kamakiaba me kakamaki watoremoneke, me tami karo. ²⁰ Me one ati e nemetemoneke ahi he ni ya: "Ami niso me na me nahobasaharake yobe beheri ya, tiwa me hiyarabone me ati na mati", me ati nemetemoneke.

²¹ "Teoso ati me mitaha he ati me tokatabaha afa me amake, okomi toharawa, okaniso me toha na mati", ati nematamonaka.

Sesowi boni fawa ni, faha rike fawa ni, nematamonaka.

²² Yama we one ya me kibehemetemoneke kanawa we-bote ya, he ya tataba me ya tabahari. "Hima e kariwaibeya wara kowani ya", ati nematamonaka.

Faya me yana tokenemetemoneke. ²³ Me towakemetemoneke. Amo nematamonaka fahi. Faya yama yana tonaha boni kitaha kakehememetemoneke. Kanawa bokinima nemetemoneke.

²⁴ Sesowi me natafiemetemoneke. "Sesowi, Sesowi, e ahabakibone".

Faya waremishimatamonaka, boni fawa nihibanoho, faha rike fawa ni, nebanoho, ati ya. Boni fawa, faha rike fawa, nemetemoneke. Faha winawina nemetemoneke.

²⁵ Ati yana nematamonaka. "Himataba Teoso ati te kasawarineri?" ati nematamonaka.

Me watohemetemoneke. Me abe hiyaremetemoneke, Sesowi ya tataba mati. "Hibake tohe awaraya, kitahari, boni fawa ni wato, faha rike fawa ni wato, nari, boni ati hikasawaririh, faha toha, naro?" me ati nemetemoneke.

Sesowi Katara ka kasomematamonaka, rabikari.

²⁶ Me kakariwaha me kobo tokowitehemetemoneke Katara ka wami ya. Katara tohehemetemoneke wara kowani ya, fara Karireya tonoko yokana ya.

²⁷ Sesowi tokomishimatamonaka wami ya. Faya Katara ka me ka owa kakehimatamonaka he ni ya. Si-tati kamatamona winamarehimatamonaka sitati ya. Wi-winawa tohehimatamonaka tama tabori ya. Makari kiharematamonaka. ²⁸⁻²⁹ Sesowi awehi kiya kane sonehimatamonaka he nokosi ya. Sesowi inamati hora nematamonaka, he sa tosehibonaha. Ati yana nematamonaka ati kitahari. "Sesowi Teoso biti kiti mati tihaha himata hiri tiribe owa ni ya? Tiwa aate oke, owa tikatomarabone tiwa", ati nematamonaka. Inamati kakatoma hihehimatamonaka. Me one wewete hihehimatamonaka, koheti ya feho famaha ya. Koheti bebete tohehimatamonaka. Inamati ehene wawa nawahare tohehimatamonaka yama honara ya.

³⁰ Sesowi aate hinehimatamonaka. "Tiwini e na ama tiri?" ati nematamonaka.

"Owini amake haro, Me Tamake ama oke", ati nematamonaka. Ati e nematamonaka ahi, me inamati tamaha me ya tabe ka atimatamonaka.

³¹ Sesowi me aate ba nemetemoneke mera yoserebonaha hoti ya, hoti kowi mati tohaharo. ³² Boroko me

tamaha me nahohemetemoneke ahi ayata ya atami ya masiri me kabaha mati. Me inamati Sesowi aate nemetemoneke mera toyosemehibonaha, me tokomabone mati boroko me baikani ya. Sesowi me hiyosememetemoneke.

³³ Hahi maki ni ya me inamati fito tona me tokomemetemoneke boroko me ni ya. Boroko me kana ni tokifiwahemetemoneke atami ya. Me bokehemetemoneke faha ya. Me ahabemetemoneke faha boti ihi.

³⁴ Boroko nanarifa boroko me ahabi me awaha me tokomemetemoneke. Boroko me me kaminemetemoneke me nafi ni ya, sitati ka me toha, tabora one ka me toha na me ni ya. ³⁵ Me ati me mitaha me kamehemetemoneke yama me awamabone mati. Me kamehemetemoneke Sesowi ni ya. Me hiwehimatamonaka itariari Sesowi nokosi ya, hinaka inamati me tokoma mati, amosawahame makari akawahari waha. Me hinakomehematamonaka. ³⁶ Me hiwehimatamonaka Sesowi hinakitamari. Me hikaminehimatamonaka me ni ya. ³⁷ Faya Katara ka me nafi Sesowi me hiyaremetemoneke, tokomebonaha me watoha mati kasiro ya.

Faya tofoyame wete kanamematamonaka. ³⁸ Me ka owa kitame Sesowi aate nematamonaka, me ya tabehibonaha. Tokomebona Sesowi hinehimatamonaka. ³⁹ "Tikamahi fara titaboro ya. Yama tikaminibeya te one me ni ya Teoso hiri hinaharo tiwa ni ya", ati nematamonaka. Faya tokome hiwa kaminematamonaka sitati ka me nafi ni ya fare Sesowi hiri hikane ka yama.

Sairo Sesowi aate nematamonaka.

⁴⁰ Sesowi wete name me tamaha me hikarawatomatamonaka. Me yayai nemetemoneke he me siba ni karo.

⁴¹ Me ka owa Sairo tohehi sinakoka owa hiti tohehi kakehimatamonaka Sesowi ni ya. Sonarisehimatamonaka Sesowi nokosi ya. He hiyarematamonaka. Tokomakehibona hinehimatamonaka hinaka yobe ya. ⁴² Fara bite

oharia ahabinima nemetemoneke. Hinaka ano 12 nemetemoneke.

Fanawi ka ama fawa ra Sesowi nakitamehimatamonaka.

Sesowi tokomakehimatamonaka. Me tamaha me yaka na me ya tabehimatamonaka. Me kita tokahemetemoneke he ni ya. ⁴³⁻⁴⁴ Me ka one kamakietememoneke he nowati ka ya. Hinaka makari tati boni bori kanehemetemoneke, hinaka ama fawa ri ka ano 12 naro, kasomi tabiyo metiko mera baka teharo, hinaka yinero tonafiyoteharo, kitamihinateraro. Fara Sesowi borone bori kani ka yama ya hinaka ama fawa nemetemoneke hibati ya.

⁴⁵ Sesowi ati yana nematamonaka. "Hibake owa bori kana?" ati nematamonaka.

Me nafi ati yana narawemetemoneke me bori hikana hikara. Betiro me ya tabehi me ati yana nemetemoneke. "Sesowi himataba tiwati e nineri ahi, otara aate tinaha tiwa? Me tamaha me tiwarini, me kita tokaha mati tiwa ni ya?" me ati nemetemoneke.

⁴⁶ "Me ka owa owa bori kanaka. Owa owato oke oko kiti tokaha owa", ati nematamonaka.

⁴⁷ Hine kaminarabone ati na Sesowi hiwato ka hine kaminemetemoneke waha. Kamakietememoneke hoyahoya kana naro. He ni ya sonarisa itarisehemetemoneke he nokosi ya. Hine kaminemetemoneke Sesowi ni ya me tamaha me nokosi ya, he bori kanaharo, kitamabonehe. Hibati ya kitamakabote namone ati nemetemoneke.

⁴⁸ "Okoto tikitama tike tiwati e na tiwa ahi, tiwati boti ya, 'Owa kasomebanaka, kitahari', tini karo. Watorima tinahi. Tikamahi", ati nematamonaka.

Sesowi Sairo bite nakitamehimatamonaka.

⁴⁹ Sesowi me ka one hiyare ni ya Sairo ka yobe ka owa kamaki ati yana nematamonaka. "Sairo tikoto ahabarake hibati ya. Borofeso hine naka waha", ati nematamonaka.

⁵⁰ Efe ati Sesowi mite ati yana nematamonaka. "Watorima tinahi. Tiwati e nahi ahi tiwati boti ya: 'Teoso hikasomahaba amake', tinahi. Tiwati e ni ya kitamaba amake", Sesowi ati nematamonaka.

⁵¹ Tokiyomamakehimatamonaka yobe toro ya. Mera nakiyomamaki nofarematamonaka. Ha ita mera tonakiyomamakimatamonaka Betiro, Tiako, Yowao, atona bati, mati, me na mati.

⁵² Me nafi ohi nemetemoneke atona ihi. "Te ohi rima nahi. Ahabakere. Hine ya amo nineke", ati nematamonaka. ⁵³ Me haha hikanematamonaka, atona ahabi me watoha mati.

⁵⁴ Sesowi me nafi toyosemehimatamonaka me tokiyomamabone mati. Faya yehe wara hikana ha hineheme-temoneke. "Atona tiwamisahi", ha ni ati nematamonaka.

⁵⁵ Atona kanamori kamakabote nemetemoneke he ni ya. Wamisamakabote nemetemoneke. Sesowi me narabi nima nematamonaka he tefebone me ta nabone mati.

⁵⁶ Bati ya mati me famaha "Hika", me ati nemetemoneke. Me narabi nima nematamonaka. "Yama te kamina riyahi", ati nematamonaka.

9

Sesowi ya tataba hiyara amosa me kaminemetemoneke Sesowi ati ehene.

¹ Yama we one ya Sesowi he ya tataba me 12 na mera ha nematamonaka, me kitibone ta nebonaha, me inamati nafi me toyosemahabone mati, me kiya na me nakitama nabone mati. ² Me ati e nabone ati nematamonaka me ni ya: Teoso ka towisawa kamakabote nebonaka. Ati ehene me me nakitamahaboneke, me kiya na mati. ³ "Te honarabone teke. Yama sawiraboneke te ni ya", ati nematamonaka. "Era tataba kana awa tohaha te kiharihi, sakora te kiharihi, bao te kiharihi, yinero te kiharihi, nabone teke. Te ka makari oohariabone teke, te akaharo.

⁴ Sitati ya te kobo ni ya yobe ohari ya te sawihabone teke. Yobe owa ya te tokarabone teke. ⁵ Te hiyari kamiti me nofari ya te tokahaba teke. Te yana toni ya te teme te wisa tokanaba teke, hobokori bo tonahabana, te teme ka wami hobokori, me hiwahabana, te yawaha te", ati nematamonaka.

⁶ Me yana tona me tokehemetemoneke tabora nafi ya. Hiyara amosa me kaminemetemoneke. Me kiya na me me nakitama nemetemoneke.

Eroti Sesowi tamine mitehimatamonaka.

⁷ Eroti me ka tetaraka tohe hiyara mitehimatamonaka, Sesowi mera nakitamehi me kamina mati. Ati boti yama nima nifakohimatamonaka, me ati mitahari, Yowao kitamemona me ati na mati. ⁸ Me one ati e nemetemoneke ahi: "Eria kamatasahareka". Me one ati e nemetemoneke ahi: "Hibati ka Teoso ati kakamina me kitamarawatasa me awineke".

⁹ Eroti ati yana nematamonaka. "Yowao onabowe tati ti osehiri amaka. Hahi hibake amara hari, tamine omitari?" ati nematamonaka. Sesowi awehibona ati nematamonaka.

Sesowi mera natafematamonaka, 5000 me toha mati.

¹⁰ He ya tataba aya me tokaha me wete namaha me ihi me kaminamehemetemoneke, Sesowi ni ya. Mera hima nematamonaka me ya totabawitibonaha, me tokahabone mati sitati Betesaita ya, me one me ya me tabamarahabone mati. Me tamehemetemoneke kasiro ya. ¹¹ Me one tamaha me me watohemetemoneke, me sawiha mati tabora one ya. Me tokomakehemetemoneke. Me kobo tonamake Sesowi yawarematamonaka. Mera hiyarematamonaka, Teoso ati kaminari. Me kiya na mera nakitama, nematamonaka. ¹² Bahi tokehimatamonaka. Sesowi ya tataba me 12 na me kamehemetemoneke Sesowi ni ya, he me hiyarabone mati. "Sesowi me tiyosemahi, me

tokomaba mati ahi, tabora yabora ya, me amo naba mati, me tafa, naba mati. Tabora watakere ahi", me ati nemetemoneke.

¹³ "Me tafeba te ta nahi fara me te", ati nematamonaka.

"E ka yamata nafikere. Bao 5 toha, aba me fama, ke. Me nafi tafeba ota kanikibana?" me ati nemetemoneke.

¹⁴ Haha makiti 5000 me tohehemetemoneke. Sesowi he ya tataba mera hiyarematamonaka, me me ebe nabone mati, 50 me toharawa me nahohabone mati wami ya, me tafahabone mati. ¹⁵ Fare Sesowi ati nima me ihi nemetemoneke. Me nafi nahorisehemetemoneke, me tafahabone mati.

¹⁶ Bao 5 ne wara tokanematamonaka. Aba me fama na mera wara tokane neme awehi ati yana nematamonaka, "Teoso faya amake", ati nari.

Faya yamata ebe ne yamata ta nematamonaka he ya tataba me ni ya, me me natafabone mati. ¹⁷ Me tafaha me akaremetemoneke, me nafi. Yamata isi ni hasi na me kayabemetemoneke. Isiri 12 na mo nemetemoneke.

Sesowi Kirisitomona Betiro hinehimatamonaka.

¹⁸ Yama we one ya Sesowi Teoso ha nematamonaka. He ya tataba me ya tabi oharimatamonaka. Mera aate nematamonaka. "Hibakemona owa me ati ri?" ati nematamonaka.

¹⁹ "Yowao Batisitamona me one tiwa ati narake. Eriamona me one tiwa ati, hibati ka Teoso ati kakamina me ka owamona me one tiwa ati, narake, kitamari", me ati nemetemoneke.

²⁰ "Ha te hibakemona owa te ati ri, ha te?" ati nematamonaka.

Betiro ati yana nematamonaka. "Ha tiwa Kirisito ama tike, Teoso ka tiwa", ati nematamonaka.

²¹ Sesowi me narabi nima nematamonaka, me hikaminarebonaha me one ni ya.

Sesowi ahabibano kaminematamonaka.

²² "Neme ka Owa kokoriri tehiba amaka. Sasetoti me ka hiti mati, me nafi ka hiti mati, Mowisei ati kakamina mati, me na me hikakoteba amaka. Me one hinabowehiba amaka. Ahabe amo ni fame ya wamisamebonaka," ati nematamonaka.

²³ Mera hiyara nematamonaka me nafi. "E tabibone te ati nine? Fara yama tinofa hiri tirahabone tike. E famahabone tina tika ewenebone tiwa tikanabone tike, tihabibone ka awa, fara yama we nima. ²⁴ Tiwa tikayawi ya tihababone tike. Owa tinofi ka tihabi ya tiwa tika-somahabone tike. ²⁵ Yama amosaba ama, fawa tini karo, yama nafi tikiha tiwa? ²⁶ Owini hiri ni tinofari ya me nokosi ya owati kamini tinofarihi tini ya Neme ka Owa tiwini kaminatereba amaka kame ya. Kame ya oya kitehiba amaka Teoso oyene ehene, Teoso nanarifa me oye ya tabahari. ²⁷ Te one Teoso ka towisawamona me awatehaba me amake, me ahabara mati mata. Keye amakere", ati nematamonaka.

Mowisei ya Eria me famaha Sesowi me kobo nemetemoneke.

²⁸ Semana oharia ahaba nowati ya mera ha nematamonaka, Betiro, Yowao, Tiako me na mati, me tokomisahabone mati atami ya, Teoso me ha nabone mati.

²⁹ Teoso ha ne noko bako awi hihiya nawahematamonaka. Hinaka makari awi oya kanehemetemoneke, sasawa naro. ³⁰⁻³¹ Me makiti famaha kafotokehemetemoneke, Mowisei ya Eria me famaha mati. Me oya kanikimehemetemoneke. Sesowi me hiyaremetemoneke. Ahababona ka yama me kaminemetemoneke Serosarei ya, Teoso ati ehene.

³² Betiro nokobisa me awehemetemoneke kasiro ya. Me tafilha Sesowi oya kanehi me awehemetemoneke. Me famaha Sesowi ya me tabaha me me awa nemetemoneke. ³³ Haha me famaha me yana tokani ya Betiro Sesowi hiyarematamonaka. "Sesowi yama amosake haro, e tabi

karo. Yobe biti terei ne ota hiri naba otake. Tikaba ohari, Mowisei kaba ohari, Eria kaba ohari nebanaka", ati nematamonaka. Hiyarebona atibona watore hine ya hiyarematamonaka.

³⁴ Betiro hiyarasa ne ya neme sabi kisaha mera moto kanehemetemoneke. Neme sabi boti me nakomehemetemoneke. ³⁵ E ati kakehemetemoneke neme sabi boti ya. "Okatao amaka hari, oyosehari. Ati te kamitaho". ³⁶ Ati fawa ne ya Sesowi towaharikosehimatamonaka. Betiro me ati wataremetemoneke, me one me ni ya mata.

Sesowi me ka owa biti kasomematamonaka, rabikari.

³⁷ Yama wamini ya me kisamemetemoneke atami ya. Sesowi kisame me tamaha me kobo hinehimatamonaka. ³⁸ Me ka owa ha ni kitehi ha nematamonaka. "O tara kakanawana okatao tiwamatahi. Okatao fare oharite amaka. ³⁹ Inamati sawi fare tohi nofe amaka he ni ya. Ha ni fare tohi nofe amaka, rabikari, inamati ehene. Hiwa were ne inohoti sabone kawati nofe amaka. Hiyahiyaya nofe amaka, mese, inamati ehene. Inamati totokomi nofe amaka. ⁴⁰ Tiwa ya tataba me hikosemehibona onehi kasomi me hiwatorahareka".

⁴¹ Sesowi hihiyarehimatamonaka. "Te ati boti hiyara awineke. Teoso kitehi kiti te watora te awineke. Yama nawahake e tabiba ka yama. Tikatao tekamahi owa ni ya".

⁴² Inamatewe me hekame sonehimatamonaka bofe ya inamati ehene, katomari hiri nari. Sesowi inamati hora nematamonaka. Inamatewe kasome inamatewe ta tonamematamonaka inamatewe bati ni ya. ⁴³ Me nafi ati yana nemetemoneke. "Teoso kitabote amaka", me ati nemetemoneke.

Sesowi ahabibano kaminematamonaka tasa.

Me nafi ati tohehemetemoneke, Sesowi ehenemona me hiyara mati. Sesowi he ya tataba mera hiyarematamonaka. ⁴⁴ "Owati te mitahi. Neme ka Owa me ta towitiaboneke me one ni ya", ati nematamonaka.

⁴⁵ Yama me watoremetemoneke, Sesowi hikaminaharo, Teoso ati ehene. Sesowi me aate rihi nemetemoneke, me hinakomehe kari.

Sesowi ya tataba me abe hora nemetemoneke.

⁴⁶ Yama we one ya he ya tataba me abe hora nemetemoneke, me ka towisawabona me siba na mati. ⁴⁷ Sesowi me ati mitare me ati boti watohimatamonaka, yama me wati hiwaharo. Inamatewe nawamise inamatewe nawehimatamonaka beheri ya. ⁴⁸ Mera hiyarematamonaka. "Owa tinofi ka inamatewe tinarifi ya owa tinarifa tiwa awine tike. Owa tinarifi ya, hahi owa yosehimari tinarifa tiwa awine tike. Te ka owa inamatewe nima ne te ka towisawa tohatehiba amaka", ati nematamonaka.

Yowao me ka owa kaminematamonaka Sesowi ni ya, inamati toyosemahari.

⁴⁹ Yowao Sesowi hiyarematamonaka. "Sesowi e ka owa inamati toyoseme ota awa otake, tiwini hiri nari. Ota ati hiyara otake he ni ya, e ni ya sawire kari", ati nematamonaka.

⁵⁰ "Te hora rayaho. Tera kakore ya te ka owa tohehibonaka", Sesowi ati nematamonaka.

Samaria ka me tabori me kayawemetemoneke.

⁵¹ Neme ya Sesowi tokomisabona ka yama amo ni yabokirimakoni tokomakehibona ati nematamonaka waha Serosarei ya. ⁵² Mera toyosewitimatamonaka, me tai toawitehabone mati Samaria ka me tabori one ya, me me hiyarabone mati, Sesowi me amo nihabone mati me tabori ya. ⁵³ Me tabori me kayawemetemoneke, Sesowi tokomebona ati ne karo Serosarei ya. ⁵⁴ Sesowi ya tataba me one me ati tamine me mitaha me Tiako ya Yowao me famaha Sesowi me aate nemetemoneke. "Teoso ota ha nabone tina tiwa awine ti, yama oye yosehibonaha, mera nahabihibana?" me ati nemetemoneke. ⁵⁵ Sesowi

tonokowahame mera hora nematamonaka. ⁵⁶ Faya me tokawehemetemoneke tabora one ya.

Sesowi mera hiyarematamonaka, he ya me tabahabone me ati na mati.

⁵⁷ Hawi ya me yaka ni ya me ka owa Sesowi hiyarematamonaka. "Osawiabana oke tiwa ni ya, yama nafi ya, fara tika toki nima", ati nematamonaka.

⁵⁸ Sesowi ati e nematamonaka ahi: "Kawara me hoti nate me amake. Bani biti me tabori na, teha me amake. Neme ka Owa taboro watatere amaka, aamo", ati nematamonaka.

⁵⁹ Sesowi me ka owabisa hiyarematamonaka. "E tabahi", ati nematamonaka.

"Ota ka Hiti e tabahabone wete onamamatabana oke mata, otaboro ya, okobi okomoaba owa", ati nematamonaka.

⁶⁰ Sesowi hikayawehimatamonaka. "Me ahaba me abohi hine me one me me hikamoaboneke fara me one ahaba mati. Ha tiwa ta, Teoso ka towisawa tikaminahabana tike".

⁶¹ Owa Sesowi hiyaratasehimatamonaka. "Sesowi e tabawahaba eke. Wete onami ya otaboro ka me aate onami ya e tabawahaba eke waha", ati nematamonaka.

⁶² Sesowi ati hiyarematamonaka. "Bowi yama horo kanaha nowati ya e yotoha yama e tama kanaha e ki towahamatera e amake e nowati ya. E tini ya Teoso ka towisawa ya te famaraba te amake", ati nematamonaka.

10

Sesowi ya tataba 72 me tohaha Teoso ka towisawa me kaminabone ati nematamonaka tabora tamaha ya.

¹ Yama we one ya e ka Hiti mera kakatikehimatamonaka, 72 me makiti tohaha mati, mera yosehibonaha, me fama me fama na mati, me tokahabone mati sitati nafi

ya, fare tokabona ka yama ya. ² Mera hiyarematamonaka. "Yamata tamake fatara karo. Me tamakere, yamata me yabahaba mati. Fatara Hiti te aate nahi, mera yosehibana, yama me ahi naba mati, hinaka yamata me hiyababana. ³ Te yana tonahi. Tera oyose oke me ihi hiyara me baikani ya. Ofeya me nima te nabone teke, te sawiha te robo me ni ya. ⁴ Yinero borone te kakibirihhi, sakora te weye karihi, sataya te kiharihi, nabone teke. Me te hiyarahabone teke hawi ya. ⁵ Yobe ya tikiyomawiti ya tiwati e nabone tike ahi: 'Teoso tera kakatomehibonaka hahi yobe ka me te', tinahabone tike. ⁶ Yobe hiti tera nofe ya Teoso mera kakatomehibonaka fahi. Yobe hiti tera nofare ya Teoso mera kakatomarebonaka. ⁷ Efe yobe ya te sawi ohariyahi, me ya te tabaha te tafaha te. E ka owa era nanarifa yinero warara ne nima te naba teke, yama te ahi ni karo. Te tokaraba teke yobe owa ya. ⁸ Sitati ya tikiyomi ya tiwa me nofi ya me tafe tikababone tike. Yamata one tikanikamakerabone tike. ⁹ Me kiya na me te nakitamahaba teke, me ka mati. Te ati e niyahi ahi me ni ya: 'Teoso ka towisawa kobo nima ka te ni ya', te ati niyahi. ¹⁰ Sitati ya te tokiyomaha tiwa me nofari ya tiwakosahabone tike howa ya. Tiwati e na yana nabone tike ahi: ¹¹ 'Oteme wisa okine oke, te taboro ka wami hobokori tira toba karo, oyawi karo. Owati te mitamata, ha owa. Teoso ka towisawa kobo nima ka', tinahabone tike. ¹² Haha sitati ka me kokoriri ni nafitehaba me amake, Teoso yama manakone nahabihibona ka amo ni kobo ne ya. Sotoma ka me ta me kokoriri ni nanafi raba tehaba me amake haha yama ya".

¹³ "Korasi ya te winaha te kokoriri tehaba te amake kasiro ya. Ha te Betesaita ya te winaha te kokoriri tehaba te amake kasiro ya. Teoso yama tamaha yofi kanaka kitaharo kasiro ya te ni ya, yama hiri onaha te awaha te.

Tiro ka me toha, Sito ka me toha, na owehene me awehemenehe, me ihi hiyara me ihi me nofamarehenemete me amake hibati ya, makari mese kitaha me weye na mati, yifo hobokori ya me tati me mata kana mati, me yawa mati. ¹⁴ Teoso yama manakone nahabihibona ka amo ni kobo ne ya te kokoriri ni nafitehaba te amake. Tiro ya Sito famaha ka me kokoriri ni nanafi raba tehaba me amake haha yama ya. ¹⁵ Ha me te Kafanao ka me te, Teoso tera towakimisebona te ati na te awineke, neme ya. Teoso tera towakimisamareba amaka neme ya. Te tokisaba te amake e abohi taboro ya".

¹⁶ "Te ati me kamiti ya owati me kamita me awineke. Tera me nofari ya owa me nofara me awineke. Owa me nofari ya okobi me nofara me awineke, owa yosehari", ati nematamonaka.

72 me tohaha me kamehemetemoneke.

¹⁷ Yama we one ya 72 me tohaha me wete namehemetemoneke, me yayai na mati. "Sesowi fara ota ati nima me inamati ihi narake, tiwini ota hiri na ota", me ati nemetemoneke.

¹⁸ "Satanaisi sonehi soni owahara oke neme ya, bahi yebe kane nima nari. ¹⁹ Owati te mitamata. Maka mese te tai nare, yomasa mese te tai nare na tera noho toniharawarahabone teke, owati ihi. Me inamati tera boyo rabone teke, owati ihi. ²⁰ Te yayai rima nahi mata, me inamati kitara me ihi. Te yayai nabone teke, te ino sawihani te, Teoso ka yama hani ya, sawihanihi neme ya, Teoso ni ya", ati nematamonaka.

Sesowi Teoso kahiyarehimatamonaka.

²¹ Yayai nematamonaka Teoso Kanamori ehene. Ati yana nematamonaka. "Abi neme Hiti ama tike. Wami Hiti tiha tite ama tike. Tiwehene amosara tike, haha yama tikehemoha tiwa, yama wawato me ni ya, haha yama

me awarabone mati. Matehe fotara me ni ya yama yofi tikanara tike. Abi, tiwehene e na ama tike, fara yama tinofa ya tiwehene tohaha tiwa".

²² "Okobi yama nafi ta naka owa ni ya. Okobi ohari biti watote amaka. Biti fare ohari bati wato, tehi amaka. Fare biti hinamo hite amaka me ni ya, me nafi amararo. Bati yofi kani oharite amaka fara me hikatikaha me ni ya".

²³ Sesowi mera hiyarematamonaka mata, he ya tataba mati. "Teoso tera nofaka, ha te ta, haha yama hiri onaha te awaha te. ²⁴ Me tamehemetemoneke, towisawa mati, Teoso ati kakamina mati, yama te awaha me awahabone me ati na yama me awara mati. Haha yama te mitaha me mitahabone me ati na yama me mitaremetemoneke".

Samaria ka me ka owa taminematamona amaka, soteo kasomari.

²⁵ E ka owa Mowisei ka yama hani wawato tohehi Sesowi aate nematamonaka, totomi hinehibonaha. "Borofeso himata nima owehene ribe, oko wini fara tohatehabone owa Teoso taboro ya, ati ehene?" ati nematamonaka.

²⁶ Sesowi aate hinehimatamonaka: "Himata nima Mowisei ka yama hani atitehani amari, ati tiyabaro?" ati nematamonaka.

²⁷ "Ati e nematamonaka ahi:

'Tika Hiti Teoso tinofabone tike tiwati boti ya kasiro ya, tika kiti ya tabaharo. Te one me tinofa tinahi. Fara tiwa tinofa tiwa nofi nima me nofi tinahabone tike',

Teoso ka yama hani ati te amake", ati nematamonaka.

²⁸ "Tiwati amosake. Tiwehene e ni ya Teoso ya te famatehaba teke taboro ya, tihabamateraba tiwa", Sesowi ati nematamonaka.

²⁹ Hahi amosemona Sesowi hinehibona ati ne Sesowi aate namatasehimatamonaka. "Hibake me amari, e ka one mati, me e nofahaba mati?" ati nematamonaka.

³⁰ Sesowi ati e nematamonaka ahi: "E ka owa Serosarei ya yana ne tokome yama boboti mera kobo nemata awaka, Seriko hawi ya. Hinaka yama nafi me hekamehemete-moneke. Me baro hine me hekanakosehimatamonaka, korone tohahari. Ahabinima nematamonaka. ³¹ Sasetoti me ka owa kamakimatamonaka hawi ya. Hiwehimatamonaka homahari. Hekitikosawematamonaka. ³² Refita me ka owa kamaki hiwatasehimatamonaka. Hekitikosawatasehimatamonaka. ³³ Samaria ka me ka owa kamaki hiwehi hinofematamonaka. ³⁴ Hiketehimatamonaka hihiya ni, fi ya, orifa fehe ya. Hihiya ni hikarafehimatamonaka makari ibe ya. Hibarimisematamonaka hinaka bani mese ya. Fore hekamehimatamonaka oteo ya, hinarifahari. ³⁵ Yama wamini ya moweta tenario tohehi famehi itikimehimatamonaka, fare hinakari, ta hinehibonaha oteo hiti ni ya. Ati e nematamonaka ahi: 'Tekatomebonaka. Tenario famehi tinafiyomaki ya tiwa baka onamaketasahabone oke wete onami ya', ati nematamonaka," Sesowi ati nematamonaka.

³⁶ Sesowi aate hinehimatamonaka. "Teoso atimatomona ya hibake ehene toharamatamona? Sasetoti ama namatamona? Refita me ka owa ama namatamonaha? Samaria ka me ka owa ama namatamonaha?" ati nematamonaka.

³⁷ "Hahimatamonaka hari, he kasomari", ati nematamonaka.

"Tiwehene e nabisabone tike ahi, hahi ehene nima", Sesowi ati nematamonaka.

Mahata ya Maria famaha Sesowi mera yaka nematamonaka.

³⁸ Me yana tona me tokehemetemoneke me tabori ya. Me ka one Mahata tohaha Sesowi ha nemetemoneke

sawihibonaha hinaka yobe ya. ³⁹ Mahata hinakasimame-temone amake Maria. Maria itariemetemoneke Sesowi beheri ya, he ati kamitaro. ⁴⁰ Mahata yamata wasi fara tohehemetemoneke me tafe. Yamata hinahatohemetemoneke, hinaka yama ahi ni tamaharo.

Wehemetemoneke Sesowi beheri ya. He hiyaremetemoneke. "Sesowi okasima owa kasomakere. Owahariha yamata owasi oke. Tinofa awine ihi e naro ahi? Narabi nima tinahi, owa kasomabana", ati nemetemoneke.

⁴¹ "Mahata, Mahata, yama ahi ni tamaha tiwa nahatoke. ⁴² Fara yama amosa oharineke. Haha yama Maria wasineke, yama amosi mati tohaharo. Haha ihi hine tohake", ati nematamonaka.

11

Teoso e ha ni ka yama Sesowi kaminematamonaka.

¹ Yama we one ya Sesowi Teoso ha nematamonaka yama one ya. Teoso ha ni hawa tohe ya he ya tataba me ka owa aate hinehimatamonaka. "Sesowi otara tikanawan-abone tike Teoso ota ha nabone ota atibone ya, fare Yowao namatamona nima he ya tataba mera kanawanahari", ati nematamonaka.

² "Te ora ni ya te ati e naba teke ahi: 'Abi, me nafi tiwa kahiyarahi. Tika towisawateba kakeho ota ni ya. ³ Fara yama we nima ota tefebone ta tinahabone tike. ⁴ Yama hiyara wati tiwahamariyahi, ota hiri teharo. Ha ota bisa me one ka yama hiyara ota nahabibisahaba otake, otara me hiri kani ka yama hiyararo. Satanaisi otara totomi rayaho tiwati ihi', te ati nabone teke, Teoso te ha na te".

⁵ "Himata nima owa ati neba amara, hinaka habai kamaki ya he ni ya yama soki enoki ya. Hinaka habai ati e tehi amaka ahi: 'Habai oko baoba ta timatahi, terei nari. ⁶ Oko habai owa kobo namakiareka, yaka nari. Tefeba okiha okara, yamata'. ⁷ Ati e neba awaka ahi:

'Hine owa oke. Tikamahi. Nokobi boko okanara oke hibati ya. Oko matehe ya otaba oke kama ya. Yana orahaba ama oke, yama ta onahaba owa, tika yamabana', ati neba awaka. ⁸ Efe hinaka habai toha kana yana rebonaka, bao ta nebana. Nokobi teo kani fawa re ya yana neba amaka, bao ta nebana waha, nokobi teo ni fawa re kari. Fara yama hinofa nafi ta neba amaka".

⁹ "Makoni yama tinofa ha tikanabone tike Teoso ni ya. Tika yamabone ta nebonaka. Yama siba tini ya tiwasia-banake. Nokobi teo tikani ya Teoso se hikanaboneke. ¹⁰ E ka one Teoso me aate ni ya ati amosebonaka me nafi ni ya. Yama me siba hina me hiwasiaboneke, me nafi. Nokobi me teo kana me ni ya Teoso nokobi se kanehibonaka, me nafi ni ya. ¹¹ E one maka me ta narawaba me ama, me ka matehe ni ya, matehe aba me me ati na mati? E ehene e naba wataraboneke te ni ya. ¹² Tikatao bani hifene ati ne ya yomasa ta tibana? Yomasa ta tirahaba tiwa awine tike. ¹³ Yama hiyara hihiri me te tohaha yama amosa te ta teha te amake te ka matehe ni ya. E ka abi neme ya winehi ehene amose hinama tohate amaka. Teoso Kanamori te ha ni ya Teoso Kanamori ta nebonaka te ni ya", ati nematamonaka.

Sesowi mera nakitame ka "Beosebo ati ehene tohe awaka", me one ati nemetemoneke.

¹⁴ Yama we one ya Sesowi me ka owa nakitamehi-matamonaka inamati famahari, inamati ehene ati yana ni watorari. Sesowi inamati toyosemehimatamonaka. Faya ati yana nawahematamonaka. Me tamaha me hiwehi-matamonaka. Me ati e nemetemoneke ahi: "Himata amari?" me ati na mati. ¹⁵ Me one ati e nemetemoneke ahi: "Fare Beosebo ati ehene tohe awaka. Makoni inamati mera toyosemaka", me ati nemetemoneke.

¹⁶ Me one Sesowi hiyaremetemoneke yama yofi kanehibonaha Teoso ka yama me ni ya, me totomi hine kari.

¹⁷ Sesowi me ati boti watohi mera hiyarematamonaka. "Saotato me abe mowa ni ya, me kiti watamaraboneke. Towisawa owa ka saotato me tabori me hinabihaboneke, me ka sitati. Hahi yobe ohari ka me abe mono ni ya me abe nahabihaba me amake. ¹⁸ Te ati e na teke ahi: Me inamati tokomamone te ati na teke Beosebo ehene. Haha keye amake haro. Satanaisi hinaka inamati mera mono tere amaka, hinaka me tohi karo. Me hinamati ka towisawa amaka. Inamati me abe mono ni ya inamati me abe nahabihaboneke. ¹⁹ Me inamati oyosemahamone te ati na te awineke, Beosebo ati ehene. Manakobisa te ka tataba inamati me me toyosema Beosebo ati ehene ama? Beosebo ati ehene amare awaka. Yama hiri ona Beosebo ati ehene amakara bisa. ²⁰ Hinamati me oyosemine oke Teoso ati ehene. Faya Teoso ka towisawa kobo nareka ahi".

²¹ "E ka owa kitehi hinaka yobe hekatome ya ye honahari hinaka yama me hibotirahaboneke. ²² Owa kiti mati tohehi kamaki ya he ye honene totimakehibonaka. Kitarebonaka hahi ehene. Faya hinaka yama hiyababoneke fahi. Hinaka yama me ebe hinahaboneke fare me one ya tabahari. ²³ Owa ni ya tisawiri ya owa tinofara tiwa awine tike. Tiriko boni e bata na e famari ya tiriko boni mata tikawite tiwa awine tike".

Sesowi me inamati kaminematamonaka.

²⁴ "E ka owa ni ya inamati sawihi inamati tokome ya faha watari ka yama ya kariwate amaka, taborobona siba nari, taborobona wasirari. Ati e nebonaka ahi: 'Wete onamabana oke fara osawi ka yobe ya', ati nebonaka. ²⁵ Wete name yobe wasimebonaka, amosari, me yowi hiwahari, me hinamosamari. ²⁶ Me 7 na mera ha nebonaka, me hiyari mati tohaha mati, me ya tabawehibonaha fahi, me winaha mati. E ka owa ka yama

nawaha kitamisahaboneke waha, inamati me ihi", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi mati Teoso nofehimona fanawi ati nemetemoneke.

²⁷ Sesowi hiyare ya me ka one me baikani ya waha ati kitaha ati yana nemetemoneke. "Teoso ami nofe tiwa awine tike", ati nemetemoneke.

²⁸ Sesowi ati yana nematamonaka. "Teoso mera nofate amaka he ati tamine me kamita mati fara Teoso me hiyose ka yama ya me ihi tohaha mati", ati nematamonaka.

Sesowi Teoso ka yama kaminematamonaka, me hiwahabonehe.

²⁹ Me tamaha Sesowi me moto kanehemetemoneke. Me totama nemetemoneke. Ati yana nematamonaka. "Te boti hiyara te awineke, Teoso ka yama yofi okanabone te ati na te, te ni ya. Yama te awaraboneke Teoso ka yama. Hine ya Teoso ka yama oharia te awahaba teke, yama Yona hiri hinemete nima naro. ³⁰ Teoso Yona yofi kanehimatamonaka Ninifi ka me ni ya. E naboneke fahi, Teoso hinamoaro Neme ka Owa namohari te ni ya.

³¹ Yama toyabo ya Teoso yama nafi manakone nahabi ya towisawa fana Saromao yaka nemete te ya tabahaboneke. Te ehene hiyaramone ati naboneke, ihi nima te ehene ra te. Kakehemetemoneke yama yabo ya Saromao ati mitahabonehe Saromao yama wato kari. Ha owa ta yama wato mati ohaha owati kamiti te nofakere. ³² Ninifi ka me toha, naba me amake. Te ehene hiyaramone me ati, naba me amake afa yama ya, Teoso nokosi ya. Me ni ya Yona Teoso ati kamine me ihi hiyara me nofamarehemetemoneke. Yona yama wawato raba nematamonaka. Ha owa ta yama wato mati ohaha owati kamiti te nofarineke".

Nabarina nima e noko tehamone Sesowi ati nematamonaka.

³³ "E ka owa nabarina sari kane ya hikanawitaraboneke yobe bofe ya. Hekiberihi hinaboneke boti tori ya. Kawitarete amake neme ya fara nabarina tabori ya yama firi kanahabana yobe toro. E ka owa kiyomake ya yobe ya yama awi amosebonaka. ³⁴ Nabarina nima e noko te amake, e abono nafi fifiri kana. E noko amosi ya e abono nafi firi kanaboneke. E noko rabiki ya e abono nafi yoma kanahaboneke. ³⁵ Te boti ka yama oye yoma kariyahi. ³⁶ Te abono nafi firi kani ya, yama yoma kanahaba watari ya, firi kanahabanake, nafi. Fara e nima naboneke, yama era firi kanaha e".

Sesowi tafehimatamonaka fariseo ka yobe ya.

³⁷ Sesowi hiyari ahabe fariseo me ka owa ha hinehimatamonaka tafehibonaha me tabori ya. Yobe ya tokiyome tokomakehimatamonaka e tatafa ya mesa ya. ³⁸ Sesowi tafehiba yehe soko re fariseo hiwe "Hika", ati nematamonaka.

³⁹ Sesowi ati yana nematamonaka. "Ha te fariseo me te te ka kobo te soko barato te soko nineke, mese. Te ati boti ta hiyara te awineke, yinero tamehi te nofaha te. ⁴⁰ Yama te watokere. Teoso yama mese hiri ne yama tori boti ka hiri nematamonaka. ⁴¹ Te ka barato tori yamata kihaha te ta kanahaba teke me honara me ni ya. Te ehene e ni ya yama bisahaba wataraboneke te ni ya".

⁴² "Fariseo mati yama hiyara kakehaba amake te ni ya. Fatara ka yamata isi ni te ta te te amake Teoso ni ya. Yamata isi ni te te na te ka one me kasomi yokana te tohatera te amake, Teoso te nofara te. Te ehene e ni ya amosene amake ahi. Yamata isi ni te ta, Teoso te nofa, nabone teke. Te ehene e ni ya amosabanake".

⁴³ "Fariseo mati yama hiyara kakehaba amake te ni ya. Sinakoka ka katera taiti ya nahori te nofateha te amake.

Mekato ya te sawi ya 'Afa ama ti,' me one ati nabone te ati na te awineke te ni ya ".

⁴⁴ "Fariseo mati, yama hiyara kakehaba amake te ni ya. E ahaba temene nima te nineke yofi karaharo. Me tai hinaboneke, me hiwatori karo", ati nematamonaka.

⁴⁵ Teoso ka yama hani wawato me ka owa Sesowi aate nematamonaka. "Era kakanawana me hora tina tiwati e na otara hora tine tike bisa", ati nematamonaka.

⁴⁶ Sesowi ati yana nematamonaka. "Yama hiyara kake, naba amake te ni ya, Teoso ka yama hani wawato me te. Me te yoseteha te amake, yama kanaha me tiwa nabone mati. Me te kasomatera te amake, yama kanaha me tiwa na mati. ⁴⁷ Yama hiyara kakehaba amake te ni ya. Teoso ati kakamina me tame te nataminatēha te amake. Fara te ka iti me me waka hinehemetemoneke.

⁴⁸ Me tame te nataminaha tera te kaminineke fara me te, te ka iti me ihimete te nofaha te, Teoso ati kakamina me me waka na mati. ⁴⁹ Teoso yama watotehi ati e nareka ahi: 'Owati kakamina me toha, oko yoyose me toha, na me oyosehabana oke me ni ya. Me ni ya me oyose me me waka hinahaba me amake. Me one me me hikatamahaba me amake'.

⁵⁰ Me ahabi manakone te tohahaba te amake, Teoso ati ehene, me nafi manakone, hibati ka Teoso ati kakamina mati. ⁵¹ Abeo tai tohe manakobisa Sakaria yotoyotokosa nematamonaka. Me hinabowehimatamonaka tana ya Teoso ka yobe famehi hawine baikani ya. Me nafi me me waka hinehemetemoneke. Me ahabi manakone te tohahabone teke, me nafi manakone. ⁵² Yama hiyara kakehaba amake te ni ya, Teoso ka yama hani wawato me te. Safi te itihani teke, nokobi naha kibone ka safi, Teoso me watobone karo. Safi te itiha te tokiyomara teke. Me one tokiyomarihi narake te ehene", ati nematamonaka.

⁵³ Sesowi tokomematamonaka. Mowisei ati kakamina me toha, fariseo me toha, na Sesowi me kakoemete-

moneke waha. Aate ni me hikasirohimatamonaka waha.
⁵⁴ Me hikeyehibona me hinehimatamonaka, ati tosawari-
 bonaha.

12

Fariseo me ka fehemento Sesowi kaminematamonaka.

¹ Me tamaha me kakehemetemoneke Sesowi ati me mitahabone mati. Me tami ka me abe tayohemetemoneke. Sesowi fara hinaka tataba mera hiyari oharimatamonaka. "Tera te kakatomahi fariseo me ka fehemento ya, me one me me keyeha mati, me ka keye e na mati fehemento nima. ² Fara e ehene e kehemoha yoto kanamaraboneke, me hiwatoabonehe. ³ Haha yama tikaminaha yama soki ya me hikaminaboneke yama wa toni ya. Tika owa ya te famaha yobe toro beheri ya te towakiyoma te abe basa kana yama te kamina me kaminaboneke me ati kitaha mati, me naoria mati yobe neme ka ya".

Teoso me nakomehabone Sesowi ati nematamonaka.

⁴ "Owati te mitahi. Me e nakomerabone eke, era me nabowahabone e. Hine ya e abono me nabowaboneke. ⁵ Yama okomina okibone, te nakomehabonehe. Teoso te nakomehabone teke, era nahabitehibana. Era nahabi nowati ya era were tehibonaka yama hiyara ya. Te nakomehibonaka. ⁶ Bani biti me manakone moweta fotare famehibonaka. Bani biti me manakone fotara ya Teoso ati katamobiti watatere amaka, mera kakatomahari. ⁷ Te watorabone teke. Te manakone e nabone teke ahi, bani biti me tamaha me manakone nima. Teoso era kakatomaka. E tati kone oohariki na nafi watoka".

Sesowi me nofahamone me ati nabone ati nematamonaka me nokosi ya.

⁸ "Owati te mita mata. Owa te nofahamone te ati ni ya me nokosi ya te hiyari ya Neme ka Owa hiyarabisebonaka Teoso nanarifa me nokosi ya, tera nofehimona ati nari.

⁹ Owa te nofaramone te ati na me nokosi ya te hiyari ya Neme ka Owa hiyarabisebonaka, Teoso nanarifa me nokosi ya tera nofaremona ati nari. ¹⁰ Neme ka Owa ehene hiyaremona te ati ni ya Teoso te ehene fawa nibona teke. Teoso Kanamori ehene hiyaremona te ati ni ya Teoso te ehene fawa nirebona teke. ¹¹ Tera me nakibitehaba me amake kateya ya. Tera me yofi kana, tehaba me amake sinakoka ka me ni ya. Tera me yofi kana, tehaba me amake towisawa me ni ya. Me ihi e ni ya te atibone te wati nawateraba teke, tera te kamina te. ¹² Afa yama yokana ya Teoso Kanamori tera kanawanatehiba amaka, te atibone ya".

Yama tamaha me nofarabone Sesowi ati nematamonaka.

¹³ Sesowi beheri ya me moto kawahamaha me ka owa ati yana nematamonaka. "Era kakanawana okaniso narabo nima tinahi, okobi ka yinero ota ebe kanahabone ota, ota fami, okobi ahabari", ati nematamonaka.

¹⁴ Sesowi ati hinahabihematamonaka. "Owati yana rabone oke te ni ya. Owa me yosehaba me watakere, owati yana naba owa, me abe mono ni fawa onihaba owa", ati nematamonaka.

¹⁵ Sesowi me hiyaremetemoneke. "Tera te kakatomahi. Yama tamaha te nofarabone teke. Te kanamori te ka yama nima kere", ati nematamonaka.

¹⁶ Me ka hiyarabone kaminematamonaka. "E ka owa honene tamahi fatara kihe hinaka fatara tafe hatehemete awineke, yamata tamaha kihahari. ¹⁷ Ati boti e nemata awaka ahi: 'Himata hiri oribe waha, oko tiriko taboriba watamara owa, tiriko tami karo?' ¹⁸ Owehene e nabana oke ahi: yobe tiriko tabori tohehi otisabana oke. Yobe nanafi nama ne hiri owahabana oke, oko tiriko onawata, oko yama onawata, oba karo. ¹⁹ Faya owati e nabana oke ahi owa ni ya. Oko yama tamaha onawataha tohi ya oko yama ahabateraba amake, fa fowe tamaha ya. Hasi

owahabana oke fahi. Ayaka hiri onahabana oke, yayai onaha owa, onahabone oke', ati nemata awaka, e ka owa honahari".

²⁰ "Teoso hihiyarehibonaka. 'Yama tiwato tikere. Haha yama soki ya tihababa ama tike, owati ihi. Hike ni ya tika yama toharibe waha?' Teoso ati nebonaka. ²¹ Haha yama tamaha me toniha hahi ehene nima me ihi te me amake, Teoso yama hinofa ya me ihi tohara mati", Sesowi ati nematamonaka.

²² Sesowi he ya tataba mera hiyarematamonaka. "Te kokoriri rabone teke, te ka yamabone te wati nawaha te. Te ati boti e riyahi ahi: 'Himata okobaribe? Himata ofaribe? Himata okaribe?' te ati rabone teke. ²³ E hasi ni ya e yayai nabone eke, yamata tamaha noko e toniharaharo. E abono tamini ya e yayai nabone eke, makari tamaha noko e toniharaharo. ²⁴ Bani biti fatara me kihatera me amake. Yamata me toniharihi, teha me amake yobe ya. Me tafebone Teoso ta hite me amake. Ha te ta te manakone nanafi, bani biti me manakone yokana tohakere. ²⁵ Yama tamaha te wati nawaha te kokoriri kene te ahababone teke fara te ahabi amo nibone ya. ²⁶ Te ehene amaraba amake, ha te. Te kokoriri rabone teke. ²⁷ Yama kabani ka yama mowe te awa ha, mowe amosaro. Yama mowe amosa fara ihi amakere, boribone hiri raro. Saromao borone aamosa raba nematamonaka. Yama kabani ka yama mowe ta amosi mati tohake. ²⁸ Yama kabani ka yama mowe amosa Teoso ehene amake. Yama kabani ka yama ahabi kerewe raboneke, me sari hikani ya. Yama kabani ka yama manakone yokana tohakere. Ha te ta te manakone nafike. Teoso te boronebone ta nebonaka. Himataba te ati boti e na te awineri ahi: 'Teoso owa kakaweba ama oko yamaba ya?' te ati na te? ²⁹ Te kokoriri rabone teke, te tefebone te wati nawaha te. ³⁰ Haha yama bara noko me tonihate me amake. Te ka abi neme ya winehi te ka yamabone te nofaha watote amaka. ³¹ Teoso

ka yamabone te ahi nabone teke, Teoso yama hinofa te hiri na te. Te ehene e ni ya ahi haha yama te nofaha ya tera kakawebonaka. ³² Te watoraba teke. Teoso ka ofeya me te amake, te ka abi tohahari. Tera kakatomehiba amaka. ³³ Te ka yama te ta nahi, yama me kihara me ni ya. Te ehene e na yinero borone te hiri na te awineke, ahabaterebana. Te ka yinero tamatehiba amaka neme ya. Neme ya yama boboti yama me botiteraba me amake. Yama abe yama nahabirawarihi, tehaba amake. ³⁴ Bofe ka yama tamaha te nofi ya bofe ka yama te wati nawahaba te amake. Neme ka yama te nofi ya Teoso yama hinofa te hiri nabone teke".

Me ati katamorabone Sesowi ati nematamonaka.

³⁵ "Te tonokohi. Te ati katamoriyahi. Te ka rabiao owiriyahi. ³⁶ E ka owa ayaka ya sawihi kamehi nokobi teo kane ya hinaka yama aahi me naha hikanebonaka, hibati ya, me tonokoa mati. Hinaka yama aahi me ihi nima, te ehene nabone teke. ³⁷ Me tonokoa makari akawame mera natafebonaka. Me amo ni ya mera natafarebonaka. Me tonoko ka me yayai naboneke. ³⁸ Yama soki enoki ya kobo name ya me tonokosa na me yayai naboneke".

³⁹ "Te ehene e riyahi, e ka owa ehene nima, yobe kihahari. Yama boboti yobe nahoti tokiyomehimatamonaka yama soki ya, yobe hiti hiwatorahari. Yama boboti kakiba ka yama watohimanaha, hikarawatnamata amaka, tonokoari, yama soki ya. Yama boboti tokiyomarenamata amaka, ehene. ⁴⁰ Te e nabisabone teke ahi, te ati katamora te. Neme ka Owa tera bata karayaho", ati nematamonaka.

Yama aahi nima me nabone Sesowi ati nematamonaka, hinaka yama ahi ni amosaro.

⁴¹ Betiro ati yana nematamonaka." Sesowi haha hiyara tikamina tikamina awine ota ni ya? Tikamina awine me nafi ni ya?"

⁴² "Te e nibana, e ka owa ka yama aahi nima, yama watohari, hinaka yama ahi ni amosaro? E ka owa ka yama aahi amose ya hinaka hiti yama hikamina yokana hiri nebonaka. Hiti yana tone yama yabo ya tokome ya hinaka yama aahi yosehibonaka, hinaka yobe kakatomehibonaha. Hinaka yama aahi me one tafabone ta nebonaka ati ehene, yobe ka me nafi, fara yama we nima. ⁴³ Hiti kame ya yama hikamina yokana hinaka yama aahi hiri ne ya, hinaka yama aahi nofehibonaka. ⁴⁴ Ha hinehibonaka, hiyosebonaha, hinaka yama nafi kakatomabonaha waha. ⁴⁵ Hiyare ya hinaka hiti yana tone ya ati boti e nebonaka ahi: 'Oko hiti kamakabote kara', ati nebonaka. Faya mera mono ni yana tokanebonaka fahi. Me makiti kosi, me fanawi kosi, nebonaka. Tafi nafi, fi fawa, hano, nebonaka. ⁴⁶ Hiti kame ya bata hikanamehibonaka, he noki rari. Hiti kosi hinehibonaka, ehene hiyarari. Hiti hibehibonaka, me one ya tabahari, yama hinofa me hiri ra mati".

⁴⁷ "E ka owa ka yama aahi yama watohi ati kasawari ya kosi ni me hinafibonaka, hiti ati watohari. ⁴⁸ Hahi yama watore ehene hiyare kosi ni me hinafirebonaka, hiti ati watorari. Teoso tiwa kakawi nafi ya Teoso kakawi tinafiabone tike bisa. Teoso tiwa kakawi nafihi kakawi fiya tinehibonaka".

Me abe mono nabone Sesowi ati nematamonaka.

⁴⁹ "Okehara oke, yama sari onahabone owa bofe ya. Sari okanene amake hibati ya. ⁵⁰ Batisa okibone. Oko batisa ni kerewe rabone onahara oke, kokoriri onaha owa. ⁵¹ Yama mowa ni fawa onihabone okehamone te ati na te awine? Keye amake. Oke ama oke, yama mowa ni yaro okanabone

owa. ⁵² Yobe ka me 5 na me famaha me terei na me me mono naboneke. Yama we one ya aya me terei na afa me famaha me me mono nawahamahaboneke, me terei na mati. ⁵³ E ka owa biti mono nebonaka. Manakobisa owa bati mono nebonaka. Fanawi bite mono naboneke. Manakobisa one mati mono naboneke. Fanawi hinaka koma mono naboneke. Manakobisa one hinakaso mono naboneke", ati nematamonaka.

Yama amo ni me watoramone Sesowi ati nematamonaka.

⁵⁴ Sesowi ati yana tasehimatamonaka ahi, me moto kawahamaha mera hiyarari, me tamaha mati. "Bahi totoka ya neme sabi kakeha te awi ya te ati yana naba te amake. 'Faha kakehaba amake', te ati ni ya fara te ati ya faha kakehaboneke. ⁵⁵ Yama hiwe tohi ka ya boni kakeha te awi ya te ati yana naba te amake. 'Yama hiwawahaba amake', te ati ni ya fara te ati ya yama hiwawahaboneke. ⁵⁶ Wami neme famaha te watoha yama amo ni te watoramone te ati nineke, keye te hiri na te".

Yama me ta nabone Sesowi ati nematamonaka, me me hekarabone mati sowisi ni ya.

⁵⁷ "Yama oharia okominamake okibone. Owati fiya torahamone te ati nabone teke. ⁵⁸ Tiwehene hiyaramone e ka owa ati ne sowisi ni ya tiwa towakamebona ati ne aate tosi tinehibonaka. Yinero kote ta tinahabone tinahabone tike, tiwa towakamarabona karo sowisi ni ya. Sowisi ni ya tiwa towakame ya sowisi tiwa ta towitibonaka saotato ni ya. Manakobisa saotato tiwa ibehibonaka kateya ya. ⁵⁹ Tasi toni tinofi ya yama manakone nafi tinahabihabone tike. Yama manakone nafi tinahabihari ya tasi tirahaba ama tike kateya ya. Keye amakere".

13

Me ihi hiyara me ihi me nofamarahabone Sesowi ati nematamonaka.

¹ Me tamine me kaminemetemoneke Sesowi ni ya, Karireya ka mati, Birato me hinahabiha mati, bani me me ta na mati Teoso ni ya, bani me ame ya me ame kataba mati. ² Sesowi mera hiyarematamonaka. "Me ihi hiyari ka me ahabamone te ati na te awine? Me ihi hiyara fiya tonahamone te ati na te awine? Karireya ka me one ihi hiyara ihamamone te ati, na te awine?" ³ Keye amake. Fara me ahabi nima te ahabi tehaba te amake, te ehene hiyara te nofamari ya. ⁴ Yama te watoha te awineke, 18 me tohaha mera yobe nemehe kinematamonaha, tabora Sirowe ka yobe. Me ihi hiyara fiya tonahamone te ati na te awine? Serosarei ka me one ihi hiyara ihamamone te ati na te awine? ⁵ Keye amake. Fara me ahabi nima te ahabi tehaba te amake, te ehene hiyara te nofamari ya", Sesowi ati nematamonaka.

Fiko bonora taminemetemone amake.

⁶ Sesowi hiyara hiwasia kaminematamonaka me ni ya. "E ka owa ofa tamaha kihematamonaka. Ofa baikani fiko wehemetemoneke. Fiko boni bata nebona toke fiko boni wasirematamonaka. ⁷ Hinaka fatara ka yama kakakatoma narabo nima nematamonaka. 'Fiko ka tinahi. Faha fowe terei na ya fiko yobi okana boni owasitera amake. Yama bara ta koro nawahabanake fiko tabori ya'. ⁸ Fatara ka yama kakakatoma ati yana nematamonaka. 'Hiba fiko hine wamatahabanake fa fowe oharimakia ya. Mate wi kani moto owahamahanake, bowi yoti mata onahaba owa. ⁹ Fa fowe one ya bonohaba awineke. Bonori ya ka tinahanake', ati nematamonaka", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi fanawi nakitamehimatamonaka sabato ya.

¹⁰ Sesowi mera kanawanehimatamonaka sabato ya sinakoka ya. ¹¹ Me ka one inamati ehene wai momowi nemetemoneke, wai yai nisararo. Hinaka fa fowe 18 nemetemoneke, wai momowi naro. ¹² Sesowi hiwaha haha hinehemetemoneke. "Kiki, fanawi Teoso tiwa kasomareka", ati nematamonaka. ¹³ Yehe kakibarehimatamonaka mese ya. Wamisa wai yai nisakabote nemetemoneke hibati ya. Faya Teoso kahiyarehemetemoneke.

¹⁴ Sinakoka ka hiti yawehimatamonaka, me ka one Sesowi kasome karo sabato ya. Sinakoka ka mera hiyarematamonaka. "Yama e ahi te amake yama we 6 na ya. Afa yama we ya te kamakiaba teke, te kasomabone te. Te kakerabone teke sabato ya, te kasomaba te", ati nematamonaka.

¹⁵ Sesowi ati yana nematamonaka. "Me te keyehineke. Te ka bani me te narifate te amake sabato ya, te ka bowi me toha, te ka someto mati. Te ka bani me te tisi ya me te towakaboneke faha me fawahabone mati. ¹⁶ Haha fanawi Abarao ka noti amake haro. Satanaisi wete hini ka hinaka fa fowe 10 na hinaka fa fowe 8 namakitasaharake. Aмоса awineke e ka owa hitisaro sabato ya", ati nematamonaka.

¹⁷ Me ati fawa kanehemetemoneke, Sesowi nonofa me amara mati, me nafi, Sesowi mera kasawari kari. Me one sinakoka ya me sawiha me yayai nemetemoneke yama amosa Sesowi hiri hinaha ihi.

Teoso ka towisawa ka yama Sesowi kaminematamonaka.

¹⁸ Sesowi ati yana namatasehimatamonaka. "Teoso ka towisawa kakehi sawi ya himata nima yama ribe? ¹⁹ Mositata noki nima yama naboneke, e ka owa koro hinaharo, fatara ya. Noki nafira yanaha awa toharake. Bani biti me winaharake ini ya", ati nematamonaka.

²⁰ Sesowi hiyaratasehimatamonaka. "Himata nima yama ribe? ²¹ Fehemeto nima yama te amake, fehemeto

fanawi hinatabaha nima, tiriko ya, tiriko fowamisarawaharo, nafi, tiriko nafiharo, 30 kiro tohaharo", ati nematamonaka.

²² Sesowi tokomematamonaka Serosarei ya. Mera kanawana tonamaitimatamonaka, sitati ka mati, tabora fotara ka mati. ²³ Me ka owa aate hinehimatamonaka. "Sesowi me tamara me kasomatehaba me ama?" ati nematamonaka.

Sesowi ati yana nematamonaka, mera hiyarari. ²⁴ "Yama amosa tamaha te hiri nabone teke, te tokiyomahabone te, nokobi babati na ya. Me tamaha me tokiyomahabone me ati ni ya yama nihinaraboneke. ²⁵ Yobe hiti waremise nokobi boko nawahamehibonaka. Nokobi bari ya te nahoha nokobi te teo ni ya te ati e naba teke ahi: 'Ota tokiyomahabone otake', te ati naba teke. Ati e nebonaka ahi: 'Tera owatera ama oke. Hibaka ya te kakehani te amari?' ati nebonaka. ²⁶ 'E tabaha e tafa, ota taboro ka ota ka one me tikanawana, tite ama tike', te ati nabone teke. ²⁷ Ati yana namehibonaka tasa. 'Tera owatera ama oke. Te taboro owarihi ote ama oke. Te tokomahi, yama hiyara hihiri me te, te nafi', ati nebonaka. ²⁸ Me te awahabone teke, Abarao, Isaki, Yako, Teoso ati kakamina mati, me na mati, Teoso ka towisawa ya me tabaha mati. Tera me were towitiaba te amake, ha te ta. Te ohi naba te amake. Te ino yiki tokenaba te amake. ²⁹ Me te awahaba te amake yama nafi ka mati, me tafa mati, Teoso ka towisawa ya me taba mati. Bahi kakamaki ka me kake, bahi totoka ka me kake, yama enoki ka me kake, kowani ka me kake, naba me amake. ³⁰ Me tai toakia me toyotowahama haha me yotomakeha me tai toawamaboneke", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi Serosarei ka mera nofehimona ati nematamonaka.

³¹ Sesowi hiyare ni ya fariseo me kakehemetemoneke he ni ya. Me ati yana nemetemoneke. "Tikamahi ahi.

Eroti tiwa nabowehibona ati nareka", me ati nemetemoneke.

³² "Eroti riao tohare kawara tohe awaka. Eroti ni ya te tokomi ya te ati e niya ahi he ni ya: 'Haha yama wehe ya yama wamini ya me inamati oyosema, me kiya na me okasoma, onahabana oke. Yama wamini nowati ya hawa ohahabana oke', te ati nabone teke he ni ya", Sesowi ati nematamonaka.

³³ "Yaka onahabone oke, haha yama wehe ya. Yaka onamina, onahabone oke, yama wamini ya. Yama wamini nowati ka yama ya kobo onahabone oke Serosarei ya. Kobo onahabone ama oke Serosarei ya. Teoso ati kakamina me nafi ahabemetemoneke Serosarei ya. Ohababisabone oke Serosarei ya, Teoso ati kakamina ohi karo".

³⁴ Serosarei, Serosarei. Teoso ati kakamina me te waka teha te amake. Te ni ya Teoso mera yosehi me te waka, teha me amake, yati ibe ya me te banaha mati. Tera okasomabone ote ama oke. Arakawa fana nima onahabone onahara oke, biti mera kasomaro he bofe ya, biti mera bari kanaharo. Tera okasomahabone onaha owa ni ya te ati hiyakere. ³⁵ Owati te mitahi. Teoso tera kakosehibonaka. Owati e nara oke ahi: Owa te awamarahaba te amake mata. Manakobisa owa te awamatasatehaba te amake, te ati e ni ya ahi: 'Kakehareka Teoso ati ehene. Teoso hinofa hika', te ati tehaba teke", Sesowi ati nematamonaka.

14

Sesowi me ka owa nakitamehimatamonaka sabato ya.

¹ Sabato one ya Sesowi tokiyomehimatamonaka fariseo me ka hiti owa ka yobe ya, hikatafehibonaha. Me one katomata nawi hinehimatamonaka. ² Me ka owa yama kome kihahi nafi fowehi itarimatamonaka Sesowi nokosi ya. ³ Sesowi fariseo mera aate nematamonaka, Teoso ka yama hani wawato me ya me tabaha mati. "Sabato ya e

ka owa e nakitamaha yama hiyara e hiri tehani ama?" ati nematamonaka.

⁴ Me ati yana remetemoneke. Sesowi me ka owa wara tone hikasomehi hiyosemematamonaka, tokomebonaha.

⁵ Sesowi ati yana namatasehimatamonaka. "Hoti ya tikatao sone ya sabato ya himata hiri tiribe? Hoti ya tika bowi sone ya himata hiri tiribe? Titimakehiba awaka sabato ya", ati nematamonaka. ⁶ Me atibone me watoremetemoneke.

Hine me kahiyarabone Sesowi ati nematamonaka.

⁷ Sesowi mera awehimatamonaka, me sawiha mati marina ya, nahori me nofaha mati ayaka hiti itari beheri ya. Faya hiyara kaminematamonaka hiwasiaro. ⁸⁻⁹ "E ka owa tera ha ne ya te sawi ya ayakabone ya tiwitarib-arabone tike ayaka hiti beheri ya. Ayaka hiti beheri ya tiwaribai ya ati e neba awaka ahi tiwa ni ya, hahi owa amose ha hine, sawihibonaha ayaka ya. Yana tinahi, hahi taborobona amaka, ati nebonaka. Tiwitaremabone tike hike ya, kokoma tina tiwa. ¹⁰ Kobo tinamaki ya ayaka ya towitareba tinahabone tike. Ayaka hiti tiwa awe ya kamakibonaka tiwa ni ya, ati yana nebonaha. 'Habai tiwitarehabone tike ahi obeheri ya', ati nebonaka. Haha ayaka ka me nafi titaminahamone me ati naboneke. ¹¹ Tiwa tikahiyari ya tihiyaramone me ati naboneke. Tihiyaramone tini ya tiwa me kahiyarabone tike", Sesowi ati nematamonaka.

Me honara me me nofahabone Sesowi ati nematamonaka.

¹² Sesowi ayaka hiti hiyara, nematamonaka. "Ayaka hiri tiba ya tika habai me ha tirihi, niso me ha tirihi, te one me ha tirihi, te taboro ka me honaha me ha tirihi, tinahabone tike. Me ha tini ya tiwa me ha nabisaboneke, me ha ni manakone. ¹³ Ayaka hiri tiba ya me honara me ha, me yaka ni yokana tohara me ha, me tame kotete na me ha,

me noki awara me ha, tinahabone tike. ¹⁴ Teoso tiwa nofehibona tike, tiwa me kanamakorabone tiwa. Teoso tiwa kakawatebonaka, e amosa ahaba yati tohawami ya", Sesowi ati nematamonaka.

Marina webote taminemetemone amake.

¹⁵ Me ka owa marina ya sawihi Sesowi ati mite ati yana nematamonaka. "Teoso ka towisawa kake ya he ya me taba me tafa me yayai naboneke".

¹⁶ Sesowi ati e nematamonaka ahi he ni ya: "E ka owa marina webote hiri nebona me tamaha mera ha nematamonaka. ¹⁷ Marina yana nibone ka bahi ya hinaka yama aahi yosehimatamonaka mera ha nebonaha, me ha hina mati. 'Hima, marina hawa tohake', ati nematamonaka. ¹⁸ Tokomaki me nofaremetemoneke me nafi. Me ka owa ohari ati yana nematamonaka. 'Yobe taborobona okanikahara oke. Owahabone onaharake. Tika hiti yawarebonaka', ati nematamonaka. ¹⁹ Owa ati e nematamonaka ahi: 'Bowi me 10 okanikahara oke. Me owahabone onahara oke. Tika hiti yawarebonaka', ati nematamonaka. ²⁰ Owa ati e nematamonaka ahi: 'Ofanara oke. Tokomaki onofa okere'".

²¹ "Ayaka hiti ka yama aahi wete name me ati kamina-nematamonaka. Ayaka hiti yawehi ati yana nematamonaka. 'Tokomakabote tinahi howa ya, sitati ka howa. Me honara me tekamiyahi ahi. Me yaka ni yokana tohara me toha, me noki awara mati, me tame kotete na mati, me na tekama tinahi, me sawihaba mati ayaka ya', ati nematamonaka".

²² "Hinaka yama aahi tokomatase wete name 'Tiwati nima onahara oke. Yama hasi nasa ke', ati nematamonaka".

²³ "Ayaka hiti ati yana namatasematamonaka. 'Tikamatasahi sitati beheri ka me ha tinamibeya, oko yobe mo kabaya. ²⁴ Aya me ha oniba marina tafe me kabaraboneke me nafi', ati nematamonaka", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi ya me tabibone ka yama kaminematamonaka.

²⁵ Sesowi yana tone toke yaka nematamonaka, me tamaha me ya tabahari. Sesowi nokowame mera hi-yarematamonaka. ²⁶ "E ka owa owa ni ya kamaki owa ya famehibona ati ne bati mera nofamarebonaka. Fati toha, biti me toha, nisori me toha, hinakasimarawaha, na mera nofamarihi, nebonaka. Hiwa nofamarihi, nebonaka. Ehene e re ya owa ya famarebonaka. ²⁷ E fami tinofi ya tiwehene e nabone tike ahi: tika ewenebone tiwa tikan-abone tike, owa tinofi ka yama nawaha hiri tinahabone tinakomehara tiwa. Tisawi tinahabone tike owa ni ya fara oko toki nima. Tiwehene e ri ya e famarabone eke".

²⁸ "E ka owa yobe nafihi hiri nebona itaribonaka, ati boti yama nima nari. 'Himata nima yati manakone na awineriya, yobebonaha? Oko yinero nafihi awane?' ati nebonaka. ²⁹ Ehene e re ya yobe hawa toniharehibonaka. Yobe bofe ka hiri nibe ya hinaka yinero tofiyoba amaka. Me one hiwe ya me haha hikaneba amaka. ³⁰ 'Hari yobe hiri ni yana kane yobe hawa toniharahareka', me ati naboneke".

³¹ "Towisawa towisawa owa mono nebona itaribonaka, ati boti yama nima nebonaha. 'Owa ka saotato me kakeha 20.000 me tohake. Oko saotato 10.000 me tohake. Oko saotato me okahabani ya oko saotato me me hikasawari-aba me amani?' ati nebonaka. ³² Mono ni nofare ya he nanarifa mera yosehibonaka, towisawa owa ni ya, tohasa nari hike ya, he nanarifa me ati e nabone mati ahi: 'Ota ka towisawa yinero ta nebonaka, mono tirebonaha', me ati naboneke. ³³ Te e nineke ahi, ha me nima. Te ka yama te nofi ya e tabaterabone eke".

Saha taminemetemone amake.

³⁴ "Saha amosate amake. Saha sinari watamari ya himata nima e ribe, saha sinari kamiba karo? ³⁵ Saha

hiyakere haro, sinari watamaraharo. Sika towitiaboneke. Te narabo naha owati te mitahi".

15

Ofeya fawa ne taminematamona amaka.

¹ Yama hiyara hihiri me tamaha me kakehemete-moneke Sesowi ni ya, he ati me kamitabone mati. Yinero wawarara me toha, nemetemoneke, kofeno nanarifa mati. ² Mowisei ati kakamina me ya fariseo me tabaha me me hora hinehemetemoneke. "Yama hiyara hihiri mera nofaka, mera katafari", me ati nemetemoneke.

³ Sesowi hiyara kaminematamonaka. ⁴ "E ka owa ka ofeya 100 me tohaha hinaka ofeya ohari fawa ne ehene e neba awaka ahi. Ofeya 99 me tohaha mera kakanakosebonaka kabina ya. Hahi ofeya fawa ne siba nebonaka, hiwasibonaha. ⁵ Hiwasi ya yayai nebonaka. Faya tiwa hinehibonaka. ⁶ Kobo name ya me one ha nebonaka. 'Hima e yayai nabone eke. Aya ofeya fawa ne owasiara oke', ati nebonaka. ⁷ Yama e naboneke ahi neme ka yama. E ka owa ohari yama hiyara hihiri tohe ehene nofamare ya me yayai naboneke neme ka mati. 99 me tohaha me ihi me yayai ni yokana toharaboneke, me ihi hiyaraba watara mati".

Moweta fawa ne taminematamona amaka.

⁸ "E ka one hinaka moweta barata tohehi 10 ne ohari fawa ne himata nima ihi ribe? Nabarina sari kani ya yama yowi naboneke yobe toro ya, moweta siba naro. Siba ni fawa hirehibonaka, hiwasibonaha. ⁹ Hiwasi ya me one ha naboneke, me winaha mati ayata ya. Ati e naboneke ahi: 'Hima e yayai nibeya. Oko moweta fawa ne owasiara oke', ati naboneke. ¹⁰ Neme ka yama e nineke ahi. E ka owa ohari yama hiyara hihiri ehene nofamare

ya Teoso nanarifa me yayai teha me amake", Sesowi ati nematamonaka.

Me ka owa biti tosawari taminematamona amaka.

¹¹ Sesowi ati yana namatasehimatamonaka. "E ka owa biti me famehemetemoneke. ¹² Biti yoto ke aate hinehimatamonaka. 'Abi tika yinero kote ohahabone onahara oke hibati ya, tihabamatara tiwa'. Faya yinero kote kane biti kakawematamonaka, yinero kote ya. ¹³ Biti yoto ke hinaka yama nafi ta nematamonaka, yinero manakonebonaha. Amo ni totamakosare ya yana tone tokehimatamonaka yama yabo ya. Hinaka yinero nafi tonafiyobote nematamonaka fahi".

¹⁴ "Hinaka yinero tonafiyo nowati ya faha kakemarehemetemoneke. Makoni yama kabaha tofiyoemetemoneke. Faya fimihimatamonaka. ¹⁵ Yama ahi ni yana tonehimatamonaka, bare taboro ya. Faya hiyosematamonaka boroko mera towakebonaha me tafahabone mati. ¹⁶ Awa boni kabinima nematamonaka boroko me hikabaro, me hinatafare karo. ¹⁷ Taboro wati nawahe-matamonaka. 'Okobi nanarifa me tafe nanafi nama na me awineke. Ha owa ahabinima one oke fimi ihi. ¹⁸ Yana onahabana oke okomaba owa okobi ni ya. Owati e nabana oke ahi he ni ya: "Abi owehene hiyarara oke Teoso ni ya. Owehene hiyarihi nara oke tiwa ni ya. ¹⁹ Owa okatao tinamarahabana tike, owehene hiyara owa. Hine tiwa onarifabana oke, tiwa nanarifaba owa", onahabana oke', ati boti ati nematamonaka".

²⁰ "Yana tone tokomematamonaka bati ni ya. Hike ya kamasa ne ya bati hiwehimatamonaka. Bati aawawa hine ka bati kana ni tokehimatamonaka. Kobo hine hitiri hine hikorabatematamonaka, noko komi hinakihari".

²¹ "Ati yana nematamonaka. 'Abi owehene hiyarara oke Teoso ni ya. Owehene hiyarihi, nara oke tiwa ni ya. Owa okatao tinamarahabana tike, owehene hiyara owa".

²² "Faya hinaka yama aahi mera yosehimatamonaka. 'Makari amosi mati tohaha te tonakamahi, te weyeye nibaya. Hinaka aneoba te tonakama nahi, yehe kabana. Hinaka satayabana, he teme kabana. Hibati ya! ²³ Bowi biti te kakama nahi, te naimi nofahari, te nabowehibana. Hima e ayakibeya, e yayai na e. ²⁴ Hahi okatao ahabe yati tohawamaka. Tosawarihi owasiwahama oka', ati nematamonaka. Faya ayaka yana tonemetemoneke".

²⁵ "Biti taiti kamehimatamonaka tokahari fatara ya. Yobe wari yabomare ya yaka name me ayaki mitehimatamonaka. ²⁶ Bati nanarifa ha nematamonaka, aate hinehibonaha, yama mitahari. ²⁷ 'Niso sawimaka hari, kobo namahari. Abi bowi biti nabowahareka, watakari, biti kobo name kari, amosari', ati nematamonaka".

²⁸ "Yawamise tokiyomami nofarematamonaka. Bati kiyomame hiyosemematamonaka tokiyomamebonaha. ²⁹ Tokiyomami nofarematamonaka. 'Owati timitamata. Faha fowe tamaha ya yama ahi ote ama oke, tiwa onarifa owa. Fara tiwati nima owehene te ama oke, owa tiyoseha tiwa. Owa tekawatera ama tike, kabara yetene ya, ayaka hiri oba karo, ota one me ya otaba owa. ³⁰ Hahi tikatao kobo namaka hari, tika yinero nafi tonafiyohari, me fanawi ahi ni ihi. Kobo namehi hinaka bowi biti watakebona tinabowine tike', ati nematamonaka".

³¹ "Bati ati yana namatasematamonaka. 'Okatao tisawi tike owa ni ya. Oko yama nafi tika yama amake. ³² Ayaka ota hiri na ota yayai nineke, niso ahabe yati tohawame karo. Tosawarihi e wasiwamaka', ati nematamonaka", Sesowi ati nematamonaka.

16

Me ka owa ka yama kakakatoma taminematamona amaka, yama watohari.

¹ Sesowi he ya tataba mera hiyaramatasehimatamonaka. "E ka owa honehi tesene nehimatamonaka hinaka yama kakakatoma toahari. Ehene me one hikaminehimatamonaka hinaka bataro ka yama kakatomi forima remonaha. Bataro ka yama tofiyoamone me ati nemetemoneke ehene".

² "Bataro ha hinehimatamonaka. 'Tiwehene hiyi nofaramone me ati narake. Yama hani tinamoabana tike, owa ni ya, yama hani tiwehene kaminaro, oko yama tekatoma tiwa. Oko yama tekatomamarabana tike oko yama', ati nematamonaka".

³ "Faya he nanarifa ati boti yama nima nematamonaka. 'Bataro owa toyosemehiba awaka, onarifamarehibana. Himata hiri oribe waha? Himata okobaribe? Fatara ka yama ahi ni owato okere, oko yinerobana, okitamari karo. Yamata niki onofa okere me ka yamata. ⁴ Owehene e nabana oke ahi: oko bataro ka ferekesi me okasomahabana oke, onarifasa one ya mata. Yama totoyabo ni ya onarifamare ya owa me kasomaba me amake bisa', ati boti ati nematamonaka".

⁵ "Faya ferekesi bataro me tefe na mera ha nematamonaka, me oohariki na mati. Tai tohaki ra hiyarematamonaka. 'Tika yama tefe tinaha manakone e na awineri oko bataro ni ya?' ati nematamonaka. ⁶ 'Boti 100 kanaha tefe oke, orifa yehe', ati nematamonaka. 'Boti 50 kanaha ta tinamibote tini ya haha boti 50 kanaha manakone watamarabanake. Yama hani tama okine oke haro, tika yama tefe tinaha hani. Tiwati hani tikanawanahi, boti 50 kanaha ta tinamibote tinahabone tina tiwa', ati nematamonaka".

⁷ "Owa ra hiyaratasehimatamonaka. 'Tika yama manakone e ri, ha tiwa, oko bataro tefe tini karo?' ati nematamonaka. 'Tiriko miti kani 100 tohaha tefe oke', ati nematamonaka. 'Tika yama hani nineke haro. Tiwati

hani tikanawanahi, tiriko miti kani 80 na ta tinamibote tinahabone tina tiwa', ati nematamonaka".

⁸ "Bataro nanarifa ehene hiyare bataro hora hirehi-matamonaka. Yama watohimona hikahiyarematamonaka. Bofe ka me tohaha yama me watote me amake, me one me kasoma mati. Haha Teoso ka yama oye ka me ta yama me watotera me amake".

⁹ "Owati te mitahi. Tika yinero hiyare tinafiyohabone tike, te one tiwa me kasomibone karo. Manakobisa tika yinero watamare ya tiwa me ha naba me amake, me ya titababone tiwa yobe amose ya, ahabaterebana.

¹⁰ Hahi yama bite kakatomi watohi yama nafiha kakatomi watohibonaka. Hahi yama bite kakatomi watore yama nafiha kakatomi watorihhi nebonaka. ¹¹ Bofe ka yinero hiyare kakatomi tiwatori ya hibake tiwa kakaweba ama tiri yinero yokana ya, neme ka yinero? ¹² Me ka yama kakatomi tiwatori ya, hibake tiwa kakaweba ama tiri, tika yama yokanaba ya? ¹³ E ka hiti meba me famihinakere, me e narifikimaba mati. Owa e nofe ya hahi e nofamarehibonaka hari. Ha ita e nofe ya hahi e nofamarehibonaka hari. Yinero noko e toniha Teoso e nofatera e amake", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi fariseo mera hora nematamonaka.

¹⁴ Fariseo ati me hikamitehimatamonaka haha yama nafi kamine ati. Me haha hikanematamonaka, yinero me nofi karo kasiro ya.

¹⁵ Sesowi mera hiyarematamonaka. "Te ehene me awaha te amosamone me ati nabone te ati na te ati boti hiyara Teoso watoka. Te ehene amosamone tera me kahiyara te ehene Teoso nofakara, te hiri naro".

¹⁶ "Hibati ka Mowisei ati me watohemetemoneke. Teoso ati kakamina me ati me wato, nemetemoneke, Yowao watamatara ya mata. Yowao hiyara amosa kamini tai tohibehimatamonaka, Teoso ka towisawa kaminari.

Faya me nafi ota ha nineke, waha, Teoso ka towisawa ya me tabahabone mati".

¹⁷ "Neme ya wami famaha ahabi ya Mowisei ati ta ahabatereba amaka, yama hani karo, ati nafi nafi. ¹⁸ Tika yibote tekanakosa fanawi bara titiwai ya yama hiyara hiri tinahabone tike. Tika yibote tekanakosaha bare hitiwai ya ehene hiyarebonaka".

Me ka owa honehi Rasaro honare ya fame me taminemetemone amake.

¹⁹ "E ka owa honehi okominahabone onahara oke, makari amosa aki nofahari manakone nafiharo. Ayaka hiri ni fawa rematamonaka. ²⁰ Hinaka yobe ka nokobi beheri ya Rasaro fofore tohehimatamonaka, me hekamahari, honarari, mese bosaro kihahari. ²¹ Yamata homokori kabehibona ati nematamonaka, foro naro hahi honehi ka mesa bofe ya. Forehi hinaka bosaro yome me hero hinehemetemoneke".

²² "Ahabe Teoso nanarifa me hekamehimatamonaka, Abarao tafi ya tafi famehibonaha. Hahi honehi ahabe me hikamomatamonaka. ²³ E abohi taboro ya sawihi kokoriri nematamonaka. Abarao ya Rasaro me famaha mera awehimatamonaka yama yabo ya. ²⁴ Ha hinehimatamonaka. 'Abi Abarao owa wati tiwahahi. Rasaro tiyosemahi owa ni ya. Ye tati bono ya faha bori kane ya obete bori kanehibonaka, obete tosiriba karo. Kokoriri onofa ama oke haha yifo hiri ni ihi haro', ati nematamonaka".

²⁵ "Abarao ati yana nematamonaka. 'Okatao yama amosa tikihi tinofa ama tike, yati tini ya. Rasaro ta yama nawaha hiri nofe amaka. Yama nawaha hiri tine tike waha. Rasaro ta taminawahaka. ²⁶ Teoso ehene hoti wake e baikani ya. Ota tokomihinakere fahi. Te kamakihina rihi ke ahi', Abarao ati nematamonaka".

²⁷ "'Abi Abarao Rasaro tiyosehi okobi taboro ya.
²⁸ Okaniso me siko na me nake. Rasaro mera hiyare-bonaka, me kamakirahaba mati ahi. E kokoriri teha e amake ahi', ati nematamonaka".

²⁹ "Abarao ati hiyarematamonaka. 'Teoso ka yama hani me kihake. Hine Mowisei ati me mita, hine Teoso ati kakamina me ati me mita, ke', ati nematamonaka".

³⁰ "'Abi Abarao Mowisei ati miti me nofakere, Teoso ati kakamina me ati miti me nofarihi ke. E abowi tokomaki ya me ni ya me ati amosaboneke. Me ihi hiyara me nofamaraboneke', ati nematamonaka".

³¹ "Abarao ati hiyarematamonaka. 'Mowisei ati miti me nofara Teoso ati kakamina me ati miti me nofarihi na e ahaba e wamisamaba ati miti me nofarihi, naboneke', ati nematamonaka", Sesowi ati nematamonaka".

17

Sesowi mera kaminematamonaka, me ihi me one yama hiyara hiri na mati.

¹ Sesowi he ya tataba mera hiyarematamonaka. "Yama hiyara me hiri te me amake, me one ihi. Fare Teoso ati ehene amaka. Tiwehene tika owa yama hiyara hiri ne ya, tiwa tiyokobisabone tike. ² Tihabene ama tike, e ka owa Teoso nofehi okatao tohe yama hiyara hiri rabona karo. Tinamiti ya yati ehebote me matohene me amake, tiwa me koro nifehene tiwa ma ya, e ka owa Teoso nofehi ka yama hiyaraba wataribone karo, tiwehene".

Me ati somawamabone Sesowi ati nematamonaka me one ni ya.

³ "Tiwa tekatomahi. Tika owa yama hiyara hiri ne ya tiwa ni ya hora tinehibonaka. Ehene nofamare ya tiwati somawamabone tike, he ni ya. ⁴ Yama hiyara 7 na hiri ne ya tiwa ni ya yama we oharia ya, tiwati somahabone

tike, ati yana ne ya, 'Owehene onofama okere', ati ne ya, ati yana ni 7 nari", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi mera kaminematamonaka, Teoso kiti wato yokana me toha mati.

⁵ E ka Hiti me aate hinehimatamonaka he ya tataba mati. "O tara tikanawanabone tike, Teoso kiti wato yokana ota tohabone ota", me ati nemetemoneke.

⁶ E ka Hiti ati yana nematamonaka. "Teoso kiti wato biti te tohi ya awa te yosi ya, fara te ati nima awa naboneke. 'Awa tiwa bore tikanabone tike, tiwa koro tifehabone tiwa ma ya', tini ya fara tiwati nima awa naboneke".

Sesowi mera kaminematamonaka, yama ahi ni me amosa mati.

⁷ "Tika yama aahi ne ya himata nima tiribe he ni ya? Fatara ka yama ahi, ofeya mera narifa, ne kame ya himata nima tiwati ribe he ni ya? Tiwati e naba ama ti ahi: 'Kamakabote tinahi, titafibeya', tibana? ⁸ Tiwati e rabone tike ahi. Tiwati e nabone tike ahi: 'Otefebone tiwasiabone tike. Makari tikawahi, otefebone sawa tinahaba tiwa. Oko tafi hawa tohi ya titafabana tike', tinahabone tike. ⁹ 'Faya amake', yama hiti ati neba ama, hinaka yama aahi ni ya, hinaka yama aahi yama ahi ni hawa tohe ya? Ati e rebonaka ahi. 'Faya amake', ati rebonaka, yama nafiha hinaka yama aahi ahi re karo, hine ya yama hikamina hiri ne karo. ¹⁰ Te e tebisaha te amake ahi. Yama nafi Teoso hikaminaha hiri ni te hawa tohi ya, te ati e nabone teke ahi: 'Ha ota tika yama aahi me ota amake, hine ya. Yama tikaminaha ota hiri na otake hine ya, ota ka Hiti tihaha tiwa', te ati naba te amake", Sesowi ati nematamonaka.

Me mese hiyara me 10 na mera Sesowi nakitamehimatamonaka.

¹¹ Sesowi tokomematamonaka Serosarei ya. Kariwe-matamonaka Kariyera baikani ya. Kariwa nematamonaka

Samaria baikani ya. ¹² Tabora witi ya me makiti 10 na mera kobo nematamonaka, me mese hiyara mati. Me ma nakehemetemoneke, Sesowi wai yabore ya. ¹³ He me ha nemetemoneke. "Sesowi ota ka Hiti otara wati tiwahahi".

¹⁴ Sesowi mera awehi ati yana nematamonaka. "Te tokomahi, tera te namobeya sasetoti me ni ya", ati nematamonaka. Me tokomemetemoneke. Hawi ya me yaka na me kitamemetemoneke.

¹⁵ Me ka owa ohari wete namehimatamonaka Sesowi ni ya, me kitami awahari. Wete name Teoso kahiyarehimatamonaka, ha ni kitahari. ¹⁶ Sonarisehimatamonaka Sesowi nokosi ya. "Faya amake", ati nematamonaka. Samaria kamatamonaka.

¹⁷ Sesowi ati yana nematamonaka. "Me 10 ra me awine, me kitama mati? Hibaka me one toha me awineriya, me 9 na mati? ¹⁸ Me wete namararake, Teoso me kahiyarahaba mati. Fare bare oharika, wete namahari", ati nematamonaka.

¹⁹ Hihiyarehimatamonaka. "Tiwamisamahi. Tikamahi. Tikitama tike, Teoso kitehimona tini karo".

Teoso ka towisawa kakitebona Sesowi kaminematamonaka.

²⁰ Fariseo Sesowi me hiyaremetemoneke, Teoso ka towisawa kaki me watohabone mati. Sesowi ati yana nematamonaka. "Teoso ka towisawa kaki te awateraba te amake. ²¹ Te ati e terabone teke ahi: 'Hoho, te awa ha. Sawika hari', te ati rabone teke. "Hoho, sawi kamona ahi", te ati rihi naba teke. Teoso ka towisawa kakehibonaka te ati boti ya", ati nematamonaka.

²² He ya tataba mera hiyarematamonaka. "Yama toyabo ya te ati e tehabone teke ahi: 'Neme ka Owa kamakabote nebona onahara oke, owehibonaha', te ati tehabone teke. Te awatereba amaka. ²³ Tera me hiyaraba te amake. 'Hoho sawika hari', me ati naba me amake. 'Hoho sawihimonaka ahi', me one ati, naba me amake. Te yana rabone teke. Te tokomakerabone teke me ni ya.

²⁴ Neme ka Owa yama yebe kani nima nebonaka fare amo ni ya. Yama yebe kana oya kite amake, kaya nikimaharo neme ya".

²⁵ "Neme ka Owa kokoriri namateba amaka mata kasiro ya. Me nafi hikakobonaka mata. ²⁶ Neme ka Owa kame ya me e naba me amake, Nowe me one nimetema, hibati ka memetemone mati. ²⁷ Fara me tafi toha, fara me abe yabi toha, nemetemoneke, Nowe ati me mitara mati. Faya Nowe tokiyomehimatamonaka hinaka fotowati ehebote tori ya. Faha fowe kimisa ihi me nafi ahabemetemoneke, Nowe ya me tabara mati. ²⁸ Ro ka fara me toha nemetemoneke, me tafi fawa ra mati, yama me nikaha mati, yama me ta na mati, yama me koro, yobe me hiri, na mati. ²⁹ Ro banehimatamonaka Sotoma ya. Neme ya yama hiri ni sonaha ihi me nafi ahabemetemoneke, me wina mati sitati ya".

³⁰ "Yama e nabisaboneke ahi Neme ka Owa kame ya. ³¹ Afa yama ya e ka owa yobe bari ya warehi tokiyomamarehibonaka yobe toro ya, hinaka yama tonakamehibana. Hahi fatara ya wehi tokomarehibonaka tabora ya, hinaka yama tonakamebonaha. ³² Te ati katamoriyahi Ro fati tamine ya. ³³ Bofe ka yama era kasomabone e ati na e kasomiba ka yama wataraboneke. Bofe ka yama e nofara era e kasomabone eke. ³⁴ Afa yama soki ya kama ya me amo kana owa Teoso hekama, owa toforikosa, nebonaka. ³⁵⁻³⁶ Fana famarawa tiriko ahi narawa one Teoso hekama, one toakosa, naboneke", Sesowi ati nematamonaka.

³⁷ Me aate hinehimatamonaka. "Sesowi hibaka ya yama tohatehaba amari?"

"Neme ka Owa kame ya me nafi hiwatoba amaka. Bani ahabe ya boko me hiwasiba amaka", Sesowi ati nematamonaka.

18

Me ora ni fawa rabone Sesowi ati nematamonaka.

¹ Sesowi hiyara kaminematamonaka mera kanawana-hari, me ora ni fawa rabone mati. ² "E ka owa sowisi tohehi sitati one ya winehimatamonaka, Teoso nofarari, me one nofarihi nari. ³ Afa sitati ya fanawi winehemetemoneke, maki ahabari. Fara toki totoha tohehemetemoneke sowisi ni ya, he aate nabonehe. 'Owa tikasomahi. E ka owa oko yama yabahareka, owa kakoari. Aate tinehibonaka oko yama ta namehibonaha owa ni ya', ati nemetemoneke".

⁴ "Sowisi kasomi hinofarehemetemoneke. Ati fawa rimakoni ati boti yana nematamonaka. 'Teoso onofara me one onofarihi onaha ⁵ fanawi okasomahabanake, ati fawa raro. Owa ma tonihariyahi', ati nematamonaka".

⁶ Sesowi hiyaramatasehimatamonaka. "Sowisi ati tamine te mitahi, mera kasomi nofarari. ⁷ Teoso mera kasomeba awaka, hinaka mati, ha ni me fawa hirahari, yama soki ya me ha, yama wa toni ya me ha, hinahari. Mera kasomi kerewe reba awaka. ⁸ Mera kasomakabote nebonaka. Keye amakere. Neme ka Owa kame ya ahi wami ya, himata nima me naba me amari, me wina mati? Teoso kitehimona me hinehiba ama, me ati boti ya?" Sesowi ati nematamonaka.

Fariseo ya yinero yayaba me fama me taminemetemone amake.

⁹ Sesowi hiyara one kaminematamonaka, me him-itabonehe, me ili amosamone me ati na mati, fara mati, me ili amosi mati tohahamone me ati na mati. ¹⁰ "Me famaha me towakiyomemetemoneke tebori wari ka yama ya, Teoso me ha nabone mati. Ohari fariseomatamonaka. Owa yinero yayaba toha nematamonaka, me ka yinero ta hinehibonaha kofeno ni ya. ¹¹ Fariseo warehimatamonaka ora nari ati boti ya. 'Teoso faya amake. Haha me nima okere, ha owa, me one me kabotia mati, me ili hiyara

mati, me one me ka yibote me ahi narawa mati. Hahi nima okere hari, me ka yinero yabahari, ta hinehibonaha kofeno ni ya. ¹² Fara semana nima yama we famaha ya owa onafimite ama oke. Fare yinero wara oni ya kote ta ote amaka tiwa ni ya".

¹³ "Owa waremakehimatamonaka. Yama kakatomarematamonaka ahi, kokoma ne kari. Bako nabowematomonaka, yawahari. 'Teoso yama hiyara nafiha hiri one oke. Owa tikakorahabone tike', ati nematamonaka".

¹⁴ "Hahi ati Teoso hinofematamonaka. Fariseo ta ati nofarematamonaka. Keye amakere. Tiwehene amosamone tini ya Teoso tiwati nofarebonaka. Tiwehene hiyaramone tini ya Teoso tiwati nofehibonaka", Sesowi ati nematamonaka.

Matehe me kakamabone Sesowi ati nematamonaka he ni ya.

¹⁵ Matehe me kakamemetemoneke Sesowi ni ya, yehe kakibarehibonaha matehe ni ya. He ya tataba me me awaha me me hora nemetemoneke, me me kakamarahabone mati Sesowi ni ya. ¹⁶ Sesowi me ati nofarematamonaka. Mera ha nematamonaka, matehe me kakamakehabone mati. "Matehe hine kamake owa ni ya. Me te ma nikiriyahi. Teoso ka towisawa kobo nake ya haha matehe nima me naboneke me ha hina mati, he ya me tabahabone mati. ¹⁷ Teoso ka towisawa tabi te nofi ya matehe nima te nabone teke. Matehe nima te ri ya Teoso ka towisawa ya te tabarabone teke. Keye amakere", ati nematamonaka.

Me ka owa honehi Sesowi ya famarebona ati nematamonaka.

¹⁸ Mera yoyose owa Sesowi aate nematamonaka. "Ota ka borofeso titaminate ama tike. Himata hiri oribe, oko wini fara tohatehabone owa Teoso taboro ya, ati ehene?" ati nematamonaka.

¹⁹ Sesowi ati yana nematamonaka. "Himataba otaminahamone tine tiri? Teoso ta oharika, taminari. ²⁰ Yama tiwatoa tiwa awine tike, Teoso hikaminehemetemonehe hibati ya.

'Tifana tika yibote amara ahi tirahabone tike. Te ka owa tinabowarihi, te one me ka yama tibotirihi, keye hiri tirihi, tinabone tike, te ka one me ihimone tikamina tiwa. Abi tinofa, ami tinofa, tinahabone tike",

ati nematamonaka.

²¹ Mera yoyose ati yana nematamonaka. "Owehene nafi e teha ama oke, onafira owa. Onafiwaha fara owehene tohasa ke".

²² Sesowi ati yana namatasehimatamonaka. "Tika yama oharia hasi ke, hiri tinahabonehe. Tika yama nafi ta tinahi, yinero manakonebana. Faya yinero ebe tinahi, me honara me ni ya. Tika yinero nafihibonaka fahi, neme ya. Yinero ta ni hawa tihi ya tikamabone tike owa ni ya, e famawahabone e", Sesowi ati nematamonaka.

²³ Sesowi ati mitehi yawi nafihimatamonaka, hinaka yama tami karo.

²⁴ Sesowi awi hiwehimatamonaka, yawahari. "Yama nihinakere haro, e ka owa honehi ka yama, Teoso ka towisawa ya famehibana. ²⁵ E nebonaka ahi, kamero nima. Kamero ka yama nihinakere, tokiyomaba karo akoye hoti ya. Yama nawahi mati toha awineke, e ka owa honehi Teoso ka towisawa ya famaba karo", ati nematamonaka.

²⁶ Sesowi ati me mitaha me ati yana nemetemoneke. "Teoso me hikasomahaba me watateraba me awineke", me ati nemetemoneke.

²⁷ "E ni ka yama nihinakere haro. Teoso ta ni ya yama nihinaraba watatera amake", Sesowi ati nematamonaka.

²⁸ Betiro ati yana nematamonaka. "Sesowi ota ka yama ota kakosa otake, yama nafi, e tabawaibone karo".

²⁹ Sesowi ati yana nematamonaka. "Te ka yobe te kakosa, te ka yibote te kakosa, te ka niso me te kakosa, te ka abi te kakosa, te ka ami, te ka matehe, me na me te kakosa, Teoso ka towisawa ya te tabaha ³⁰ Teoso te ka yamaba ta neba amaka mata ya ahi. Yama toyabo ya te wini fara toha, tehaba teke Teoso taboro ya, ati ehene. Keye amakere", ati nematamonaka.

Sesowi ahabibano kaminematamonaka tasa.

³¹ Sesowi me 12 na mera ha nematamonaka, mera hiyari oharibonaha. "Serosarei ya e tokomabone eke. Fara Teoso ati kakamina me atimetemone nima yama naboneke, me ati nafi, Neme ka Owa tamine me kamina mati. ³² Neme ka Owa me ta naba me amake bara me ni ya. Me haha hikana, me hora, me firo, hinehiba amaka, mese. ³³ Me kosi hinehiba amaka. Me hinabowawaha hinehiba amaka waha. Manakobisa yama we famaha ahaba nowati ya wamisameba amaka yati tohawamari tasa", ati nematamonaka. ³⁴ Sesowi yama hikamina me wawatobiti remetemoneke. Yama nihinaremetemoneke, ati me hiwatoba ka yama.

Sesowi me ka owa kasomematamonaka, noko awaterari.

³⁵ Sesowi yaka ne bori towitimatamonaka Seriko yabori ya. Me ka owa noko awatere itarimatamonaka hawi beheri ya, yinero haha toahari. ³⁶ Me tamaha me yaka na me ati mitehimatamonaka. Mera aate nematamonaka. "Himata amari?" ati nematamonaka.

³⁷ "Sesowi amaka, Nasare kari, fiya tonamari", me ati nemetemoneke.

³⁸ Faya ha ni yana nematamonaka. "Sesowi Tafi ka noti owa aawawa tinahi", ati nematamonaka.

³⁹ Haha he nokosi ya me nahoha me hora hikasematamonaka, ha ni fawa nebonaha. Ha ni fawa rematamonaka. Ha ni kitamisehimatamonaka mata ya. "Tafi ka noti owa aawawa tinahi", ha ni ati namarima nematamonaka.

⁴⁰ Sesowi ma tonamematamonaka. Ati ehene me heka-makimatamonaka he ni ya. ⁴¹ Sesowi beheri ya wamake Sesowi aate hinehimatamonaka. "Himata hiri onahabone tiri tiwa ni ya?" ati nematamonaka.

"Ota ka Hiti yama awi onofa oke", ati nematamonaka.

⁴² "Yama tiwamatasahabone tike, Teoso kitehimona tini karo tiwati boti ya", Sesowi ati nematamonaka.

⁴³ Yama awamematamonaka hibati ya. Faya yaka nematamonaka Sesowi me ya tabahari, Teoso kahiyarahari. Haha he me awaha Teoso me kahiyara nemetemoneke.

19

Sakeo Sesowi awehibona ati nematamonaka.

¹ Sesowi tokiyomehimatamonaka Seriko ya. Kariwehimatamonaka sitati baikani ya. ² Me ka owa Sakeo tohe warehimatamonaka awa ini ya. ³ Sakeo yinero yayaba me ka hitimatamona amaka, yinero kihahari. Sesowi awehibona he awarematamonaka, me tamaha me ihi, nemehare kari. ⁴ Kana ni tai tohame tokomisehimatamonaka awa ya, wabasaharo hawi beheri ya, Sesowi kake ka hawi.

⁵ Sesowi tofotomaki tonokomisamake ha hinehimatamonaka. "Sakeo kisamakabote tinahi. Osawiabone oke tika yobe ya. Afa yama amake haro".

⁶ Sakeo kisamakabote ne Sesowi hima tonamematamonaka hinaka yobe ya, yayai nari. ⁷ Sesowi ati me mitaha me hora nemetemoneke. "Tokaka yama hiyara hihiri ka yobe ya", me ati nemetemoneke.

⁸ Sakeo wehimatamonaka me nokosi ya, Sesowi hiyarari. "Sesowi oko yama ebe onahabana oke me honara me ni ya. Me one ka yinero yabi fiya onihe me ka yinero ta owahamahabana oke. Yinero ohari fiya oniha yinero 4 ne ta owahamahabana oke", ati nematamonaka.

⁹ Sesowi ati yana nematamonaka. "Haha yama wehe ya hahi Teoso kasomaka. Abarao ka noti me ka owa

amaka hari. ¹⁰ Neme ka Owa kakehareka mera siba nebonaha, me tosawariha mati, mera kasomebonaha", ati nematamonaka.

Me ka owa ka yama aahi me terei na me taminemetemone amake.

¹¹ Sesowi ati me mita hiyara one kaminematamonaka, me bori nami karo Serosarei yabori ya. Me tamaha Teoso ka towisawa kakehibona me ati nemetemoneke hibayata ya, towisawatebonaha, Teoso ati kakamina me hikaminehimata. Makoni Sesowi ati yana nematamonaka, hiyara kaminari, ati e nari ahi: ¹² "E ka owa towisawa biti tohe tokomakematamonaka tabora bara ya, yama yabo ya. Fara me tabori ka towisawa tohawebona ati nematamonaka, tabora bara ka me ati ihi. Yana tone me narabi nima nematamonaka, yama toyabo ya kamatebona ati nari. ¹³ Faya hinaka yama aahi me 10 na mera ha nematamonaka, mera kakawebonaha moweta barata tohehi ya, oohariki nari. Ati e nematamonaka ahi: 'Yama te kanikiyahi hahi yinero ya, te ta nabana, oko yinero nafimisaba karo. Manakobisa okomatasi ya yinero te ta namatasahaba teke owa ni ya', ati nematamonaka".

¹⁴ "Toke nowati ya me ka owa me toyosemakiemetemoneke, tabora bara ka mera hiyarebonaha. 'Hahi ota ka towisawa toharebonaka te ati ehene', ati nematamonaka, me ati kaminari".

¹⁵ "Bara towisawa me hinihe tokomematamonaka. Me 10 na me me ha nabone ati nematamonaka, aya moweta ta ne ka mati, yinero awehibonaha. ¹⁶ He nanarifa owa tai tohame ati e nematamonaka ahi: 'Towisawa aya moweta ta tinehiri nafimisahareka. Moweta 10 nawahaka', ati nematamonaka".

¹⁷ "Amosake. Tiwehene amosake. Yama iisi kabote na ta ona kakatomi tinatamina tikeneni. Faya tiwa oyosebana oke, sitati 10 na tekatomaba tiwa".

¹⁸ "Owa kamakitasematamonaka he ni ya. Ati e nematamonaka ahi: 'Towisawa aya moweta ta tinehiri nafimisahareka. Moweta 5 nawahaka', ati nematamonaka".

¹⁹ "'Tiwa oyose onahabana oke ha tiwa, sitati 5 na tekatoma tinahaba tiwa', towisawa ati nematamonaka".

²⁰ "Owa kamakitasematamonaka. 'Towisawa tika moweta amaka hari. Makari ya okarafehi onihi onofe amaka, ²¹ tiwa onakomehi karo, tihamamone oni karo. Tiriko bata tite ama tike, me one koro hinaharo. Yama tiyaba tite ama tike, me hiniharo', ati nematamonaka".

²² "'Tiwehene hiyakere. Tiwehene hiyara tikaminine tike fara tiwa. Owa tiwatoamone tine tike, ohama owa. Owa tiwato tike, me ka yama oyaba owa, me hiniharo, tiriko me one koro hinaha bata, onaha owa. ²³ Himataba oko moweta tiniharahani ama tiri? Okomi ya moweta wara onamenaha, nafimisahari', ati nematamonaka".

²⁴ "Mera hiyarematamonaka me one. 'Moweta te totimakehi, te ta nebana owa ni ya, moweta 10 ne kihahari', ati nematamonaka".

²⁵ "Me ati yana nemetemoneke. 'Towisawa moweta 10 ne kihibaka hibati ya', me ati nemetemoneke".

²⁶ "'Owati te mitamata. Tika yama tamaha onebone me ta namakitasahaboneke tiwa ni ya. Tika yama tamara tika yama me toyabamakiabanake. ²⁷ Haha owa me nofara towisawa ohawarabone me ati na me te kakamahi ahi. Me te waka nahi onokosi ya', ati nematamonaka", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi tokomakehimatamonaka Serosarei ya, someto biti weye hinahari.

²⁸ Faya Sesowi yana tone tai tohamematamonaka Serosarei ya. ²⁹ Orifa ka atami ya kobo tonamematamonaka tabora Betifase ya Betania famaha yabori ya. Faya he ya tataba me famaha mera tokayosewitehimatamonaka.

³⁰ "Te towakahi tabora ya, fa kowani ka tabora. Te

towakiyomawiti ya tabora ya someto biti te wasihaba teke matohari, era weye namatarahari mata. Te tise ya te kakamebonaka ahi. ³¹ Me ati yana ni ya 'Himataba te tisara?' me ati ni ya te ati e naba teke ahi: 'Ota ka Hiti hinahareka', te ati naba teke", Sesowi ati nematamonaka.

³² Faya me towaka someto biti me wasihemetemoneke fare Sesowi ati nima. ³³ Faya someto biti me tisaha someto hiti me me aate hinehemetemoneke. "Himataba someto biti te tisineri?" me ati nemetemoneke.

³⁴ "Ota ka Hiti hinahareka", me ati nemetemoneke.

³⁵ Faya me hekamehimatamonaka Sesowi ni ya. Me ka makari me ibariemetemoneke someto bari ya. Faya Sesowi me nawitarehemetemoneke someto mese ya.

³⁶ Faya yaka kanehimatamonaka. Hawinebona me yoto hikanematamonaka me ka makari ya.

³⁷ Towakisami yana tohehimatamonaka orifa boti ka atami ya. He ya tataba me ha ni yana tonehemetemoneke, me yayai na mati. Teoso me kahiyaremetemoneke, Sesowi kitehi ehene me wati nawaha mati. ³⁸ "Towisawa kakehareka Teoso ati ehene. Teoso hinofa hika. Teoso amosemona e ati nineke. Neme ka yama amosaboneke waha", me ati nemetemoneke.

³⁹ Fariseo me one me baikani ya me sawiha me ati yana nemetemoneke. "Borofeso tika tataba me hora tikasahi, me ati fawa naba mati", me ati nemetemoneke.

⁴⁰ "Me ati fawa kani ya yati ha naba amake, fara me ati nima naro", ati nematamonaka.

⁴¹ Serosarei yabori ya Sesowi bori name yama awehimatamonaka. Faya ohi nematamonaka, sitati aawawa nari. ⁴² "Tera kasomi te watohemenehe, tera te kasomene te amake. Tera kasomi te watoteraba te amake", ati nematamonaka. ⁴³ "Yama nawaha te hiri tehaba te amake. Tera me nofara yama nemeha me nawawamatehaba me amake, sitati ka yama babari kana ya me kariwahaba mati. Sitati me moto kitehaba me amake, te tasi toribone

karo. ⁴⁴ Tera me nahabitehaba me amake, tera me were nisi ya wami ya. Te ka matehe toha naba amake. Yobe nafi me nahabitehaba me amake. Yama bari kani hasi naba watamateraba amake. Teoso tera kasomaba ka yama amo ni te watori ka te ahabatehaba te amake", ati nematamonaka.

Sesowi mera toyosemehimatamonaka, yama me ta na mati teboru wari ka yama ya.

⁴⁵ Sesowi tokiyomehimatamonaka teboru wari ka yama ya. Mera toyosemi yana tonehimatamonaka, me tokomabone mati, me nafi yama me ta na mati teboru wari ka yama ya. ⁴⁶ "Teoso ka yama hani ati e teha amake ahi:

'Okoko yobe Teoso hihiyaramona me hinehiba amaka',

Teoso ati nematamonaka. Yama boboti me tabori tohawake te ehene", Sesowi ati nematamonaka.

⁴⁷ Sesowi mera kanawanehimatamonaka fara yama we nima, teboru wari ka yama ya. Sasetoti me ka hiti me ya Mowisei ati kakamina me tabaha me hinabowehibona me hinehimatamonaka. Me ka hiti me toha, nemetemoneke. ⁴⁸ Me hinabowebona me hinehi nabowi me hiwatorehimatamonaka, me tamaha me ihi, ati kamiti me hinofe kari kasiro ya.

20

Hike ati eheneno yama e na hiri tine tiri?

¹ Yama we one ya mera kanawanehimatamonaka teboru wari ka yama ya, hiyara amosa kaminari me ni ya. Sasetoti me ka hiti me toha, Mowisei ati kakamina me toha, me ka hiti me toha na me sawihemetemoneke fahi. ² Me aate hinehimatamonaka. "Tiwa tikaminahi ota ni ya. Hike ati eheneno yama e na hiri tine tiri?" me ati nemetemoneke.

³ Sesowi ati yana nematamonaka. "Tera aate okibone bisa ha owa.Yama te kaminahi owa ni ya ahi: ⁴ Hibake ati ehene Yowao mera iibofariseta amara? Teoso ati eheneta ama? Fare ati eheneta ama?" ati nematamonaka.

⁵ Faya me abe hiyaremetemoneke. "Teoso ati ehenetemona e ati ni ya ati e neba awaka ahi: 'Himataba ati te nofareta amara?' ati neba awaka. ⁶ Fare ati ehenetemona e ati ni ya era me banahabone eke yati ibe ya, era me nahabihabone mati. Yowao Teoso ati kakaminamona me ati teha me amake", me ati nemetemoneke, me abe hiyara mati.

⁷ Sesowi me hiyaremetemoneke. "He yosehita ota watokara", me ati nemetemoneke.

⁸ "Yowao kamini te nofari ka owa yosehi kamini onofabisa okara", Sesowi ati nematamonaka.

Ofa me heta na me taminemetemone amake.

⁹ Sesowi hiyara kaminematamonaka. "E ka owa ofa tamaha koro nematamonaka. He ni ya ofa me heta nemetemoneke ati ehene, ofa boni me ebe nabone mati. Tokehimatamonaka tabora one ya, wami one ya. Wine ka yama toyaboemetemoneke".

¹⁰ "Ofa boni hahata ka yama ya hinaka yama aahi yosemematamonaka ofa me ahi na me narabi nima nebonaha, ofa me ebe kanahabone mati. Ofa me ebe karehemetemoneke. Hinaka yama aahi me baro hine me hiyosemehimatamonaka, hinita tohahari".

¹¹ "Hinaka yama aahi owa yosematasehimatamonaka. Me hekawatasarematamonaka. Me hikatomatasehimatamonaka. 'Tihiya tikere', me ati nemetemoneke. Me hiyoseme tokomematamonaka, hinita tohari".

¹² "Owa hiyosematasematamonaka. Awa ya me baro hine me hiyoseme tokomematamonaka".

¹³ "Ofa hiti fare hiwa hiyarematamonaka. 'Himata hiri oribe waha? Okatao onofe oyosemabana oke. Me hikakoreba awaka', ati nematamonaka".

¹⁴ "Faya biti kamaki kobo namaki me hiwe me abe hiyaremetemoneke. 'Efe biti amaka hari. Ofa hiti ahabe ya hinaka yama hihawaboneke waha. Hima e nabowaho. Hinaka yama e ihawaibeya', me ati nemetemoneke. ¹⁵ Me hiwate me hekamematamonaka ofa wati beheri ya. Me hinabowematamonaka fahi".

"Himata nima ofa hiti neba amara waha? ¹⁶ Kame ya mera nahabihiba awaka afa mati. Hinaka ofa tabori totimake ya ta hiwahawitiaba amake me one ni ya", Sesowi ati nematamonaka.

He ati me mitaha "Hika", me ati nemetemoneke.

¹⁷ Sesowi mera kakatomehi ati yana namatasehimatamonaka. "Haha yama hani ati te watorine, e naro ahi:

'Yobe me hiri na yati one me hinofara afa yati yobe ewene taiti tohineke waha',

yama hani ati te amake. ¹⁸ Te ka owa sone ya haha yati mese ya baka kanebonaka. Haha yati te ka owa kini ya taborisehibonaka", Sesowi ati nematamonaka.

¹⁹ Mowisei ati kakamina me ya sasetoti me ka hiti me taba Sesowi ati me mitaha Sesowi ati me watohemetemoneke, mera kaminari, hiyara ya. Me watakabote hinehibona me hine me hiwatarehimatamonaka, me tamaha me ihi, me me nakome karo.

Sesa ka yineroba e ta nibana?

²⁰ Sesowi me kakatomanawi nemetemoneke. Me one me me yosehemetemoneke he ni ya, he me aate nabone mati, he ati me mitahabone me ati nama na mati, ati tosawari tabiyo. Ati tosawari ya ati me hikaminebona

me hinehimatamonaka kofenato ni ya, kofenato hibehibonaha.

²¹ Me aate hinehimatamonaka. "Borofeso yama watobote ama tike, ha tiwa ta, yama amosa tikamina tiwa, me tikanawana tiwa, yama amosa ya. Fara tiwati tohanawi te ama tike me nafi ni ya. Me tikanawanate ama tike Teoso ka hawi yokana ya. ²² E ka yinero Sesa yabehibona ati ne Sesa ka yinerobona e ta nibana?" me ati nemetemoneke.

²³ Sesowi mera watohimatamonaka, me hikeyehibona me hinahari. ²⁴ "Moweta tenario tohehi te namohi owa ni ya. Hibake kanamori amara hari, moweta kari? Hibake ino amara ha, moweta kari?" Sesowi ati nematamonaka.

"Sesa ino amaka, Sesa kanamori ya famahari", me ati nemetemoneke.

²⁵ Sesowi ati yana namatasematamonaka. "Fare Sesa ka yama te ta nabone teke fare Sesa ni ya. Fara Teoso ka yamabisa te ta nahi fare Teoso ni ya", Sesowi ati nematamonaka.

²⁶ Ati tosawaribona me hine me tamaha me nokosi ya mera kasawarihatamonaka. "Hika", me ati nemetemoneke, me ati fawa kanahabani mati.

Satoseo Sesowi me aate nemetemoneke.

²⁷ Satoseo me one kakehemetemoneke Sesowi me aate nabone mati. E ahaba Teoso era nakitamarebona satoseo me ati te me amake. ²⁸ "Borofeso Mowisei ka yama hani ati e teha amake ahi e ni ya: E ka owa ahabe fati kahiwaraharo nisori fati hitiwahaboneke, biti nawahabonehe, hahi ahabe biti nawabona kari, Mowisei ati nematamonaka. ²⁹ E ka owa biti me 7 nemetemoneke. Taiti fanehi kahiware ahabematamonaka. ³⁰ Nowati ka fare toha nematamonaka. ³¹ Fara me one tohamake nemetemoneke, me nafi fanaha mati. Fanawi fara ohariemetemoneke, me hitiharo. Me nafi ahabemetemoneke, me kahiwaraha mati. ³² Me ahabi nowati ya fanawi ahababisetememoneke.

³³ Teoso ati ehene me kitami ya hike fati tohahaba amari, me nafi yabaharo?", satoseo me ati nemetemoneke.

³⁴ Sesowi ati yana nematamonaka. "Haha yama ya me fanineke ahi. ³⁵ Haha me ihi amosa me kitama me fanamateraboneke. ³⁶ Me ahabamateraboneke. Teoso nanarifa me nima me nawahatehaboneke. Teoso biti me me tohawatehaboneke, Teoso yati mera tonihawahame kari. ³⁷ Me ahaba yati me tohawamatehaboneke".

"Yama te watora te awine? Mowisei fare ati amaka. Me ahaba me kitamatehabone Mowisei ati nematamonaka. Aya awa bite afe kahatiha Mowisei awamatamona ya Teoso kaminematamonaka, Abarao me ka Teosomatamona hinahari, Isaki Yako me na mati. ³⁸ E abohi ka Teoso amakara. E yati na ka Teoso amaka. E yati ya Teoso tabate amaka", Sesowi ati nematamonaka.

³⁹ Mowisei ati kakamina me one ati yana nemetemoneke. "Era kakanawana tiwati amosake", me ati nemetemoneke. ⁴⁰ Sesowi aate ni me fawa nemetemoneke waha, me habi bayimari karo.

Kirisito Tafi ka Hiti tohe ya himataba noti hiraba?

⁴¹ Sesowi mera aate nematamonaka. "Himataba me ati e nineri ahi, 'Kirisito Tafi ka noti amaka', me ati na mati?

⁴² Fare Tafi ati e nematamonaka ahi, Teoso tahi ka yama hani ya:

'Teoso ati e nareka ahi, oko Hiti ni ya: "Tiwitarehi oko kanihina ka ya. ⁴³ Tiwa me nofara me kitaraba me amake tiwehene, owati ihi. Tiwariabone tike me mese ya, me tai tikana tiwa"',

Tafi ati nematamonaka, Teoso ati kaminari. ⁴⁴ Tafi ka Hitimona hinehimatamonaka, Kirisito. Kirisito Tafi ka Hiti tohe ya himataba hinaka noti tohehiba amara?" Sesowi ati nematamonaka.

Tera te kakatomahabone teke, Mowisei ati kakamina me ni ya.

⁴⁵ Sesowi he ya tataba mera hiyarematamonaka me one nokosi ya. ⁴⁶ "Tera te kakatomahabone teke, Mowisei ati kakamina me ni ya. Me yaka teha me amake sitati ya, makari yaboha me akaha mati. Mekato ya me sawiha me one ati yana ni me nofate me amake, 'Afa ama ti?' me ati na mati me ni ya. Sinakoka ya me sawiha nahori me nofateha me amake me one nokosi ya. Ayaka ya me sawiha nahori me nofateha me amake ayaka hiti beheri ya. ⁴⁷ E fanawiri makiti kihamarawara yinero ta narwabone me hirawa yinero kiharawara yobe ta narwabone me ati te me amake. Afa me ihi yobe kihamaterawara amake. Fara me ora ni yaboteha me amake, me one me ati me himitibone karo, me me kahiyaribone karo. Teoso mera kosi tehiba amaka mata ya", Sesowi ati nematamonaka.

21

Fanawi honara yama ta na Sesowi kahiyarehimatamonaka.

¹ Sesowi hiyare ki nawahame mera awehimatamonaka, me honaha mati, yinero me te na mati fare yinero wiyene ya, teboru ka yinero wiyene. ² Fanawi awa nematamonaka, honararo, maki ahabemata, hinaka moweta famehi te naro, fotarari. ³ Sesowi ati yana nematamonaka. "Hahi yinero fanawi honara ta hinehi nafi mati tohaka. Me one yinero ta hinehi ta fotakara. Keye amakere. ⁴ Haha me honaha me ka yinero hasi ne me ta hinareka. Fanawi honara hinaka yinero nafi ta narake, tafeba kanikaraharo mata", Sesowi ati nematamonaka.

Teboro ahabatebona Sesowi hinehimatamonaka.

⁵ Sesowi ya tataba me ati yana nemetemoneke, teboru me kamina mati, hinaka yati fotaha amosamone me ati na mati, atori amosemona me ati na mati, me ta hinehemete

Teoso ni ya. Sesowi ati yana nematamonaka. ⁶ "Haha te awaha ahabatehaba amake, nafi. Yati me nahabitehaba me amake, yati nafi, yama babari kana karo. Yati ibe so kanikimatehaba amake", ati nematamonaka.

Yama nawaha nahabone Sesowi ati nematamonaka.

⁷ Sesowi me aate nemetemoneke. "Yama amo ni e ni ya natehaba amari, afa yama? Yama amo nibone yabokiri ya himata ota awatehaba ota amari, Teoso hinamoaro?" me ati nemetemoneke.

⁸ "Tera te kakatomiyahi. Tera me keyehariyahi. Me tamaha me kakehaba me amake, owamone hine me toniha mati. Me ati e naba me amake ahi: 'Efe ama oke. Afa yama amo nibone amake haro', me ati naba me amake. Me ya te tabaraba teke".

⁹ "Yama mowa ni tamine te mitahaba te amake. Fara me ka towisawa me me mowa naba me amake. Te kakomeraba teke. Afa yama kakehaba amake, Teoso ati ehene. Yama nafi ahabaraba amake mata. ¹⁰ Bara me abe mowa naba me amake. Towisawa me toha naba me amake, me abe mowa na mati. ¹¹ Wami kiha ni kitahaba amake. Yamata ahababa amake, tabora tamaha ka yamata. Yama kome tamaha kake, naba amake. Me korikoriri naba me amake. Yama fotaha kakerawahaba amake, neme ka yama".

¹² "Afa yama nokosi ya tera me kokoriri nihaba te amake. Tera me wati ya tera me bokori naba me amake. Tera me nakibiaba me amake kateya ya. Tera me ta naba me amake sinakoka ka me ka hiti me ni ya, towisawa me ni ya, kofenato me ni ya, owa te nofi karo. ¹³ Otamine te kaminaba te amake me nokosi ya. ¹⁴ Te ati boti yama tikariyahi, yama te kaminabana me ni ya. ¹⁵ Te hiyari watohabone teke, owati ihi. Tera me nofara me ati te fiya kanahaba teke, me nafi. ¹⁶ Te ka abi tera me ta naboneke. Te ka niso me toha naboneke, te one mati, te one tera nonofa mati. Te one me me waka naba me amake. ¹⁷ Me

nafi tera me kakoaboneke, owa te nofi karo. ¹⁸ Tera me nohoho niraboneke. ¹⁹ Teoso nofi te fawa rabone teke. Teoso tera kasomebonaka".

Serosarei ahabatebone Sesowi ati nematamonaka.

²⁰ "Saotato me tamaha Serosarei me moto kanaha me te awaha yama te watohabone teke, Serosarei ahabibone ka yama, hibati ya. ²¹ Sitati ya te sawiha te tokomabone teke. Sitati beheri ya te sawiha te tokiyomamarahabone teke. Soteya ka tabora ya te sawiha te tokomaba te amake yati nemeha ya. ²² Teoso yama hiyara manakone nahabihonaka, yama hiyara me hiri hiteharo. Fara Teoso ka yama hani ati nima, yama naboneke, ati nafi. ²³ Me fanawi nabati weyeri narawa kokoriri narawaboneke. Me fanawi one matehe yoari fehe hifarawaha kokoriri narawa naboneke. Me nafi kokoriri naboneke, Teoso yama hiyara manakone nahabi kari. ²⁴ Saotato me tamaha me me nahabihaba me amake. Me tamaha me me towakamarawahaba me amake fara tabora nima. Bara Serosarei me nahabihaba me amake. Teoso Serosarei ta neba amaka bara me ni ya. Manakobisa yama toyabo ya Teoso Serosarei totimaketehiba amaka tasa, bara me ni ya".

Neme ka Owa kamitebona Sesowi kaminematamonaka.

²⁵ "Teoso yama namohiba amaka, bahi ka yama, abariko ka yama, amowa me ka yama. Bofe ka me winaha me baki tokotoko kanahaba me amake, tabora nafi ka mati. 'Himata amari?' me ati naba me amake, ma moni me mita mati, ma rike moni. ²⁶ Neme ka yama bara tohawaba amake. Yama me awi ya me kakomeha me ahabakosaba me amake. 'Himata yamaba amari fa, kakehabana?' me ati naba me amake".

²⁷ "Faya Neme ka Owa me awahaba me amake, kama-hari, sawihari neme sabi boti ya, kitahari, oya kanikimahari kasiro ya. ²⁸ Haha yama te awi ya te habo bayihabone teke. Afa yama ya Teoso tera kasomaba ka yama amo

nibone tohaboneke fahi ayata ya", Sesowi ati nematamonaka.

Hine me kakatomahabone Sesowi ati nematamonaka.

²⁹ Hiyara kaminematamonaka me ni ya. "Fiko te awake. Awa nafi te awa, ke. ³⁰ Afe yati tohawardwi ya yama te watote te amake, yama hiwe ka yama, yabokiraharo. ³¹ Fiko ka yama nima Teoso ka towisawa ka yama naboneke, kamahari. Haha yama okominaha te awi ya yama te watohaba te amake, Teoso ka towisawa kamabona ka yama, yabokiraharo. ³² Te one me sawisa naboneke haha yama okominaha nafi kaki ya. Keye amakere. ³³ Hine ya neme ahaba, wami ahaba, tehaba amake. Owati ta ahabateraba amake".

³⁴ "Tera te kakatomahabone teke. Te hanoriyahi. Yama tamaha tera nahatoriyahi. Teoso ka towisawa tera bata karayaho, afa yama amo ni ya. ³⁵ Teoso ka towisawa kame ya kerewe namarebonaka. Kamakabote nebonaka hibati ya. Tabora nafi ka mera bata kanehibonaka. ³⁶ Te amo rabone teke. Te tonokoabone teke. Te ora ni fawa rabone teke, te hasi tehabone te, te kokoma rabone te, Neme ka Owa nokosi ya", Sesowi ati nematamonaka.

³⁷ Sesowi mera kanawanematamona amaka fara yama we nima, teboru wari ka yama ya. Yama soki ya sawihimatamona amaka orifa boti ka atami ya. ³⁸ Me bosa rima nemetemoneke, me tokomakehabone mati teboru wari ka yama ya, Sesowi ati me mitahabone mati, me nafi.

22

Yota Sesowi ta nebona ati nematamonaka me ka hiti me ni ya.

¹ Bao fehemeto kihare ka ayaka yabokirehemetemoneke, Basikowa ka ayaka. ² Sasetoti me ka hiti me ya Mowisei ati kakamina me taba Sesowi me nabowahabone

me ati nemetemoneke. Me hinabowarematamonaka mata, me me nakome karo.

³ Manakobote inamati tokiyomehimatamonaka Yota ni ya. Me 12 na me ka owamatamona amaka. Ino owamatamonaka, Isikarioti. ⁴ Sasetoti me ka hiti me ya teboroka saotato me ka hiti me taba mera hiyarematamonaka, Sesowi ta nebona ati nari me ni ya. ⁵ Me yayai nemetemoneke kasiro ya. Barata aate nematamonaka me ni ya. Barata me ta nabone me ati ni ka ⁶ ati amosematamonaka. Ati boti yama nima nematamonaka, Sesowi ta nabona ka yama, me ni ya, me tamara me ya tababona ka yama.

Basikowa ka marinabone me hawa tonihemetemoneke.

⁷ Bao fehemeto kihare amo nimatamonaka, ofeya me waka narawi karo, Basikowa ka marina tafebonehe. ⁸ Betiro ya Yowao me famaha mera Sesowi yosehimatamonaka. "Yamata te wasihabone teke Basikowa tafebonehe, e kabahabonehe", ati nematamonaka.

⁹ "Hibaka ya yamata ota wasiribe?" me ati nemetemoneke.

¹⁰ "Te towakiyomabone teke sitati ya. E ka owa te kobo nabone teke, faha tiwa kanahari boti ya. Efe nowati ya te kayotoabone teke. Tokiyomamebonaka efe yobebona ya.

¹¹ Yobe hiti te aate niyahi, te ati e na te ahi: 'Borofeso ati e nareka ahi: "Hibaka ya yama bari kani tori ya otafaribe Basikowa tafe okoba owa, oko tataba me ya otaba owa?" ati nareka', te ati nabone teke. ¹² Yama yofi kanehibonaka, yama bari kani tohamisamakeharo, tori nafiharo, mesa kihaharo. Yamata te wasiyahi fahi, Basikowa tafebonehe".

¹³ Me towaka fare Sesowi ati nima yama nemetemoneke. Yobe me wasihemetemoneke. Faya Basikowa tafebone me wasihemetemoneke fahi.

Basikowa tafe Sesowi me kabehemetemoneke.

¹⁴ Faya ayaka yana tonehemetemoneke. Sesowi itari-matamonaka mesa ya, he ya tataba me ya tabahari.

¹⁵ Sesowi ati yana nematamonaka. "E tabi onofa oke kasiro ya haha ayaka ya, kokoriri obone ka yama nokosi ya.

¹⁶ Manakobisa Basikowa tafe okobamatasatehaba ama oke, Teoso ka towisawa kame ya. Basikowa tafe okobamaraba ama oke mata", ati nematamonaka.

¹⁷ Faya kobo itihi "Teoso faya amake", ati nematamonaka. "Te fawahi haro, te nafi", ati nematamonaka.

¹⁸ "Ofa fehe ofamaraba ama oke mata. Manakobisa ofamatasatehaboneke Teoso ka towisawa kame ya", ati nematamonaka.

¹⁹ Faya bao itihi "Teoso faya amake", ati nematamonaka. Bao ebe ne mera kakawematamonaka. "Hahi oko ime amaka hari. Oko ime ta one oke, tera okasomahabone owa. Owa te wati nawahatehabone teke, fara bao te kabi ka yama ya", ati nematamonaka.

²⁰ Me tafi ahabi ya mera kakawa nematamonaka me ka kobobone ya. "Haha fi oko emene nima nineke haro. Ohabi ya Teoso te ya tabe kotarato yati hiri nebonaka. Ohababone oke, tera okasomahabone owa. ²¹ Owati te mitahi. E ka owa owa ta nebona tafi sawika ahi owa ni ya. ²² Neme ka Owa ahabebonaka fare Teoso ati nima. Hahi he ta nebona hiwa yokohibonaka", Sesowi ati nematamonaka.

²³ Faya me abe hiyari yana tonehemetemoneke. "Hibakeba amara, he ta nebana?" me ati narawemetemoneke.

²⁴ Me abe hora, nemetemoneke, me ka towisawabona me siba na mati.

²⁵ Sesowi mera hiyarematamonaka. "Bara me ka towisawa me ati e te me amake ahi: 'Ha owa ta me ka hiti ama oke', me ati te me amake. 'E ka towisawa amosate amaka kasiro ya', bara me ati te me amake. ²⁶ Haha nima te kere ha te. Te ka taiti e nebonaka ahi, yoto ke nima.

Tera yoyose e nebonaka ahi, tera nanarifa nima. ²⁷ Hibake tai toharaba? E ka owa yamata kabehi tai tohabana? Hahi tafahi tai tohehibonaka. Ha owa ta hahi yamata sawa ne nima one oke, tera onarifa owa. ²⁸ Kokoriri ona e tabineke. ²⁹ Fare okobi ehene nima owehene nabone oke, okobi towisawa owa tonihe nima. ³⁰ Towisawa ohi ya e tafi tabatehaba eke oko mesa ya. Te nahoritehaba te amake towisawa iitari ya, sowisi me te tohaha te. Ihaye me ate 12 na me nahoritehaboneke te nokosi ya. Me ihi tamine te mitatebone teke, me ka yama hiyara tamine toha, me ka yama amosa tamine toha, naro", Sesowi ati nematamonaka.

Betiro ehenebano Sesowi kaminematamonaka.

³¹ "Simao, Simao, Satanaisi tiwa ati nareka, tiwa totomi nebonaha, fara tiriko kiyo kani nima, benera ya. ³² Tiwa ora onahara oke, tika kiti tokarabone tiwa. Wete tinamatasi ya me tinarifabone tike, me one owa me nofaha mati, me kitahabone mati", Sesowi ati nematamonaka.

³³ Betiro ati yana nematamonaka. "Ota ka Hiti okita oke. Owato okere. E fami te naba eke kateya ya. Hima e te nibeya. E fawa tokenaba eke. Hima e fawa tokibeya", Betiro ati nematamonaka.

³⁴ "Betiro owati timita mata. Arakawa ha namatare ya tiwati yana ni terei nabone tike, owa tiwateramone tina tiwa", Sesowi ati nematamonaka.

Sesowi he ya tataba me narabi nima nematamonaka.

³⁵ Sesowi mera hiyarematamonaka. "Hibati ya tera oyosemaro ama oke, me tabori nafi ya. Owati e namaro ama oke ahi: Yinero te towakarihi, sakora te kiharihi, sataya toha naro. Te ka yama one hasi nemete ama?" ati nematamonaka.

"Yama hasi naba wataramaroke", me ati nemete-moneke.

³⁶ "Manakobote yinero te kihi ya yinero te towakabone teke. Sakora te kihi ya sakora te towaka nabone teke. Te ye honene watari ya te ka makari te ta naba teke, te ye honenebone te kanikabone te, yimawa. ³⁷ Teoso ka yama hani ati e teha amake ahi, owa kaminaro:

'Yama hiyara hihirimona me hinahareka',

ati te amake. E onahabone oke Teoso ati ehene. Ohababone oke hibati ya", Sesowi ati nematamonaka.

³⁸ "Ota ka Hiti yimawa famaha tiwa haro", me ati nemetemoneke.

"Faya amake", ati nematamonaka.

Sesowi ora nematamonaka orifa boti ka atami ya.

³⁹ Sesowi yana ne tokomematamonaka orifa boti ka atami ya, fare totokomi nofe ka yama ya. He ya tataba me ya totabamehimatamonaka. ⁴⁰ Me kobo tonama me narabi nima nematamonaka. "Te ora nahi, te totomi ni ya yama hiyara te hiri rabone te".

⁴¹ Tokehimatamonaka hike ya, oharibona ati nari. Iso yobati ya itarise ora nematamonaka. ⁴² "Abi haha kobo okofawahabone onahara oke. Okofawahabone tini ya okofawahaboneke. Yama onofa ya owehene toharabone oke. Fara yama tinofa ta hiri onahabone oke", ati nematamonaka.

⁴³ Neme ka Teoso nanarifa fotokimatamonaka. Kakehimatamonaka he ni ya, he narifebonaha, kiti ahabarehibonaha. ⁴⁴ Kokoriri ne ka ora namatasematamonaka kasiro ya. Tanakone toke tanakone nowi nematamonaka bofe ya, ama nima naro.

⁴⁵ Ora ni fawa ne wamisamematamonaka. Faya kakehimatamonaka he ya tataba me ni ya. Nokobisa me koro hikanemetemoneke, me yawi karo. ⁴⁶ "Himata te ebe nani

te amo nineri? Te naomisamahi, te ora nibeya, te totomi ni ya yama hiyara te hiri rabone te", ati nematamonaka.

Sesowi me watehemetemoneke.

⁴⁷ Sesowi hiyarasa ne ya me tamaha me kamakiemetemoneke. Me 12 na me ka owa Yota tohehi tai tohamakehimatamonaka me nokosi ya. Kakehimatamonaka Sesowi ni ya, he noko bako toma nakehibonaha. ⁴⁸ "Yota Neme ka Owa ta tibana, noko bako toma tinakiari?" Sesowi ati nematamonaka.

⁴⁹ Haha Sesowi ya me tabaha me me awaha Sesowi me aate nemetemoneke. "Ota ka Hiti me ota saka nibana yimawa ya?" me ati nemetemoneke. ⁵⁰ Sasetoti ehebote ka yama aahi me ka owa no tonihematamonaka, narabo tari hibasari, kanihina karo.

⁵¹ Sesowi ati yana nematamonaka. "Te abe mono ni fawa nahi", ati nematamonaka. Narabo boyo hine hikasomehimatamonaka.

⁵² Sesowi mera hiyarematamonaka, he me watahabone he me nakamakeha mati, sasetoti me ka hiti me toha, teboru ka saotato me ka hiti me toha, me ka hiti me toha na mati. "Himataba te ye honene te kakineri, yimawa toha, awa toha naro? Kofeno mono onahamone te ati na te awineke. ⁵³ Hibati ya osawi onofa ama oke te ni ya, fara yama we nima. Te ya otabi onofa ama oke teboru wari ka yama ya. Owa te wati nofara te amake. Te amo nibone amake haro, hibayata karo. Inamati yama soki ka amo nibisa amaka", Sesowi ati nematamonaka.

Betiro Sesowi watoremona ati nematamonaka.

⁵⁴ Sesowi me hiwate me hekamehimatamonaka. Me hekiyomamehimatamonaka sasetoti ehebote ka yobe ya. Betiro yotoba nematamonaka hike ya. ⁵⁵ Yifo me afo kanehemetemoneke yama kori baikani ya, yobe beheri ya. Me naohemetemoneke yifo beheri ya. Betiro me ya tabehimatamonaka, me nahoha mati.

⁵⁶ Mera nanarifarawa me ka one oharia hiwehimatamonaka itabasahari yifo beheri ya. He kakatomaha ati yana nemetemoneke. "Efe he ya famehi amaka hari", ati nemetemoneke.

⁵⁷ Betiro ati hiyarematamonaka. "Fanawi owatere amaka hari", ati nematamonaka.

⁵⁸ Yama totoyabo ni ya me ka owa hiwatasehimatamonaka. "Efe me ka owa ama tike bisa", ati nematamonaka.

"Makiti me ka owa ama okere", Betiro ati nematamonaka.

⁵⁹ Bahi ohari ahabe ya me ka owa ati yana tasehimatamonaka tasa. "Hahi he ya famahareka hari. Keye amakere. Karireya ka me ka owa amaka", ati nematamonaka.

⁶⁰ "Makiti tiwati owato okere, hiri tinaharo", Betiro ati nematamonaka.

Betiro hiyarasa ne ya arakawa ha ni yana nematamonaka. ⁶¹ E ka Hiti nokowame Betiro kakatomehimatamonaka. Faya Betiro yama wati nawahematamonaka, aya e ka Hiti hikaminaharo, he hiyarari. "**Arakawa ha namatare ya tiwati yana ni terei nabone tike, owa tiwateramone tinaha tiwa**". ⁶² Betiro yana tone tokiyomame ohi nematamonaka kasiro ya.

Sesowi me katomemetemoneke.

⁶³ Sesowi me tama na he me haha kanehemetemoneke. He me baro nemetemoneke awa ya. ⁶⁴ Makari ya noko me hikarafe me hihiyarehimatamonaka. "Otara tikaminahi, Teoso ati kakaminamona tiwa. Hike tinoko koho towitira?", me haha ni ati nemetemoneke. ⁶⁵ Yama hiyara one me kamina nemetemoneke, he me kamina mati.

Me ka hiti heoniao me hiri nemetemoneke Sesowi me kam-inabone mati.

⁶⁶ Manakobote yama warisi ya me ka hiti heoniao me hiri nemetemoneke, sasetoti me ka hiti me toha, Mowisei ati kakamina me toha na mati. Sesowi me

towakamakiemetemoneke afa me ka heoniao ya. ⁶⁷ Me ati yana nemetemoneke. "Ha tiwa Kirisito ama ti? Tiwa tikaminahi".

Sesowi hiwa kamini nofarematamonaka. "Owa okomini ya keye hiri onahamone te ati riyahi. ⁶⁸ Tera aate oni ya te ati yana ra te awineke. ⁶⁹ Neme ka Owa itariwahebonaka Teoso ka kanihina ka ya, kitahari. Itaribonaka fahi".

⁷⁰ Me nafi ati yana nemetemoneke. "Teoso bitimona tiwa tine ti?" me ati nemetemoneke.

"Fara te ati amake. Keye amakere", ati nematamonaka.

⁷¹ "Yama hiyara kaminaka waha. Ati e mitawahaka waha. Me one e ha raba eke, he ehene hiyara me kaminaba mati. E watoka", me ati nemetemoneke.

23

Birato Sesowi aate nematamonaka.

¹ Me nafi Sesowi towakamehemetemoneke Birato ni ya, wehibonaha Birato nokosi ya. ² He me kaminemetemoneke Birato ni ya. "Hahi ota ka one mera keyehareka. Ota ka one yinero me ta rabone ati nareka Sesa ni ya. Kirisitomona ati nareka, towisawamonaha".

³ Birato Sesowi aate nematamonaka. "Soteo me ka towisawa ama ti, ha tiwa?" ati nematamonaka.

"Ee, fara tiwati nima yama nineke", Sesowi ati nematamonaka.

⁴ Birato sasetoti me ka hiti mera hiyarematamonaka. Me one toha nemetemoneke, me tamaha mati. "Hahi yama hiyara hiri re awaka", ati nematamonaka.

⁵ Me ati yana namatasehemetemoneke tasa. "Kofeno me ota mowa nabone ati te amaka. Karireya ya mera kanawani yana tone manakobisa Soteya nafi ka mera kanawanatasehi manakobote kakewahaka ahi", me ati nemetemoneke.

⁶ Birato me ati mitehi mera aate nematamonaka. "Karireya ka ama hari?" ati nematamonaka. ⁷ Eroti

Karireya ka towisawamatamona amaka. Sesowi Karireya kamona tamine Birato mitehi Sesowi toyosemehimatamonaka Eroti ni ya. Eroti yaka ne sawisa nematamonaka Serosarei ya.

Eroti Sesowi aate nematamonaka.

⁸ Eroti Sesowi awehi yayai nematamonaka kasiro ya. Sesowi tamine mitehi Sesowi awinima na tohehimatamonaka hibati ya. Sesowi awehibona ehene namohibona hinehimatamonaka, kiti namohibonaha. ⁹ Eroti Sesowi hiyari noko tonihematamonaka, hiwa kaminebonaha. Ati watarematamonaka. ¹⁰ Sasetoti me ka hiti me ya Mowisei ati kakamina me taba me sawihemetemoneke fahi, Sesowi yama hiyara hiri nemona me ati na mati, he me hora na mati. ¹¹ Eroti hinaka saotato me ya tabehi Sesowi me haha kanehemetemoneke. Me weyeye hinihematamonaka makari amosa ya, me haha hikanebonaha. Faya Eroti ati ehene me wete hikanamematamonaka Birato ni ya. ¹² Makoni Eroti Birato me famaha me abe nofawemetemoneke waha. Hibati ya me abe kakoemetemoneke baha.

Sesowi ahabebona me hinehimatamonaka.

¹³ Birato sasetoti me ka hiti mera yoro tokaniwamematamonaka, me nafi ka hiti me ya me tabaha mati, ¹⁴ mera hiyarebonaha. "Hahi te kakamareka owa ni ya, kofeno me me mowa nabone ati nemona te ati nari. Te nokosi ya aate one ati hiyareba watarareka. Yama hiyara hiri nemona te ati ne yama hiyara hiri re awaka. ¹⁵ Hinaka yama hiyaraba Eroti hiwasirihi hina awineke. Ati ehene me wete hikanamehinoka e ni ya. Yama hiyara hiri remona onahareka. Ahabarehiba awaka. ¹⁶ Ota kosi nebanaka. Kosi ni hawa tohe ya ota sa tosehibanaka", Birato ati nematamonaka.

¹⁷⁻¹⁸ Me nafi ati yana kawahemetemoneke, me ha na mati. "Tinabowaho. Bahaba ta fito tinihabana tike ota ni

ya", me ati nemetemoneke. ¹⁹ Bahaba foyehimatamonaka kateya ya, me one ya tabehi kofeno me me mowa nemetemone mati.

²⁰ Birato Sesowi sa tosehibona mera hiyaramatasehimatamonaka. ²¹ "Te ba kanaho awa ya, ahalebana. Te ba kanaho awa ya", me ha ni ati nemetemoneke.

²² Mera hiyaramatasehimatamonaka. "Himata yama hiri rano hiyararo? Hinaka yama hiyaraba owasira nabowi onofa okara. Hine ya ota kosi nebonaka, ota sa tosehibonaha", Birato ati nematamonaka.

²³ Me ha ni fawa nisaremetemoneke, me ha ni kitaha mati, Birato Sesowi nabowehibona me ati na mati awa ya. Faya Birato ati watamarematamonaka. ²⁴ Yama hiri hinahabone me hinaha hiri nebona ati nematamonaka waha. ²⁵ Me ka owa tasi tonihematamonaka, tasi tonihi tabiyo me hiwahari, me one ya tabehi kofeno me me mowa nemetemone mati, era nanahabi me tohaha mati. Sesowi ta me nahabihabone ati nematamonaka, fara me ati ya.

Sesowi me nawanemetemoneke awa ya.

²⁶ Sesowi me towakamehemetemoneke. Simao Sireni ka me watehemetemoneke, yaka nakehari sitati beheri ya, awa tiwa nebonaha. Me yoko hikanematamonaka awa ya. Sesowi nowati ya yotohimatamonaka. ²⁷ Me tamaha me yotohemetemoneke Sesowi nowati ya. Me fanawi toha nemetemoneke ohi narawaro, ehene. He ha narawemetemoneke, yawarawaharo.

²⁸ Sesowi me ni ya nokowame mera hiyarematamonaka. "Serosarei ka me fanawi te ohi rima nahi owehene. Te ohi nahi fara te ehene, te ka matehe ihi toha naro. ²⁹ Owati te mitahi. Te ati e tehaba te amake ahi: 'E ka matehe watarene e amake', te ati tehaba te amake. ³⁰ 'E ahabi ya yama amosene amake. Yati otara tikinahi, ota ahabibeya', te ati tehaba te amake. ³¹ Yama e na me hiri nineke awa yati ya. Himata nima yama na me hiri tehaba

me amari awa bote ya? Yama e na me hiri nineke owa ni ya. Yama bara me hiri tehaba me amake te ni ya, yama hiyara nafiharo mata ya", Sesowi ati nematamonaka.

³² Me one fama nemetemoneke, Sesowi ya me tabaha mati, me me hekama mati, me ihi hiyatera mati, me ahababone mati. ³³ Me kobo tonamemetemoneke yama ini E Tati Tone tohaha ya. Sesowi me ba kanemetemoneke fahi awa ya. Me one me me ba kanikima nemetemoneke, me ihi hiyatera mati. Me hikanawehimatamonaka Sesowi ka kanihina ya. Owa kawa nematamonaka yasoka ya.

³⁴ Sesowi ati yana nematamonaka. "Abi me ihi wati tiwahariyahi, me ihi hiyara mati. Me ihi me watokere, me hiri hinaharo", ati nematamonaka.

Sesowi ka makari me ebe nemetemoneke. Yama me were nemetemoneke, makari me ebe nabone mati.

³⁵ Me nahohemetemoneke Sesowi beheri ya, he me kakatomaha he me haha kanaha mati. Me ka hiti me toha nemetemoneke, he me haha kana mati. "Me one kasoma, fare hiwa kasoma, nebanaka waha, Teoso ka Kirisito tohe ya, Teoso hikatikehimata", me ati nemetemoneke.

³⁶ Saotato me ati toha nemetemoneke, he me haha kanaha mati. Me ka owa tokomematamonaka, Sesowi nafawebonaha finakiri ya. ³⁷ "Soteo me ka towisawa tihi ya fara tiwa tikasomahi", me ati nemetemoneke.

³⁸ Yama hani ati e na kawanemetemoneke ahi he neme ya, "Soteo me ka towisawa amaka", ati naro.

³⁹ Hahi Sesowi beheri ya wanahi Sesowi hora nematamonaka. "Kirisito ama tirini, ha tiwa? Tiwa tikasomahi. Otara tikasoma tinahi", ati nematamonaka, Sesowi haha kanahari.

⁴⁰ Owa hora hikasematamonaka, ati fawa nebonaha. "Teoso tinakomeharini? Fare ahabi nima tika ahabi nabone tike, yama hiyara hiri tini karo. ⁴¹ E ahababone eke e ehene hiyari karo, ha e. Ehene hiyareba watatere amaka hari, ha ita", ati nematamonaka. ⁴² Sesowi aate

nematamonaka. "Sesowi towisawa tohi yana tini ka yama ya owa wati tiwahiyahi", ati nematamonaka.

⁴³ Sesowi ati yana nematamonaka. "Hibayata ya e famaha e towakaba eke, me yayai ti ka tabora ya", ati nematamonaka.

Sesowi ahabematamonaka.

⁴⁴ Bai nokorise ya yama kayomemetemoneke, yama nafi. Manakobisa yama soki fawa nemetemoneke bai weo towawiti ya. ⁴⁵ Makari teboru boti ka yama babari kana tohaha baikani sibi kanisa kote tohikimehemetemoneke. ⁴⁶ Sesowi ha ni kitehimatamonaka. "Abi oko kanamori ta oke tiwa ni ya", ati nematamonaka. Ati fawa ne ya ahabematamonaka.

⁴⁷ Saotato me ka hiti Sesowi ahabe awehi ati yana nematamonaka, Teoso kahiyarahari. "Hahi amosate awaka hari. Keye amakere", ati nematamonaka.

⁴⁸ Me tamaha me kakehemetemoneke, Sesowi ahabe me awahabone mati. Ahabi me hiwe ya me tokomemetemoneke, me baki me baro na mati, me yawaha mati. ⁴⁹ Sesowi fara me one hiwehimatamonaka, ahabari, me nahoha mati hike ya, me fanawi ya me tabaha mati, Sesowi ya tabakirawaro Karireya ya.

Sesowi me kamohemetemoneke.

⁵⁰⁻⁵² Me ka owa Yose tohehi tokomematamonaka Birationo aate nebonaha, Sesowi abohi itibasehibonaha. Yose Arimateya kamatamonaka, Soteya ka sitati kari. Aamosa tohehimatamonaka. Teoso ka towisawa kakibona ka yama nonoki tohehimatamonaka. Me ka hiti me ka owamatomona amaka. Me ka hiti Sesowi ahabi me nofaha Yose ta ati hiyarematamonaka.

⁵³ Sesowi abohi itibasehimatamonaka. Rofi hiwahe-matamonaka makari amosa ya, riyo tohaharo. Hibehi-matamonaka yati hoti me wi hinaha ya, e abohi foya-matari ka hoti, temenebonaha. ⁵⁴ Sesowi ibehimatamon-aka hoti ya, sabato nokosi ka yama wehe ya.

⁵⁵ Me fanawi Sesowi ya tabakirawa Karireya ya afa yotorawehemetemoneke Yose nowati ya. Sesowi ibari awarawehemetemoneke tama tori ya. ⁵⁶ Wete tonama-rawa yama hawa toniharawemetemoneke Sesowi abohi tehenebonaha. Sabato ya hasi narawemetemoneke fare Teoso ka yama hani ati nima.

24

Sesowi wamisamematamonaka.

¹ Tomiko ya bosa narawa tokomarawemetemoneke Sesowi temene ya, yama mai amosa towakamarawaharo, Sesowi mese mamata kanabonaha. ² Kobo tonamarawa tama noki bori awarawehemetemoneke, howa tonaharo, me hitihanihi.

³ Tokiyomarawa Sesowi abohi wasirawaremetemoneke. ⁴ Nahorawehemetemoneke, ati boti yama nima narawaro. Hibati ya me famaha mera awibote narawemetemoneke, me teme na mati, me ya me tabaha mati, me bori oya kanikimaha mati. ⁵ Foro narawemetemoneke, boko tokanirawaharo bofe ya, watorawaharo. Me ati yana kanehemetemoneke. "Himataba Sesowi kitehi te siba nineri me abohi tabori ya? ⁶ Watamakara ahi, kitamatasa-hari. Ati te wati nawahare awa ahi, sawihari Karireya ya? ⁷ 'Neme ka Owa me ta naboneke me one ni ya, me ihi hiyara me ni ya, Teoso ati ehene. Ahabebanaka, me ba hikane ya awa ya. Yama wehe famaha ahaba nowati ya wamisamebonaka', ati nareka", me ati nemetemoneke.

⁸ Sesowi ati wati nawaharawemetemoneke, Sesowi yama hikaminaharo. ⁹ Wete namarawehemetemoneke

tama ya. Yama awarawaha yama kaminamarawemetemoneke he ya tataba me ni ya, me nafi ni ya, me one toha na mati. ¹⁰ Tokomarawa e narawemetemoneke ahi, Maria Matarena toha, Yowana toha, Maria Tiako mati toha, one toharawa naro he ya tataba me ni ya. Yama kaminamarawaha ¹¹ ati me hinofarawarehemetemoneke. Yama amara kaminarawamone me hirawemetemoneke.

¹² Betiro yana tone kana ni tokomematamonaka tama ya. Mowi nise makari oharia awehimatamonaka, riyo tohaharo. Wete name ati boti yama kaminematamonaka. "Himata amari ha?" ati boti ati nematamonaka.

Sesowi me awehemetemoneke Emaoso hawi ya.

¹³ Afa yama wehe ya Sesowi ya tataba me one me towaketememoneke, me famaha mati, tabora Emaoso ya. Hawi ka kirometoro 11 nemetemoneke Serosarei ya.

¹⁴ Me hihiyara tosi nemetemoneke, Sesowi ahabe me wati nawaha mati. ¹⁵ Me hiyara me yaka kana me ni ya Sesowi yokana kamehi me ya tabehimatamonaka, me yaka na mati. ¹⁶ Sesowi me watoremtemoneke, Teoso ati ehene.

¹⁷ Sesowi ati yana nematamonaka. "Himata amari ha? Himata te hiyarineri, te yaka kanaha te?" ati nematamonaka.

Me ma tokowite me teme nemetemoneke, me yawaha mati. ¹⁸ Me ka owa Kereoba tohehi ati yana nematamonaka. "Serosarei ya tisawi ya me ihi tamine timitarinihi? Tiwahariha tiwa awine tike, yama tiwatora tiwa haro".

¹⁹⁻²⁰ "Himata nima me ihi rini?" Sesowi ati nematamonaka.

"Sesowi me ta narake sasetoti me ka hiti me ni ya, e ka hiti me ya me tabaha me ni ya. Sesowi ehene hiyaremona me hine me hinabowareka, me ba hikanari awa ya. Sesowi Nasare ka Teoso ati kakaminamona ota ati ka. Me tamaha me nokosi ya kiti hiri nofe amaka, Teoso ati ehene. Mera kanawani amosa nofe amaka, Teoso

ati ya. ²¹ Ihayeo mera kasomebona ota ati ne amaka. Ahabe amo ni famaka. ²²⁻²³ Ota fanawirine bosa narawa tokomarawarake tama ya. Abono me hiwasirehimonaka. Wete namarawahanike ota ni ya. Teoso nanarifa mera awarawahamone ati narawarake. Sesowi kitamemona Teoso nanarifa me ati namone ati narawarake. 'Hika', ota ati na otake. ²⁴ Faya ota ka one me tokoma Sesowi temene me towamanike. Tama hinita tohahamoneke, me hiwaharo, fara me fanawi ati ya. Sesowi ta me awaramoneke", me ati nemetemoneke.

²⁵ Sesowi ati yana nematamonaka. "Yama te watokere. Hibati ka Teoso ati kakamina me ati te nofatera te amake. ²⁶ Yama te watora te awine haro? Kirisito kokoriri nareka Teoso ati ehene, kitawehibonaha waha, kiti me nafi hiwehibonaha", ati nematamonaka.

²⁷ Sesowi mera hiyarematamonaka, Teoso ka yama hani ati kaminari, Teoso ka yama hani hikaminematamonaha. Mowisei ati kamina, hibati ka Teoso ati kakamina me ati kamina, nematamonaka, he me kamina mati. Teoso ka yama hani nafi hikaminematamona ati nematamonaka.

²⁸ Me bori towitiemetemoneke tabora witi ya, fara me tokibone ka tabora. Sesowi fiya tonamebona ati ne ²⁹ me ha hinehimatamonaka, me ya tabehibonaha. "E tabamatahaba eke. Bahi tokaka", me ati nemetemoneke.

Faya me ya tabehi me tokiyomamemetemoneke me ka yobe ya. ³⁰ Me tafahabone me nahoririsa Sesowi bao itihi "Teoso faya amake", ati nematamonaka. Faya bao ebe ne mera kakawematamonaka. ³¹ Faya me hiwatomatamonaka fahi. Faya fawa nematamonaka.

³² Me abe hiyaremetemoneke. "Hika. Hawi ya Teoso ka yama hani ya era kanawanahi e ati boti sari kana eke", me ati nemetemoneke. ³³ Me yana kanakabote nemetemoneke, me towakamahabone mati Serosarei ya.

Me 11 na me one me ya me tabaha me me kobo nemetemoneke, me yoro tokowama mati, me abe hiyara

mati. ³⁴ "Keye amakere. E ka Hiti kitamenoka. Hiwa namohimonaka Simao ni ya", me ati nemetemoneke, me abe hiyara mati. ³⁵ Me one me hiyaremetemoneke, Sesowi ya me tabaha me yaka namone me ati na mati hawi ya. Yama me kamina nemetemoneke, Sesowi me wato ka yama, bao ebe nari.

Sesowi he ya tataba me ni ya kobo nematamonaka.

³⁶ Me hiyara me ni ya Sesowi waremakehimatamonaka me baikani ya. "Teoso tera kakatomehibonaka", ati nematamonaka. ³⁷ Me ero nemetemoneke, me watoha mati, hinamatimona me ati na mati.

³⁸ Mera hiyarematamonaka. "Himataba te wato? Himataba te ati boti e nineri ahi: 'Hibake amara?' te ati na te? ³⁹ Oye te awa ha. Oteme te awa nahi haro. Fare ama oke. Owa te bobori kana. Owa te awake. Oko ime na, oko tone na, ke. Inamati ime watarihi, tone watarihi, te amaka", ati nematamonaka. ⁴⁰ Ye namo, teme namo, nematamonaka me ni ya.

⁴¹ "Hika. Efe yokana tohe awane?" me ati boti ati nemetemoneke.

"Yamata te kihini ahi?" ati nematamonaka.

⁴² Hinaka aba kahi kotebona me ta hinehimatamonaka.

⁴³ Wara hine hikabematamonaka me nokosi ya.

⁴⁴ Ati yana nematamonaka. "Aya e tabi ya yama hiri onahabani okominaharo amake, Mowisei ka yama hani hikaminaharo, owa kaminaro, yama nafi, Teoso ati kakamina me ka yama hani ati toha, Teoso tahi ka yama hani ati toha naro. Afa ati nafi hiri owaharake, Teoso ati ehene. Afa okomini onofa hiri onaharake", ati nematamonaka. ⁴⁵ Me hihiyaraha Teoso ka yama hani me watowehemetemoneke waha.

⁴⁶ "Hibati ya yama hani me rawi nemetemoneke Kirisito ahabatehibona ati naro, wamisamatehibona ati naro yama wehe famaha ahaba nowati ya. ⁴⁷ Yama hani me

rawi nemetemoneke, Kirisito tamine me kaminatēhabone ati naro, tabora nafi ka me ni ya. Me ati e tehabone yama hani ati ke ahi: Me ihi hiyara me ihi me nofama-rahaboneke, me ihi Teoso wati hiwahamarabone mati. Kirisito tamine kamini tai tohatehiba amaka Serosarei ya. Manakobisa kamini yotowamatehiba amaka tabora nafi ya, yama hani ati ke. ⁴⁸ Yama te awake waha, naharo, me hikaminehemete hibati ya. Yama te awaha te one me ni ya te kaminatēhaba amake. ⁴⁹ Owati te mitahi. Okobi tera kakawebona ati nareka. Tera owakawine oke fare ati ya. Te sawimatahaba teke sitati ya, te kitiba Teoso ta neba te", ati nematamonaka.

Sesowi tokomisematamonaka neme ya.

⁵⁰ Me ya tabehi me yana tona me tokomemetemoneke Betania ya, fare ati ehene. Mano yana kane Teoso mera kakatomehibona ati nematamonaka.

⁵¹ Tokomisehimatamonaka mano ta tonikimahari. Tokomematamonaka, Teoso hekimisamari neme ya.

⁵² He me kahiyara me kamehemetemoneke Serosarei ya, me yayai na mati. ⁵³ Teboru wari ka yama ya me sasawi tohehemetemoneke, Teoso me kahiyaraha mati.

Teoso Ka Yama Hani

Jamamadí: Teoso Ka Yama Hani (New Testament)

Copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Jamamadí)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Feb 2021 from source files dated 10 Feb 2021

736b79e6-3611-53c1-a5f7-490d67da3c50